

Gmina i Miasto Dobczyce

Strategia Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

DOBCZYCE 2030
(projekt)

Dobczyce 2023

SPIS TREŚCI

1. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy	4
1.1. Porównanie stanu obecnego gminy ze stanem bazowym w poprzednim okresie strategicznym	4
1.1.1. Sfera przestrzenna i infrastruktura techniczna	4
1.1.2. Sfera społeczna	10
1.1.3. Sfera gospodarcza	13
1.1.4. Potencjał organizacyjno-finansowy	15
1.2. Analiza porównawcza gminy z podobnymi jednostkami samorządu terytorialnego	16
1.2.1. Wybór jednostek do analizy	16
1.2.2. Położenie i dostępność komunikacyjna	16
1.2.3. Potencjał rozwojowy	18
1.2.4. Analiza stanu obecnego w wybranych sektorach	18
1.3. Raport z badania ankietowego	24
1.4. Analiza SWOT i analiza SWOT/TOWS	35
1.4.1. Analiza SWOT dla sfery społecznej	36
1.4.2. Analiza SWOT dla sfery gospodarczej	37
1.4.3. Analiza SWOT dla przestrzeni i środowiska	39
1.4.4. Podsumowanie analizy SWOT	41
1.4.5. Analiza SWOT/TOWS	43
1.4.6. Wybór typu strategii	51
2. Część planistyczna	53
2.1. Wizja i misja rozwoju gminy	53
2.2. Cele strategiczne	54
2.3. Cele operacyjne, kierunki działań, planowane przedsięwzięcia strategiczne	56
2.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia	63
2.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	70
2.5.1. Demografia	70
2.5.2. Elementy struktury osadniczej	72
2.5.3. Schemat powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych	76
2.5.4. Dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe	80
2.5.5. Obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju gminy	82
2.5.6. Inne obszary	91
2.5.7. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy	91
2.5.8. Potencjalne konflikty przestrzenne	92
2.5.9. Kierunki zmian w przestrzeni wynikające z celów strategii rozwoju gminy oraz uwzględniające ustalenia, zalecenia (rekommendacje) i zasady wynikające z dokumentów wojewódzkich i krajowych	93
2.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	95
2.7. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, przeciwdziałanie skutkom suszy oraz jednolite części wód w obrębie gminy	98

2.8. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	105
3. Część wdrożeniowa	107
3.1. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	107
3.1.1. Podmioty zaangażowane w realizację strategii, ich rola, kompetencje i zadania	107
3.1.2. Mechanizmy i narzędzia wdrażania Strategii	110
3.1.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	111
3.1.4. Sposób monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii oraz jej aktualizacji	112
3.2. Ramy finansowe i źródła finansowania	114
4. SPIS TABEL	116
5. SPIS RYSUNKÓW	117
6. SPIS WYKRESÓW	118

1. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy

Diagnoza strategiczna sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy i Miasta Dobczyce zawiera pogłębiony opis stanu istniejącego gminy, szczegółowo identyfikuje jej zasoby i potencjał rozwojowy oraz jest punktem wyjścia do opracowania planistycznej części strategii rozwoju. Pełny tekst diagnozy stanowi załącznik do niniejszego dokumentu. W Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku dokonano podsumowania wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy za pomocą porównania stanu obecnego gminy ze stanem bazowym w poprzednim okresie strategicznym oraz z podobnymi jednostkami samorządu terytorialnego. Takie ujęcie pozwala nie tylko na wypunktowanie najważniejszych wniosków z przeprowadzonej diagnozy, lecz także na zbadanie zmian, które dokonały się w obranym horyzoncie czasowym oraz na sprawdzenie, jak gmina rozwija się na tle podobnych jednostek, cechujących się porównywalnym potencjałem.

1.1. Porównanie stanu obecnego gminy ze stanem bazowym w poprzednim okresie strategicznym

Rokiem bazowym dla poprzedniej diagnozy stanu obecnego był rok 2014, porównanie stanu obecnego do stanu bazowego w poprzednim okresie strategicznym będzie więc opierać się na porównaniu roku 2014 z 2021 dla każdej ze sfer.

1.1.1. Sfera przestrzenna i infrastruktura techniczna

W badanym okresie wzrosła gęstość zaludnienia gminy Dobczyce, stanowiąca miarę zagęszczenia populacji w danej przestrzeni, w tym przypadku zawierającej się w granicach administracyjnych gminy. W porównaniu do roku 2014 gęstość zaludnienia wzrosła o 5 os./km² (2,2%).

Tabela 1. Porównanie gęstości zaludnienia gminy Dobczyce w roku 2014 oraz 2021

	2014	2021
Gęstość zaludnienia os./km ²	228	233

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Zasoby i uwarunkowania przyrodnicze gminy co do zasady nie zmieniły swojego charakteru ani przeznaczenia. W porównaniu do roku 2014, obecnie do najistotniejszych różnic w tym aspekcie należy nasilenie zmian o charakterze globalnym, przede wszystkim zmian klimatycznych. W ostatnich latach obserwuje się rokrocznie mniejsze opady śniegu zimą, dłuższe okresy susz wiosną i latem oraz więcej zjawisk o charakterze ekstremalnym, takich jak nawałne deszcze, gwałtowne burze, upały. W porównaniu do roku 2014 stan środowiska naturalnego nie uległ istotnej degradacji i należy uznać go za dobry. Istnieje jednak ryzyko jego pogorszenia, co wymaga podjęcia działań ochronnych. Do podstawowych zagrożeń dla środowiska naturalnego, należą zanieczyszczenia bytowe (ścieki, odpady,

zanieczyszczenia powietrza powstałe w wyniku ogrzewania budynków) i zanieczyszczenia zewnętrzne (zanieczyszczenia powietrza i wód migrujące z sąsiednich obszarów, zanieczyszczenia powietrza i gleb przy drogach ponadlokalnych o nasilonym natężeniu ruchu). Szczególnym problemem, z którym boryka się obszar całego regionu, jest zły stan powietrza w okresie grzewczym. Do głównych przyczyn przekroczenia dopuszczalnego poziomu zanieczyszczeń jesienią i zimą należą niekorzystne warunki klimatyczne, szczególne lokalne warunki rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń oraz oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków. Analiza wyników oceny stanu powietrza na terenie strefy małopolskiej, prowadzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, potwierdza że źródła niskiej emisji należą do najpoważniejszych zagrożeń na terenie przedmiotowego obszaru.

Istniejąca funkcjonalność poszczególnych części gminy nie cechuje się dużymi różnicami w porównaniu do roku 2014. Miasto Dobczyce pozostaje głównym ośrodkiem administracyjnym, kulturalnym, edukacyjnym, gospodarczym gminy oraz siedzibą gminnych instytucji i obiektów użyteczności publicznej. W każdej z pozostałych miejscowości znajduje się obszar pełniący funkcję lokalnego centrum, przy czym w niektórych z nich centra te są niewystarczająco zagospodarowane, co powoduje trudności z funkcjonalnym wykorzystaniem dostępnej przestrzeni, organizacją miejsc koncentracji życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego, komunikacją pomiędzy poszczególnymi częściami miejscowości. Do głównych problemów w skali całej gminy, podobnie jak w poprzednim okresie diagnostycznym, należą specyficzne konfiguracje terenu oraz stosunki własnościowe, ograniczające dostępność obszarów inwestycyjnych i mieszkaniowych. Intensywny rozwój zabudowy jednorodzinnej, w szczególności postępujący w peryferyjnych częściach miejscowości, zmniejsza spójność przestrzenną gminy, utrudnia kontrolę nad układem urbanistycznym terenów zabudowanych i ogranicza możliwości wyposażenia tych terenów w niezbędną infrastrukturę. Podjęto działania związane ze zwiększeniem funkcjonalności i efektywnego wykorzystania poszczególnych części przestrzeni, dzięki czemu Gmina będzie mogła zagospodarować wiele należących do niej nieruchomości w sposób efektywny i ukierunkowany na zaspokojenie istniejących potrzeb. W tym celu dokonano punktowych zmian planów miejscowych dla działek gminnych w Dziekanowicach (w roku 2014 i 2015), dla Charstka (2013) oraz dla działek przy ul. Jałowcowej (2019). W wyniku tych działań umożliwiono rozwój nowych funkcji na tych terenach. Obecnie, głównym problemem związanym z funkcjonalnością gminnych kompleksów budowlanych jest brak możliwości realizacji zabudowy wielorodzinnej czy szeregowej i bliźniaczej w Dziekanowicach.

W porównaniu do roku 2014 do największych zmian w aktualnym wykorzystaniu gminnej przestrzeni należy wybudowanie nowego budynku szkoły podstawowej w Dziekanowicach, dzięki czemu część miejscowości, w którym został on usytuowany, zaczęła pełnić funkcje pozamieszkaniowe. Istotna jest również poprawa stanu i zwiększenie funkcjonalności Domu Ludowego w Stadnikach, dzięki której centrum miejscowości Stadniki wzmocni swoją rolę jako obszar koncentracji funkcji społecznych. W Dobczycach natomiast zmodernizowano i zwiększono funkcjonalność budynku Chirany, co wzmocniło funkcje społeczne pełnione przez centrum Dobczyc na skalę całej gminy.

Podobnie jak w roku 2014, na moment opracowania aktualnej diagnozy stanu obecnego niemożliwe jest wykorzystanie Zbiornika Dobczyckiego na cele turystyczne i rekreacyjne. Brak możliwości wykorzystania Zbiornika na rzecz turystyki i rekreacji należy do głównych problemów gminy Dobczyce w zakresie rozwoju tej branży gospodarki. Jest to

szczególnie odczuwalne ze względu na fakt, iż gminy położone nad Zbiornikiem cechują się wysokimi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi, a możliwość uprawiania na ich terenie różnych form turystyki, w tym ekoturystyki, należą do głównych kierunków ich rozwoju. Ponadto, ograniczenie funkcji rekreacyjnych, takich jak wędkowanie, sporty wodne, kąpiel, ogranicza możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców. Z uwagi na istniejące ograniczenia w ciągu ostatnich kilku lat skupiono się na wykorzystaniu krajobrazowej funkcji zbiornika i funkcjonalnym zagospodarowaniu jego otoczenia. Do najważniejszych przedsięwzięć w tym zakresie, zrealizowanych po roku 2014, należą zagospodarowanie Wzgórza Zamkowego i budowa kładki łączącej wzgórze z koroną zapory.

Sieć dróg w porównaniu do roku 2014 pozostała w dużej mierze niezmieniona – nie zaszły istotne zmiany w jej układzie ani funkcjonalności. Sieć dróg gminnych jest rozwinięta w sposób wystarczający. Do podstawowych problemów związanych z siecią dróg na terenie gminy należy niedostateczna dostępność chodników, szczególnie przy drogach o dużym natężeniu ruchu: odcinkach dróg wojewódzkich i powiatowych przebiegających przez miejscowości. Ponadto, część odcinków dróg wymaga modernizacji. Podobnie jak w roku 2014, problemem jest również nieuregulowany stan prawny części dróg, co utrudnia modernizację oraz bieżące utrzymanie tych dróg.

W roku 2014 na terenie gminy nie istniały drogi rowerowe, rozumiane jako drogi lub ich części przeznaczone do ruchu rowerów jednośladowych, oznaczone odpowiednimi znakami drogowymi, zgodnie z ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 450). W roku 2021 na terenie gminy funkcjonuje 3,1 km dróg tego typu, które stanowią drogi służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (np. położonych w lesie).

Tabela 2. Długość dróg rowerowych oraz wartości wskaźników dla tych dróg w roku 2014 oraz 2021

	Drogi dla rowerów w km	Drogi dla rowerów na 100 km ²	Drogi dla rowerów na 10 000 mieszkańców
2014	0,0	0,0	0,0
2021	3,1	4,67	2,02

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Odcinki ścieżek rowerowych, które powstały nie tworzą spójnej całości i nie dają możliwości komfortowego przemieszczania się po Gminie z zapewnieniem bezpieczeństwa niechronionym użytkownikom ruchu.

W porównaniu do roku 2014 została rozbudowana zarówno sieć wodociągowa, jak i kanalizacyjna. W przypadku sieci wodociągowej nastąpił niewielki przyrost jej długości, o 1 km, w wyniku czego udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej wzrósł o 0,4 punktu procentowego. Stopień zwodociągowania gminy Dobczyce jest bardzo wysoki, stąd inwestycje w sieć wodociągową w ostatnich latach są przede wszystkim przedsięwzięciami zakładającymi uzupełnienie istniejącej sieci wodociągowej oraz modernizację urządzeń służących dostawom wody pitnej do mieszkańców. Inwestycje o większej skali przeprowadzane były w zakresie rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej. W porównaniu do roku 2014, w 2021 roku długość sieci kanalizacyjnej jest większa o prawie 30 km. Udział

mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w liczbie mieszkańców ogółem wzrósł o 13,6 punktu procentowego.

Tabela 3. Porównanie długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz udziału mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w roku 2014 i 2021

	2014	2021
Długość sieci wodociągowej	143,8	144,8
Długość sieci kanalizacji sanitarnej	58,9	88,3
Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w stosunku do ogółu ludności	97,1	97,5
Udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogółu ludności	42,3	55,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Z uwagi na duże potrzeby w zakresie rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy oraz znaczne dysproporcje w rozwoju i dostępności gminnej sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, szczególnie na obszarach wiejskich gminy Dobczyce, inwestycje w infrastrukturę odprowadzania ścieków należą do priorytetowych inwestycji infrastrukturalnych w kolejnych latach.

Na terenie gminy funkcjonuje sieć gazowa. Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS, w roku 2021 długość sieci była większa niż w roku 2014 o 25 607 m (17,5%). Odpowiednio wzrastała także liczba odbiorców gazu (w tym odbiorców ogrzewających mieszkania gazem) oraz liczba mieszkańców korzystających z sieci gazowej.

Tabela 4. Porównanie poziomu rozwoju sieci gazowej na terenie gminy Dobczyce w roku 2014 i 2021

	2014	2021
Długość sieci gazowej w m	146 129	171 736
Odbiorcy gazu	3 079	4 763
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	1 431	2 219
Ludność korzystająca z sieci gazowej	11 124	12 437

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Dostępność sieci gazowej jest istotna z punktu widzenia między innymi wzrastającego poziomu zanieczyszczeń atmosferycznych, pochodzących ze źródeł bytowych, tzw. niskiej emisji. Z uwagi na fakt, iż w województwie małopolskim niska emisja należy do podstawowych problemów związanych ze stanem powietrza i jakością życia mieszkańców, możliwość ogrzewania budynków za pomocą gazu stanowi alternatywę dla pieców węglowych w zakresie zmniejszania zanieczyszczeń w procesie ogrzewania budynków. Stopień wykorzystania gazu do ogrzewania budynków mieszkalnych zależy zarówno od dostępności sieci, jak też od innych czynników, przede wszystkim ekonomicznych i politycznych. Na moment opracowania dokumentu ceny gazu wzrastają, a Polska jest

w trakcie zmiany dostawców tego paliwa z uwagi na wojnę w Ukrainie, co sprawia, iż rynek gazu jest niestabilny, a gaz jako surowiec energetyczny robi się mniej popularny.

Gmina jest w całości zelektryfikowana.

Podobnie jak w roku 2014, głównym źródłem zaopatrzenia w ciepło budynków, obiektów użyteczności publicznej oraz miejsc prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy są indywidualne kotłownie i paleniska (poza blokami wielorodzinnymi), zasilane przede wszystkim węglem i gazem sieciowym. Gminne budynki użyteczności publicznej ogrzewane są w większości za pomocą sieci gazowej. W dalszym ciągu do podstawowych problemów z dostarczaniem ciepła i ciepłej wody użytkowej do budynków mieszkalnych należy fakt, iż kotły często nie spełniają obowiązujących wymogów dotyczących emisji zanieczyszczeń i nie są wystarczająco efektywne energetycznie. Również i w obiektach użyteczności publicznej starsze kotły nie są wystarczająco efektywne. Na terenie gminy w ciągu ostatnich kilku lat podejmowano inwestycje mające na celu wymianę źródeł ciepła w budynkach indywidualnych oraz użyteczności publicznej. Dotyczyły one zarówno zmiany surowca grzewczego (z węgla kamiennego na gaz lub biomasę) jak też wymiany kotła na bardziej efektywny, spełniający obowiązujące wymogi emisji zanieczyszczeń z pozostawieniem tego samego surowca. Jednak źródła niskiej emisji wciąż są największymi emitarami zanieczyszczeń do atmosfery. Niekorzystny wpływ obecnych sposobów dostarczania ciepła i ciepłej wody użytkowej do mieszkań oraz obiektów użyteczności publicznej potęguje niska wydajność energetyczna części budynków i systemów ich ogrzewania (nieocieplone ściany zewnętrzne i stropy, przestarzałe piece, itp.). Do priorytetowych przedsięwzięć w tym zakresie należy realizacja i promocja przedsięwzięć mających na celu zmniejszenie ilości zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji (modernizacje kotłowni, przechodzenie na system ogrzewania zasilany innymi niż węgiel surowcami energetycznymi, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii) oraz zwiększenie energooszczędności budynków (termomodernizacja, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej). Konieczne jest także zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie niebezpieczeństw płynących ze spalania w przydomowych piecach i kotłowniach przedmiotów wykonanych z tworzyw nieprzeznaczonych do palenia (takich jak plastik, guma, tekstylia).

W porównaniu do roku 2014 zwiększył się udział instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii w procesie produkcji prądu, ciepła i ciepłej wody użytkowej. Korzystają z nich indywidualne gospodarstwa domowe, przedsiębiorcy oraz obiekty użyteczności publicznej. W latach 2020-2022 w ramach projektu nr RPMP.04.01.01-12-1120/17 „Montaż instalacji OZE na obszarze LGD Turystyczna Podkowa” w Dobczycach zamontowano 9 instalacji PV na obiektach publicznych (o łącznej mocy 238 kWp) oraz 122 instalacje PV w obiektach prywatnych (o łącznej mocy 688,77 kWp). Konieczny jest dalszy rozwój OZE, szczególnie w zakresie ogrzewania budynków i wody, by wpływ nieodnawialnych źródeł energii na jakość powietrza na terenie gminy był możliwie jak najmniejszy.

Mieszkańcy gminy posiadają dostęp do Internetu, w tym światłowodowego i sieci telefonii komórkowej. W stosunku do poprzedniego okresu diagnostycznego oferta dostawców jest szersza.

W porównaniu do roku 2017 (pierwszy rok udostępnienia tych danych w GUS), ilość zebranych na terenie gminy odpadów wzrosła o 1,41 tys. ton (36,5%). Ilość odpadów

z gospodarstw domowych była większa o 896,24 t (25,5%), natomiast z innych źródeł zebrano o 520,71 t (155,4%) odpadów więcej

Tabela 5. Odpady zebrane w 2017 oraz 2021 na terenie gminy Dobczyce

	2017	2021
ogółem w tys. ton	3,86	5,27
z gospodarstw domowych (t)	3 521,28	4 417,52
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji) (t)	335,01	855,72

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W przypadku odpadów zbieranych selektywnie, w 2021 na terenie gminy zebrano ich 1 770,58 ton, co stanowiło wartość mniejszą o 498,03 t (22,0%). W przypadku gospodarstw domowych ilość odpadów zebranych selektywnie spadła o 317,72 t (15,3%), natomiast w przypadku innych źródeł spadek wyniósł 180,31 t (92,8%).

Tabela 6. Odpady zebrane selektywnie w 2017 oraz 2021 na terenie gminy Dobczyce

	2017	2021
ogółem w tys. ton	2 268,61	1 770,58
z gospodarstw domowych (t)	2 074,24	1 756,52
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji) (t)	194,37	14,06

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W porównaniu do roku 2017 spadła również relacja odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów.

Tabela 7. Odpady selektywne w relacji do ogółu odpadów w 2021 na terenie gminy Dobczyce, miasta Dobczyce oraz obszaru wiejskiego gminy

2017	2021
58,8	33,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W poprzednim okresie diagnostycznym na terenie gminy nie funkcjonował punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK), który został utworzony w 2015 roku.

1.1.2. Sfera społeczna

Liczba mieszkańców gminy Dobczyce w roku 2021 była większa od liczby mieszkańców gminy w roku 2014 o 378 (2,5%). W porównaniu do ostatniej diagnozy strategicznej, dla której 10-letni okres referencyjny obejmował lata 2005-2014, w obecnym okresie porównawczym zaszły mniejsze zmiany w liczbie ludności. Poprzednio, liczba mieszkańców gminy wzrosła w ciągu 10 lat o 1 213 osób (8,7%). W 2021, w badanym okresie 10-letnim, liczba mieszkańców gminy wzrosła o 494 osób (3,3%). Liczba mieszkańców gminy jest obecnie bardziej ustabilizowana i nie zachodzą w niej zmiany na taką skalę, jak poprzednio.

Tabela 8. Porównanie kształtowania się liczby ludności gminy Dobczyce w 2014 i 2021 roku

	2014	2021
Liczba ludności	15 114	15 492
Wzrost/spadek liczby ludności w badanym 10-letnim okresie	1 213 os.	494 os.
Wzrost/spadek liczby ludności w badanym 10-letnim okresie w %	8,7	3,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 roku przyjął wartość 0, podczas gdy w 2014 roku była to wartość dodatnia. Saldo migracji w 2021 roku prezentuje się korzystniej, niż w roku 2014, kiedy przyjmowało wartości ujemne.

Tabela 9. Porównanie kształtowania się przyrostu naturalnego i salda migracji gminy Dobczyce w 2014 i 2021 roku

	2014	2021
Przyrost naturalny	2,84	0,00
Saldo migracji	-5	35
Saldo migracji na 100 os.	-0,3	2,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W stosunku do roku 2014 nasiliło się zjawisko starzenia się lokalnej społeczności. Wzrósł udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem.

Tabela 10. Porównanie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w liczbie ludności gminy Dobczyce w latach 2014 i 2021

	2014	2021
w wieku przedprodukcyjnym (os.)	3 207	3 347
w %	21,2%	21,6%
w wieku produkcyjnym (os.)	9 861	9 393
w %	65,2%	60,6%

w wieku poprodukcyjnym (os.)	2 046	2 752
w %	13,5%	17,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W porównaniu do roku 2014, w roku 2020 (ostanie dane dostępne na moment opracowania diagnozy) liczba mieszkań wzrosła łącznie o 618. Zwiększyła się także liczba mieszkań wyposażonych poszczególne instalacje sanitarne. Największy procentowy wzrost odnotowano w przypadku liczby mieszkań mających dostęp do centralnego ogrzewania (8,5 %).

Tabela 11. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Dobczyce w 2014 i 2020 roku

	2014	2021	zmiana w %
Liczba mieszkań	4 206	4 824	14,7%
Liczba mieszkań wyposażonych w wodociąg	3 991	4 259	6,7%
Liczba mieszkań wyposażonych w łazienkę	3 792	4 061	7,1%
Liczba mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie	3 206	3 477	8,5%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W zakresie edukacji na poziomie podstawowym od czasu poprzedniej diagnozy zaszła zasadnicza zmiana – nastąpiła reforma oświaty, skutkująca likwidacją gimnazjów i przywracająca 8-klasową szkołę podstawową. Na terenie gminy Dobczyce działa obecnie siedem szkół publicznych, dwa samorządowe przedszkola i szkoła muzyczna. Z uwagi na zmianę organizacji szkół, nie porównywano danych dotyczących liczby uczniów szkół w 2014 i 2021 roku.

W przypadku sfery kultury, w roku 2021 odnotowano spadki wartości badanych wskaźników w porównaniu do roku 2014. Zmniejszyła się liczba imprez organizowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Dobczycach, co przełożyło się także na spadek liczby ich uczestników. Jednocześnie, znacznie spadła także liczba uczestników na imprezę. Odnotowano natomiast większą liczbę czytelników aktywnie wypożyczających w ciągu roku.

Tabela 12. Porównanie danych dotyczących organizacji wydarzeń kulturalnych i uczestnictwa w nich na terenie gminy Dobczyce w roku 2014 i 2021

Gmina Dobczyce	2014	2021
Liczba imprez organizowanych przez MGOKiS	131	111
Liczba uczestników imprez organizowanych przez MGOKiS	32 417	12 000
Średnia liczba uczestników na imprezę	247	108
Liczba czytelników aktywnie wypożyczających w ciągu roku	2 253	2 313

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Pamiętać należy, iż sfera kultury nie może być oceniana wyłącznie pod kątem ilościowym. W przypadku imprez kulturalnych liczy się przede wszystkim ich jakość i wartość artystyczna, a także zaspokojenie potrzeb społeczności w tym zakresie, co jest nieujęte w danych liczbowych. Ponadto, na funkcjonowanie sfery kultury w 2021 roku wpływ miała również pandemia COVID-19 i związane z nią ograniczenia, mimo iż nie obowiązywały wtedy takie restrykcje, jak w roku 2020.

W porównaniu do roku 2014 w roku 2021 o cztery wzrosła liczba przychodni. Ponadto, znacznie wzrosła również liczba porad podstawowej opieki zdrowotnej oraz liczba porad ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

Tabela 13. Funkcjonowanie placówek ochrony zdrowia na terenie gminy Dobczyce w 2014 i w 2021 roku

Gmina Dobczyce		2014	2021
przychodnie ogółem	ob.	9	13
placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności	ob.	6	8
Podstawowa opieka zdrowotna - porady ogółem			
ogółem	jd	46 997	78 229
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie ogółem			
ogółem	jd	63 319	140 273

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Korzystne przedstawiają się wyniki analizy porównującej dane dotyczące pomocy społecznej w roku 2014 i 2021. Każdy z podstawowych wskaźników dotyczących korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz korzystających ze świadczeń rodzinnych był w 2021 niższy niż w 2014. Oznacza to, że mniej osób znajdowało się w sytuacji życiowej kwalifikującej ich do korzystania z pomocy.

Tabela 14. Świadczenia pomocy społecznej na terenie gminy Dobczyce w 2014 i w 2021 roku

ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ		2014	2021
Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej			
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp. dom.	316	159
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	1 106	470
beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	osoba	731	303

ŚWIADCZENIA RODZINNE		2014	2021
Korzystający ze świadczeń rodzinnych			
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	rodzina	603	373
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	1 215	845
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	1 109	788
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	34,0	23,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Poziom bezrobocie kształtował się korzystniej, niż w roku 2014. Znacznie mniejsza była liczba bezrobotnych – w stosunku do poprzedniego okresu zmniejszyła się o 70,5%. Zmniejszył się także udział osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy – młodych, długotrwale bezrobotnych, powyżej 50 roku życia. Jednak porównując udział poszczególnych grup w liczbie bezrobotnych ogółem należy zauważyć, że wzrósł udział bezrobotnych kobiet w liczbie bezrobotnych ogółem.

Tabela 15. Porównanie podstawowych wskaźników dotyczących bezrobocia na terenie gminy Dobczyce w 2014 oraz w 2021 roku

Rok	Bezrobotni ogółem	w tym			
		kobiety	w wieku 18-24 lata	Długotrwale bezrobotni	Bezrobotni powyżej 50 r. życia
2014	550	49,9%	24,9%	47,6%	22,7%
2021	164	54,9%	12,2%	33,5%	20,1%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W porównaniu do poprzedniego badanego okresu, stopa bezrobocia na terenie powiatu myślenickiego spadła o 7,2 pp., przy spadku średniej stopy dla regionu o 4,7 pp.

1.1.3. Sfera gospodarcza

W latach 2012-2021 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy Dobczyce wzrosła, podobnie jak w poprzednio badanym okresie diagnostycznym 2005-2014. Większą dynamiką cechował się wzrost liczby podmiotów w latach 2012-2021.

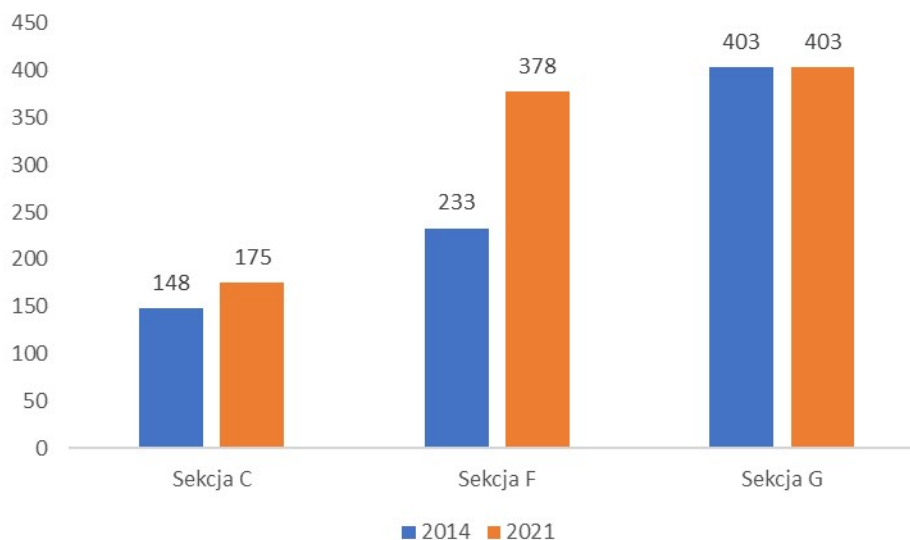
Tabela 16. Porównanie kształtowania się liczby podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Dobczyce w 2014 i 2021 roku

	2014	2021
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	1 441	1 812
Wzrost liczby podmiotów gospodarki w badanym 10-letnim okresie	314	413
Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej w badanym 10-letnim okresie w %	27,9%	29,5%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Pod względem branż w obu porównywanych latach liczebnie dominowały podmioty tych samych sekcji: G - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; F – budownictwo oraz C – przetwórstwo przemysłowe, jednak ich bezwzględna liczba oraz udział w liczbie podmiotów ogółem kształtowały się w inny sposób. Ogólna liczba podmiotów sekcji G w obu badanych latach kształtowała się na tym samym poziomie, podczas gdy liczba podmiotów obu pozostałych sekcji cechowała się wzrostem. Liczba podmiotów sekcji F wzrosła o wiele bardziej dynamicznie, niż sekcji C – dla tej sekcji odnotowano wzrost o 62,2%.

Wykres 1. Porównanie liczby podmiotów sekcji C, F, G na terenie gminy Dobczyce w 2014 oraz 2021 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

1.1.4. Potencjał organizacyjno-finansowy

Wskaźniki dotyczące finansów Gminy Dobczyce w 2021 wykazały znaczny wzrost w stosunku do roku 2014. W 2021 dochody zwiększyły się o 111,8%, natomiast wydatki o 92,9% w porównaniu do poprzedniego okresu diagnostycznego. W 2021 proporcjonalnie wyższe były także dochody i wydatki na mieszkańca, natomiast wydatki inwestycyjne stanowiły 14,8% wydatków ogółem, co było niższe o 9,7 punktów procentowych od analogicznego wskaźnika w roku 2014. Udział finansowania i współfinansowania programów i projektów unijnych kształtował się w obu latach na porównywalnym poziomie, jednak pamiętać należy, iż ten wskaźnik uzależniony jest od okresu budżetowania i dostępności dofinansowania różnorodnych projektów realizowanych przez Gminę.

Tabela 17. Porównanie podstawowych wskaźników dotyczących finansów Gminy Dobczyce w roku 2014 i 2021

	2014	2021
Dochody ogółem	53 102 741,06	112 458 450,10
Dochody na mieszkańca	3 509,30	7 248,37
Wydatki ogółem	51 284 799,56	98 911 704,50
Wydatki na mieszkańca	3 389,16	6 375,23
Obsługa długu publicznego	962 704,99	194 919,87
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	24,5	14,8
Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	3 603 239,71	3 060 856,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Od roku 2016 obowiązuje Statut Gminy i Miasta Dobczyce, przyjęty przez Radę Miejską w Dobczycach uchwałą Nr XXVI/168/16 z dnia 7 września 2016 r., z późniejszymi zmianami.

W stosunku do roku 2014 nie zmienił się podział gminy na sołectwa. W dalszym ciągu jednostkami pomocniczymi gminy jest 13 sołectw: Bieńkowice, Brączowice, Brzezowa, Dziekanowice, Kędzierzynka, Kornatka, Niezdów, Nowa Wieś, Rudnik, Sieraków, Skrzynka, Stadniki, Stojowice.

W porównaniu do roku 2014 pojawiły się nowe jednostki organizacyjne:

- Żłobek Gminny w Dobczycach,
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Dobczycach,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Dobczycach,
- Centrum Usług Wspólnych Gminy Dobczyce,
- Świetlica Środowiskowa w Kędzierzynie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Dobczycach.

Nowe jednostki organizacyjne powstały w wyniku pojawienia się nowych funkcji społecznych lub były konieczne do wyodrębnienia z uwagi na zmiany w organizacji szkół podstawowych.

Poza wymienionymi zmianami nie nastąpiły inne zmiany w organizacji i zarządzaniu Gminą.

1.2. Analiza porównawcza gminy z podobnymi jednostkami samorządu terytorialnego

1.2.1. Wybór jednostek do analizy

Analiza porównawcza ma na celu pokazanie gminy w szerszym, ponadlokalnym kontekście, który, umożliwi porównanie gminy do podobnych jednostek samorządu terytorialnego, posiadających podobny potencjał rozwojowy. Dzięki temu możliwe będzie zbadanie, jak dana gmina rozwija się na tle jednostek cechujących się porównywalnym potencjałem.

W przypadku Gminy Dobczyce zdecydowano się na wybór gmin położonych w województwie małopolskim, dobranych na podstawie następujących kryteriów:

- podobieństwo - funkcjonowanie jako gmina miejsko-wiejska, przy czym miasto stanowiące siedzibę gminy nie pełni jednocześnie funkcji siedziby powiatu. Jest to warunek konieczny dla wykonania prawidłowego porównania pomiędzy jednostkami. Gminy miejsko-wiejskie mają inną specyfikę i uwarunkowania rozwoju od gmin wiejskich lub miejskich. Ponadto, z uwagi na fakt, iż miasto Dobczyce nie jest miastem powiatowym, uzasadnione jest porównywanie do niego miast o podobnym statusie. Miasta stanowiące siedziby powiatów są miastami większymi, pełniącymi funkcje ponadlokalne, posiadającymi inne zasoby i warunki do rozwoju;
- położenie – położenie w niedalekiej (do 75 km) odległości i na południe lub na wschód od Krakowa. Jest to istotne z uwagi na fakt, iż miasta z tego obszaru posiadają podobne połączenia komunikacyjne, korzystają z tych samych lub podobnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych, ich mieszkańcy często dojeżdżają do pracy do Krakowa.

Po uwzględnieniu powyższych warunków, do jednostek zakwalifikowanych do analizy porównawczej z gminą Dobczyce należą gminy: Kalwaria Zebrzydowska, Maków Podhalański, Niepołomice, Nowy Wiśnicz, Rabka-Zdrój, Sułkowice.

1.2.2. Położenie i dostępność komunikacyjna

Każda z gmin poddanych analizie położona jest w południowej części województwa małopolskiego. Najbardziej na południe wysunięta jest gmina Rabka-Zdrój, która położona jest na pograniczu Beskidu Wyspowego, Beskidu Makowskiego i Gorców, w niedalekiej odległości od Tatr. Gminami położonymi na pograniczu krain geograficznych są także Dobczyce (Pogórze Wielickie i Pogórze Wiśnickie), Niepołomice (Nizina Nadwiślańska, Pogórze Wielickie, Podgórze Bocheńskie) oraz Sułkowice (Pogórze Wielickie, Beskid Makowski). Pozostałe gminy ujęte w analizie usytuowane są w Beskidzie Makowskim (Maków Podhalański), Pogórzu Wielickim (Kalwaria Zebrzydowska), Pogórzu Wiśnickim (Nowy Wiśnicz). Gminy objęte analizą cechują się więc podobnym położeniem, w obrębie sąsiadujących ze sobą krain geograficznych i korzystają z tych samych lub podobnych zasobów przyrodniczych. Pod kątem turystycznym najbardziej atrakcyjne są obszary gmin położonych w górach, jednak gminy usytuowane w obrębie pogórzy i krain sąsiednich również posiadają walory przyrodniczo-krajobrazowe, które wykorzystywane są także w celach turystycznych.

Wybrane gminy cechuje niedaleka odległość od Krakowa i dobry do niego dojazd. Najbliżej Krakowa położona jest gmina Niepołomice, skomunikowana z Krakowem zarówno poprzez trasę obejmującą drogi krajowe nr 75 i 79, jak też poprzez autostradę A4 i prowadzącą do niej drogę wojewódzką nr 964. Gmina Dobczyce jest skomunikowana z Krakowem również dzięki drodze wojewódzkiej nr 964. Gmina Rabka-Zdrój usytuowana jest bezpośrednio przy trasie nr 7 (w skład której wchodzi droga krajowa nr 7 oraz droga ekspresowa S7), zwanej „zakopianką”, łączącą Kraków z Zakopanem. W dojeździe do Krakowa z tej trasy korzystają również gminy położone niebezpośrednio przy zakopiance: Kalwaria Zebrzydowska, Maków Podhalański, Sułkowice. Gmina Nowy Wiśnicz ma zapewniony dojazd do Krakowa przez autostradę A4 lub drogę krajową nr 94. Odległość od siedzib gmin do Krakowa prezentuje poniższa tabela:

Tabela 18. Odległość drogowa siedzib wybranych gmin od Krakowa w km

Gmina	Odległość od Krakowa w km
Dobczyce	30
Kalwaria Zebrzydowska	39
Maków Podhalański	62
Niepołomice	25
Nowy Wiśnicz	47
Rabka-Zdrój	73
Sułkowice	35

Badane gminy cechują się zróżnicowaną siecią drogową, lecz ogólnie ich dostępność komunikacyjną należy ocenić jako dobrą. Głównymi szlakami komunikacyjnym gminy Dobczyce są dwie drogi o znaczeniu ponadlokalnym: droga wojewódzka nr 964 Biskupice Radłowskie – Kasina Wielka oraz droga wojewódzka nr 967 Myślenice – Bochnia. Zapewniają one dojazd do Krakowa oraz do położonych w pobliżu miast powiatowych Myślenic, Bochni, Wieliczki. Gmina Niepołomice posiada bezpośredni dostęp do drogi krajowej nr 75 Kraków – granica państwa oraz, podobnie jak gmina Dobczyce, do drogi wojewódzkiej nr 964. Przez obszar położonych w niedalekiej odległości od siebie gmin Kalwaria Zebrzydowska i Sułkowice przebiega droga krajowa nr 52 Cieszyn – Bielsko Białe – Kraków, która stanowi dogodnie połączenie drogowe z Krakowem oraz południową częścią województwa śląskiego. Sieć dróg ponadlokalnych w obu gminach uzupełniają drogi wojewódzkie nr 953 Kalwaria Zebrzydowska – Skawina (gmina Kalwaria Zebrzydowska), nr 956 Biertowice - Sułkowice – Zembrzyce oraz 955 Sułkowice – Jawornik (obie gmina Sułkowice). Gmina Maków Podhalański położona jest bezpośrednio przy drodze krajowej nr 28 Zator – Medyka, która stanowi ważny szlak drogowy w południowej Polsce. W niedalekiej odległości od Makowa Podhalańskiego, w miejscowości Skomielna Biała, droga krajowa nr 28 krzyżuje się z DK nr 7 i jest tam wybudowany jest także węzeł, umożliwiający zjazd z S7 na DK nr 28. Dzięki temu gmina Maków Podhalański ma również szybki dostęp do zakopianki. Przez obszar tej gminy przebiega również fragment drogi wojewódzkiej nr 957 Białka - Zawoja - Jabłonka - Czarny Dunajec - Nowy Targ. Gmina Nowy Wiśnicz jest najbardziej na wschód wysuniętą gminą spośród badanych jednostek. Jej główną ośią komunikacyjną jest droga wojewódzka nr 965 Limanowa - Bochnia - Świniary. Zapewnia ona dojazd do Bochni oraz do drogi krajowej nr 94 i autostrady A4. Gmina Rabka-Zdrój jako jedyna z badanych obszarów bezpośrednio położona jest przy trasie nr 7 – zakopiance. Jest ona jedną z najważniejszych tras regionu

i zapewnia dojazd do Krakowa i Zakopanego. Jednak w okresie wzmożonych okresów wyjazdowych (święta, długie weekendy, ferie/wakacje) wszystkie gminy położone przy DK nr 7/S7 odczuwają problemy komunikacyjne, gdyż duże natężenie ruchu odczuwalne jest wtedy niemal na całej długości odcinka trasy nr 7 od Krakowa do Zakopanego. Funkcjonalność trasy nr 7 jako szlaku komunikacyjnego znacznie się wtedy zmniejsza. Gmina Rabka-Zdrój ma również dostęp do drogi krajowej nr 28, która zapewnia komunikację w kierunku wschód-zachód i umożliwia połączenie z alternatywnym dojazdem do Krakowa, z pominięciem Zakopanego.

Badane gminy cechują się dobrą dostępnością komunikacyjną, którą na skalę ponadlokalną zapewniają im przebiegające przez ich obszar drogi krajowe i wojewódzkie. Dzięki temu, mają zapewniony dostęp do Krakowa, a także są skomunikowane z innymi częściami regionu. Gmina Dobczyce na tym tle wyróżnia się bliską odległością do Krakowa.

1.2.3. Potencjał rozwojowy

Cechą wspólną badanych gmin jest potencjał rozwojowy w dziedzinie turystyki, oparty na wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, wynikających z położenia geograficznego poszczególnych jednostek. Góry Beskidu Wyspowego i Makowskiego oraz Gorce są górami o interesujących elementach krajobrazu, z unikatowymi gatunkami fauny i flory. Również oba pogórza cechują się atrakcyjnym ukształtowaniem terenu oraz wysokimi walorami krajobrazowymi. Gminy objęte analizą posiadają również unikalne miejsca, obiekty i zabytki (np. Zbiornik Dobczycki i Wzgórze Zamkowe w Dobczycach, zamek w Niepołomicach, zamek w Nowym Wiśniczu, obiekty uzdrowiskowe w Rabce-Zdroju), które podnoszą ich wartość jako miejsc o charakterze turystycznym. Z uwagi na położenie i cechy obszarów, na których usytuowane są badane jednostki, szlaki turystyczne, obiekty zabytkowe i miejsca widokowe w ich obrębie są szeroko dostępne dla różnych typów turystów, także tych mniej sprawnych lub z różnych przyczyn poszukujących łatwiejszych szlaków od wysokogórskich. Z tego względu, badane gminy posiadają dogodne warunki dla turystów nieprzygotowanych do wycieczek w wysokie góry, rodzin z małymi dziećmi, osób starszych, osób dla których wędrówki po tatrzańskich szlakach stanowią zbyt duży wysiłek. Atutem badanych gmin jest także położenie w niedalekiej odległości od Krakowa, dzięki czemu stanowią one dogodne miejsca dla uprawiania turystyki weekendowej lub wręcz jednodniowej dla mieszkańców tego miasta.

Badane gminy posiadają również potencjał do rozwoju gospodarki, w tym na poziomie ponadlokalnym, z uwagi na ich położenie i dostępność komunikacyjną. Najbardziej dogodne warunki pod tym względem cechują gminy położone najbliżej Krakowa – Dobczyce, Niepołomice, Sułkowice, Kalwaria Zebrzydowska, jednak w każdej z analizowanych gmin znajdują się branże rozwinięte na skalę ponadgminną (np. przemysł drzewny i meblarski, odzieżowy, spożywczy).

1.2.4. Analiza stanu obecnego w wybranych sektorach

Gminy Dobczyce, Kalwaria Zebrzydowska, Rabka-Zdrój i Sułkowice cechują się podobnym wskaźnikiem gęstości zaludnienia, wyższym od średniej wojewódzkiej. Różnica w wartości wskaźnika pomiędzy najgęściej zaludnioną Kalwarią Zebrzydowską a Dobzczycami wynosi 31 os./km². Znacznie mniejszą od średniej dla regionu gęstość zaludnienia posiadają gminy Nowy Wiśnicz i Maków Podhalański. Największą gęstością zaludnienia, wyższą

zarówno od średniej wojewódzkiej, jak i od pozostałych badanych gmin, cechują się Niepołomice.

Tabela 19. Porównanie gęstości zaludnienia w badanych gminach w 2021 roku

Gmina	Gęstość zaludnienia
Dobczyce	233
Kalwaria Zebrzydowska	264
Maków Podhalański	146
Niepołomice	336
Nowy Wiśnicz	174
Rabka-Zdrój	242
Sułkowice	251
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	226

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Spośród gmin poddanych analizie największą pod względem liczby ludności jest gmina Niepołomice. W 2021 roku liczyła 32 304 mieszkańców. Najmniejszy pod tym względem jest Nowy Wiśnicz – 14 326 mieszkańców w 2021 roku. Dla pięciu z badanych gmin odnotowano wzrost liczby ludności w stosunku do poprzedniego okresu diagnostycznego. Największą dynamiką wzrostu cechowała się gmina Niepołomice. W dwóch z badanych gmin odnotowano spadek liczby mieszkańców w stosunku do roku 2014.

Tabela 20. Porównanie liczby ludności badanych gmin w roku 2014 i 2021

Gmina	Liczba ludności w 2014	Liczba ludności w 2021	Zmiana w os.	Zmiana w %
Dobczyce	15 114	15 492	378	2,5%
Kalwaria Zebrzydowska	19 899	19 903	4	0,02%
Maków Podhalański	16 361	15 829	-532	-3,3%
Niepołomice	26 124	32 304	6 180	23,6%
Nowy Wiśnicz	13 682	14 326	644	4,7%
Rabka-Zdrój	17 416	16 757	-659	-3,8%
Sułkowice	14 650	15 146	496	3,4%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Gmina Dobczyce należy do jednostek z rosnącą liczbą mieszkańców, przy czym przyrost liczby ludności nie był tak duży, jak w przypadku Niepołomic, Nowego Wiśnicza czy Sułkowic.

Wpływ na liczbę ludności mają przyrost naturalny oraz saldo migracji. W przypadku badanych gmin w 2021 tylko dwie z nich cechowały się dodatnim przyrostem naturalnym w przeliczeniu na 1000 osób – gminy Nowy Wiśnicz oraz Sułkowice. Gmina Dobczyce cechowała się wartością wskaźnika wynoszącą 0, natomiast dla gminy Kalwaria Zebrzydowska odnotowano wartość ujemną, jednak większą od średniej dla województwa małopolskiego. Gminy Maków Podhalański i Rabka-Zdrój cechowały się ujemnymi wartościami wskaźnika, mniejszymi od średniej dla regionu.

Wskaźnik saldo migracji w przeliczeniu na 1000 osób dla czterech gmin: Dobczyce, Niepołomice, Nowy Wiśnicz i Sułkowice w 2021 roku przyjmował wartości dodatnie, wyższe od średniej dla regionu. Pozostałe jednostki cechowały się saldem migracji dodatnim, lecz niższym od średniej wojewódzkiej (gmina Kalwaria Zebrzydowska) lub ujemną wartością tego wskaźnika (Maków Podhalański, Rabka-Zdrój).

Tabela 21. Porównanie przyrostu naturalnego i salda migracji w badanych gminach w 2021 roku

Gmina	Przyrost naturalny na 1000 osób w 2021	Saldo migracji na 1000 osób w 2021
Dobczyce	0,00	2,3
Kalwaria Zebrzydowska	-2,01	0,7
Maków Podhalański	-6,94	-2,0
Niepołomice	2,75	17,7
Nowy Wiśnicz	1,26	2,2
Rabka-Zdrój	-3,57	-1,7
Sułkowice	0,86	6,2
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	-2,17	1,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W obu zestawieniach gmina Dobczyce charakteryzuje się korzystniejszymi wartościami wskaźników od średniej dla regionu, jednak żaden z nich nie należał do najwyższych wśród badanych jednostek.

Każda z badanych gmin dotknięta jest przez zjawisko starzenia się lokalnej społeczności, postępuje jednak ono z nieco inną dynamiką w zależności od jednostki.

Tabela 22. Porównanie udziału ludności wg ekonomicznych grup wieku w liczbie mieszkańców ogółem w badanych gminach w roku 2014 i 2021 (w %)

	w wieku przedprodukcyjnym		w wieku produkcyjnym		w wieku poprodukcyjnym	
	2014	2021	2014	2021	2014	2021
Dobczyce	21,2%	21,6%	65,2%	60,6%	13,5%	17,8%
Kalwaria Zebrzydowska	19,7%	20,1%	63,8%	60,2%	16,5%	19,8%
Maków Podhalański	19,7%	19,7%	61,5%	59,9%	18,8%	20,5%
Niepołomice	20,6%	23,4%	64,3%	59,9%	15,1%	16,8%
Nowy Wiśnicz	22,8%	23,7%	62,1%	59,4%	15,0%	16,9%
Rabka-Zdrój	18,2%	18,3%	62,0%	58,9%	19,8%	22,8%
Sułkowice	21,8%	21,9%	64,3%	60,8%	13,9%	17,3%
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	19,0%	19,3%	62,8%	60,0%	18,2%	20,7%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Poza gminą Rabka-Zdrój, analizowane gminy cechowały się wyższym udziałem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem od średniej dla województwa małopolskiego, zarówno w 2014, jak i w 2021 roku. W przypadku analogicznego wskaźnika dla liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, dwie gminy

(Maków Podhalański oraz Rabka-Zdrój) cechowały się wyższym udziałem tej grupy w liczbie ludności ogółem, niż wynosiła średnia regionalna, dla pozostałych gmin wskaźnik ten był niższy od średniej. Gmina Dobczyce należy do gmin, dla których badane wskaźniki były korzystniejsze od średniej dla regionu w obu porównywanych latach.

W przypadku stopnia wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarne, najbardziej korzystnymi wartościami wskaźników w 2020 roku (ostanie dane dostępne w GUS na moment opracowania diagnozy) cechowała się gmina Sułkowice – wartości dla każdego z badanych wskaźników były wyższe od średniej dla regionu. Gmina Dobczyce posiadała aż trzy wskaźniki niższe od średniej wojewódzkiej i za każdym razem były one również najniższe spośród badanych jednostek.

Tabela 23. Porównanie stopnia wyposażenia mieszkań w instalacje w badanych gminach w 2020 roku

Gmina	wodociąg	łazienka	centralne ogrzewanie	gaz sieciowy
Dobczyce	88,3	84,2	72,1	70,1
Kalwaria Zebrzydowska	94,1	89,2	79,2	56,2
Maków Podhalański	97,8	91,0	74,6	9,8
Niepołomice	80,5	77,5	69,1	78,0
Nowy Wiśnicz	93,1	88,9	80,4	84,7
Rabka-Zdrój	95,5	91,9	78,1	73,7
Sułkowice	95,3	91,1	80,6	66,2
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	93,6	90,2	80,2	62,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Gmina Dobczyce wraz z gminami Niepołomice, Nowy Wiśnicz i Rabka-Zdrój w 2021 roku cechowały się niższą od średniej wojewódzkiej wartością wskaźnika dotyczącego liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.

Tabela 24. Porównanie liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w badanych gminach w 2021 roku

Gmina	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności
Dobczyce	303
Kalwaria Zebrzydowska	362
Maków Podhalański	447
Niepołomice	196
Nowy Wiśnicz	162
Rabka-Zdrój	210
Sułkowice	354
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	336

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Niemal każda z badanych gmin w 2021 roku cechowała się niższym udziałem zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym od średniej wojewódzkiej. Najniższe wartości wskaźnika odnotowano w gminach Dobczyce i Sułkowice.

Tabela 25. Porównanie udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w badanych gminach w 2021 roku

Gmina	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
Dobczyce	1,7
Kalwaria Zebrzydowska	2,6
Maków Podhalański	3,3
Nowy Wiśnicz	1,8
Niepołomice	2,1
Rabka-Zdrój	4,4
Sułkowice	1,7
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	3,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Poza gminą Niepołomice, badane gminy cechują się stopniem skanalizowania (liczonym jako udział liczby osób korzystających z kanalizacji sanitarnej w liczbie ludności) niższym od średniej wojewódzkiej. W przypadku stopnia zwodociągowania (udziału liczby osób korzystających z sieci wodociągowej w liczbie ludności) wartości wskaźnika dla gmin Dobczyce, Kalwaria Zebrzydowska i Niepołomice kształtują się powyżej średniej dla regionu.

Tabela 26. Porównanie stopnia zwodociągowania i skanalizowania w badanych gminach w 2021 roku

Gmina	Stopień zwodociągowania w %	Stopień skanalizowania w %
Dobczyce	97,5	55,9
Kalwaria Zebrzydowska	82,7	12,8
Maków Podhalański	19,3	47,3
Niepołomice	97,3	74,4
Nowy Wiśnicz	55,7	25,1
Rabka-Zdrój	50,2	54,8
Sułkowice	69,2	60,0
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	82,1	65,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W każdej z analizowanych gmin liczba przedsiębiorstw w roku 2021 była wyższa, niż w roku 2014. Najwyższy procentowy wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej odnotowano w gminie Niepołomice, najniższy w gminie Maków Podhalański. Pod względem ilościowym również największy przyrost liczby przedsiębiorstw wystąpił w gminie Niepołomice, a najmniejszym cechuje się Maków Podhalański. Gmina Dobczyce jest gminą, w której odnotowano ponad 25-cio procentowy wzrost liczby podmiotów gospodarczych w badanych latach.

Tabela 27. Porównanie liczby podmiotów gospodarki narodowej na terenie badanych gmin w roku 2014 i 2021

Gmina	Liczba podmiotów w 2014	Liczba podmiotów w 2021	Zmiana w szt.	Zmiana w %
Dobczyce	1441	1812	371	25,7%
Kalwaria Zebrzydowska	2609	2969	360	13,8%
Maków Podhalański	1821	2026	205	11,3%
Niepołomice	2938	4152	1214	41,3%
Nowy Wiśnicz	979	1241	262	26,8%
Rabka-Zdrój	1714	2102	388	22,6%
Sułkowice	1236	1571	335	27,1%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Spośród badanych jednostek w 2021 roku tylko jedna cechowała się wyższą od średniej wojewódzkiej wartością wskaźnika liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. Ludności – gmina Kalwaria Zebrzydowska. W roku 2014 wyższą od średniej dla regionu, poza gminą Kalwaria Zebrzydowska, posiadały jeszcze Niepołomice oraz Maków Podhalański. Gmina Dobczyce w obu latach wykazywała wartość wskaźnika poniżej średniej, jednak nie był on najniższy spośród badanych jednostek.

Tabela 28. Porównanie liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w badanych gminach w 2014 i 2021 roku

Gmina	Liczba podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. Ludności w 2014	Liczba podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. Ludności w 2021
Dobczyce	953	1170
Kalwaria Zebrzydowska	1311	1492
Maków Podhalański	1113	1280
Niepołomice	1125	1285
Nowy Wiśnicz	716	866
Rabka-Zdrój	984	1254
Sułkowice	844	1037
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	1059	1298

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Poza Gminami Dobczyce i Niepołomice, badane gminy w 2021 roku posiadały niższy wskaźnik dochodów na mieszkańca od średniej wojewódzkiej. Poza Gminą Niepołomice, pozostałe badane jednostki cechowały się niższym od średniej wojewódzkiej poziomem wydatków na mieszkańców.

Tabela 29. Porównanie dochodów na mieszkańca, wydatków na mieszkańca w badanych gminach w 2021 roku

Gmina	Dochody na mieszkańca	Wydatki na mieszkańca
Dobczyce	7 248,37	6 375,23
Kalwaria Zebrzydowska	5 952,67	6 178,43

Maków Podhalański	5 857,92	5 075,11
Niepołomice	8 349,98	8 578,58
Nowy Wiśnicz	6 584,67	5 895,30
Rabka-Zdrój	6 651,17	5 630,16
Sułkowice	5 613,59	4 836,20
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	7 184,32	6 855,04

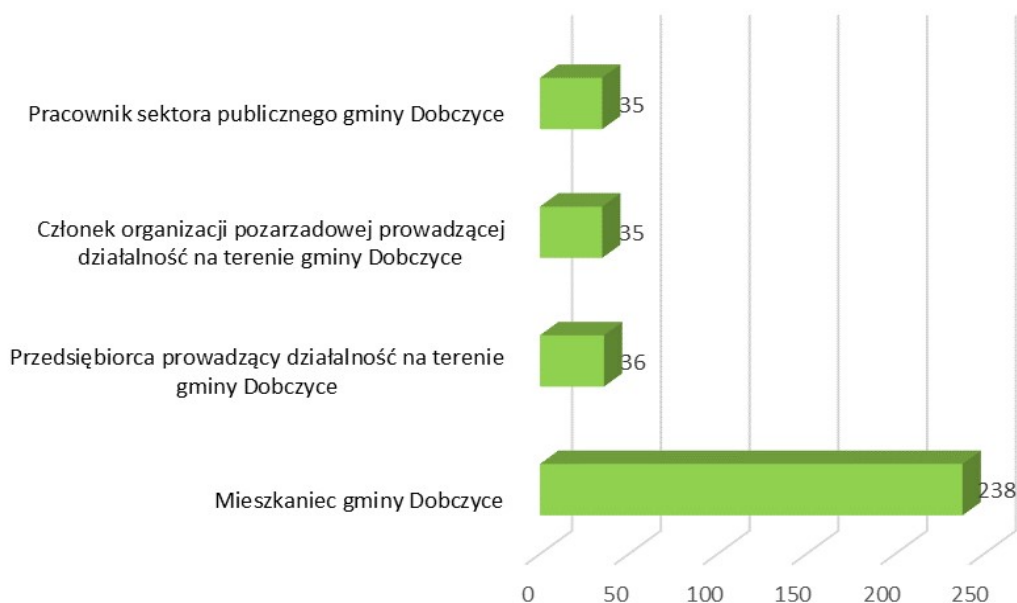
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Analiza porównawcza wykazała, iż gmina Dobczyce cechuje się podobnym potencjałem rozwojowym i boryka z podobnymi problemami, jak pozostałe badane jednostki. W ogólnym ujęciu nie wyróżnia się negatywnie ani pozytywnie. Podobne procesy rozwojowe cechują jednostki o podobnym potencjale, położone w niedalekiej odległości, posiadające zbliżone uwarunkowania (m.in. korzystanie z tych samych lub podobnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych).

1.3. Raport z badania ankietowego

Pierwsze badanie ankietowe na etapie diagnozy stanu obecnego zostało przeprowadzone w celu oceny sytuacji obecnej gminy. Ankieta skierowana była do mieszkańców, przedsiębiorców, pracowników sektora publicznego oraz członków organizacji pozarządowych. Badanie zostało przeprowadzone w formie tradycyjnej podczas spotkania warsztatowego i w formie elektronicznej. Łącznie zebrano 243 odpowiedzi. Zdecydowaną większość ankietowanych (98%) stanowili mieszkańcy gminy Dobczyce: 238 osób.

Wykres 2. Liczba respondentów poszczególnych grup profilowych

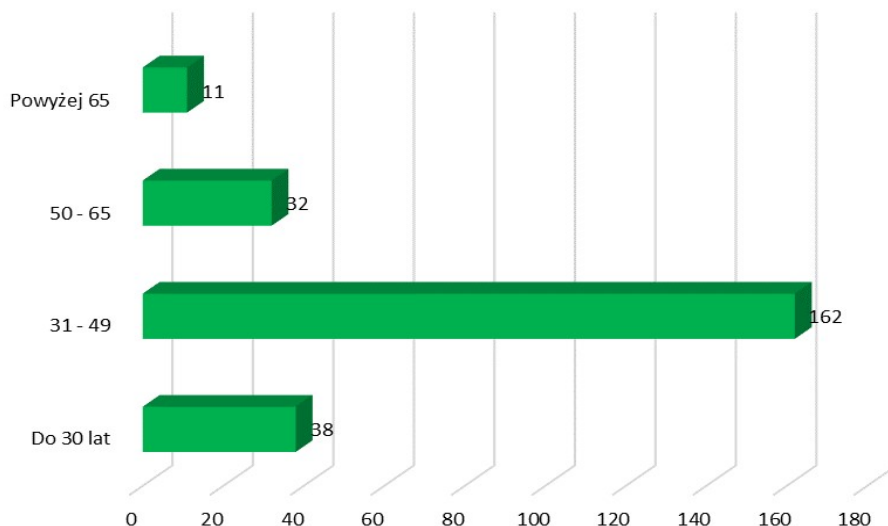

Źródło: WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

Z uwagi na wiek ankietowanych, największą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 31 – 49 lat (162 os. - 66,7%). Najmniej licznie reprezentowane były w badaniu osoby w wieku powyżej 65 lat (11 os. - 4,5%).

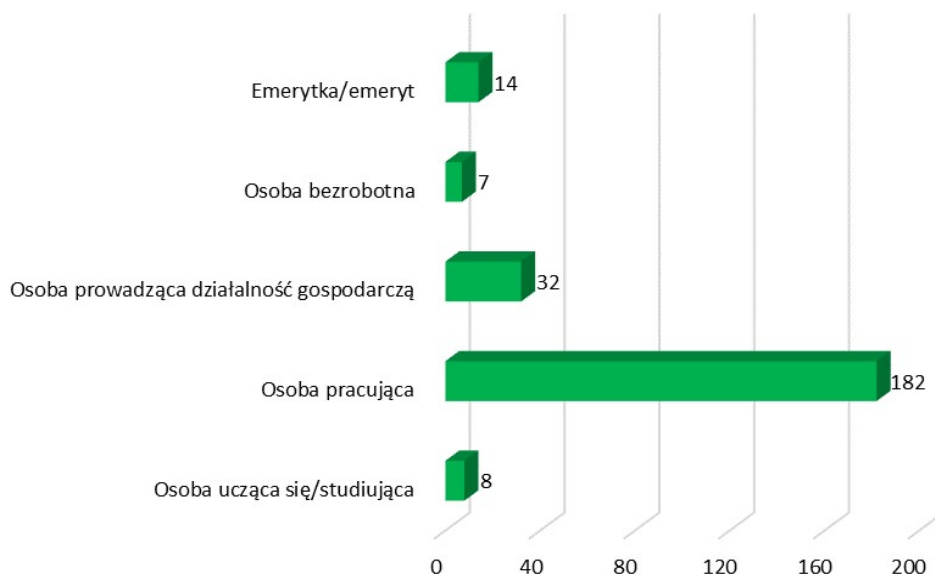
Wykres 3. Liczba respondentów w poszczególnych grupach wiekowych

Źródło: WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

Pod kątem sytuacji na rynku pracy, najwięcej ankietowanych to osoby pracujące (182 os. – 74,9%). Najmniejszą grupę wiekową stanowiły osoby bezrobotne (7 os. – 2,9%).

Wykres 4. Liczba respondentów poszczególnych grup pod kątem sytuacji na rynku pracy

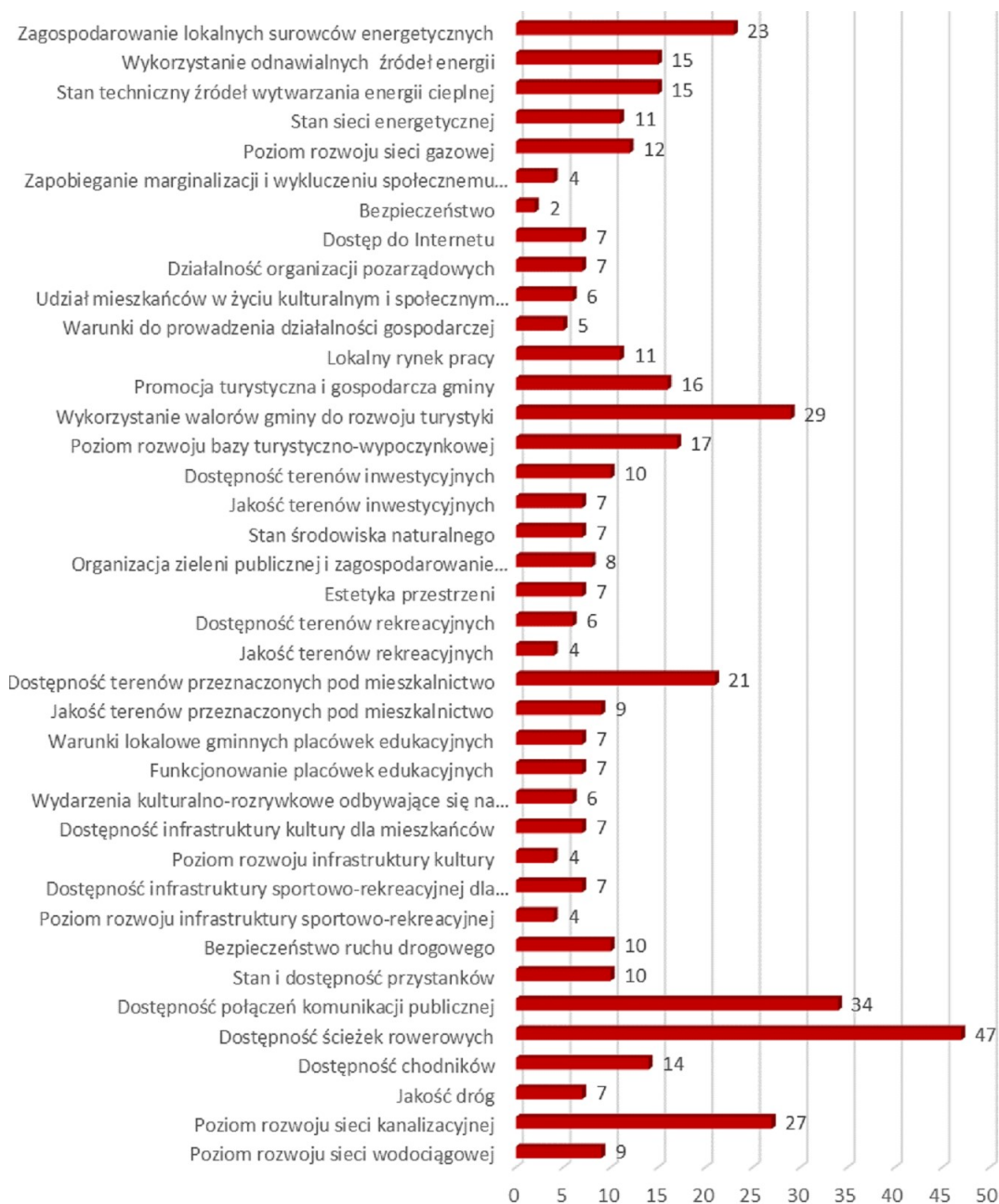
Źródło: WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

Analizując rozkład ocen bardzo złych pomiędzy poszczególne kategorie, zwraca uwagę fakt, iż w większości przypadków ocenę bardzo złą wskazywało mniej, niż 20 respondentów. Tylko w sześciu przypadkach liczba wskazań na ocenę bardzo złą, jest wyższa, niż 20 i są to następujące badane elementy, związane z jakością życia na terenie gminy:

- zagospodarowanie lokalnych surowców energetycznych (23),
- wykorzystanie walorów gminy do rozwoju turystyki (29),
- dostępność terenów przeznaczonych pod mieszkalnictwo (21);
- dostępność połączeń komunikacji publicznej (34);
- dostępność ścieżek rowerowych (47);
- poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej (27).

Wykres 5. Liczba ocen "bardzo złe" dla poszczególnych kategorii

Źródło: WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

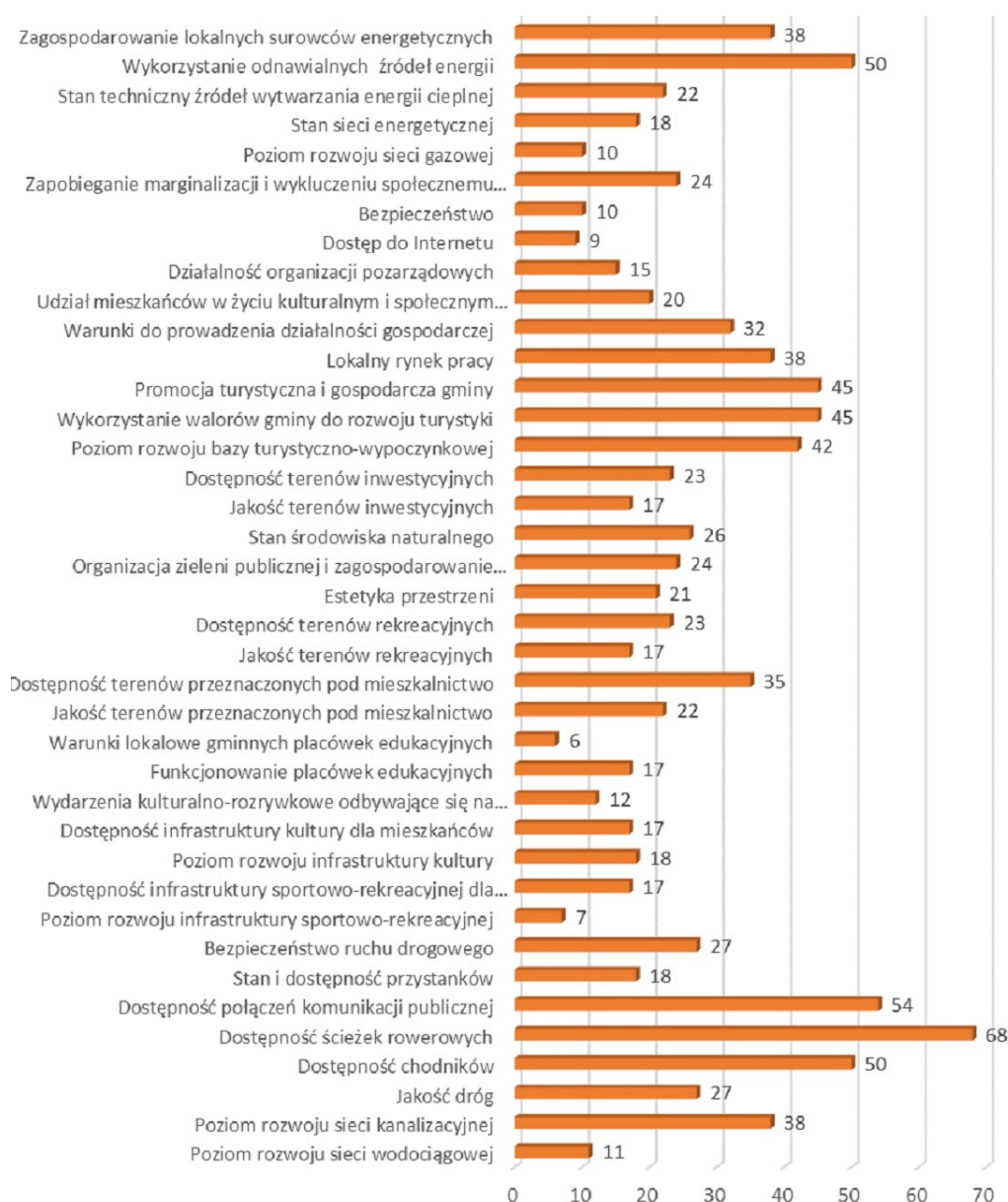

Największą liczbę wskazań złych i bardzo złych odnotowano dla dostępności ścieżek rowerowych (47) oraz dostępności połączeń komunikacji publicznej (34).

Większość ocenianych elementów jakości życia na terenie gminy otrzymała mniej, niż 40 wskazań oceny „złe”. W siedmiu przypadkach liczba ta była większa od 40:

- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (50);
- promocja turystyczna i gospodarcza gminy (45);
- wykorzystanie walorów gminy do rozwoju turystyki (45),
- poziom rozwoju bazy turystyczno-wypoczynkowej (42);
- dostępność połączeń komunikacji publicznej (54);
- dostępność ścieżek rowerowych (68);
- dostępność chodników (50).

Wykres 6. Liczba ocen "złe" dla poszczególnych kategorii

Źródło: WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

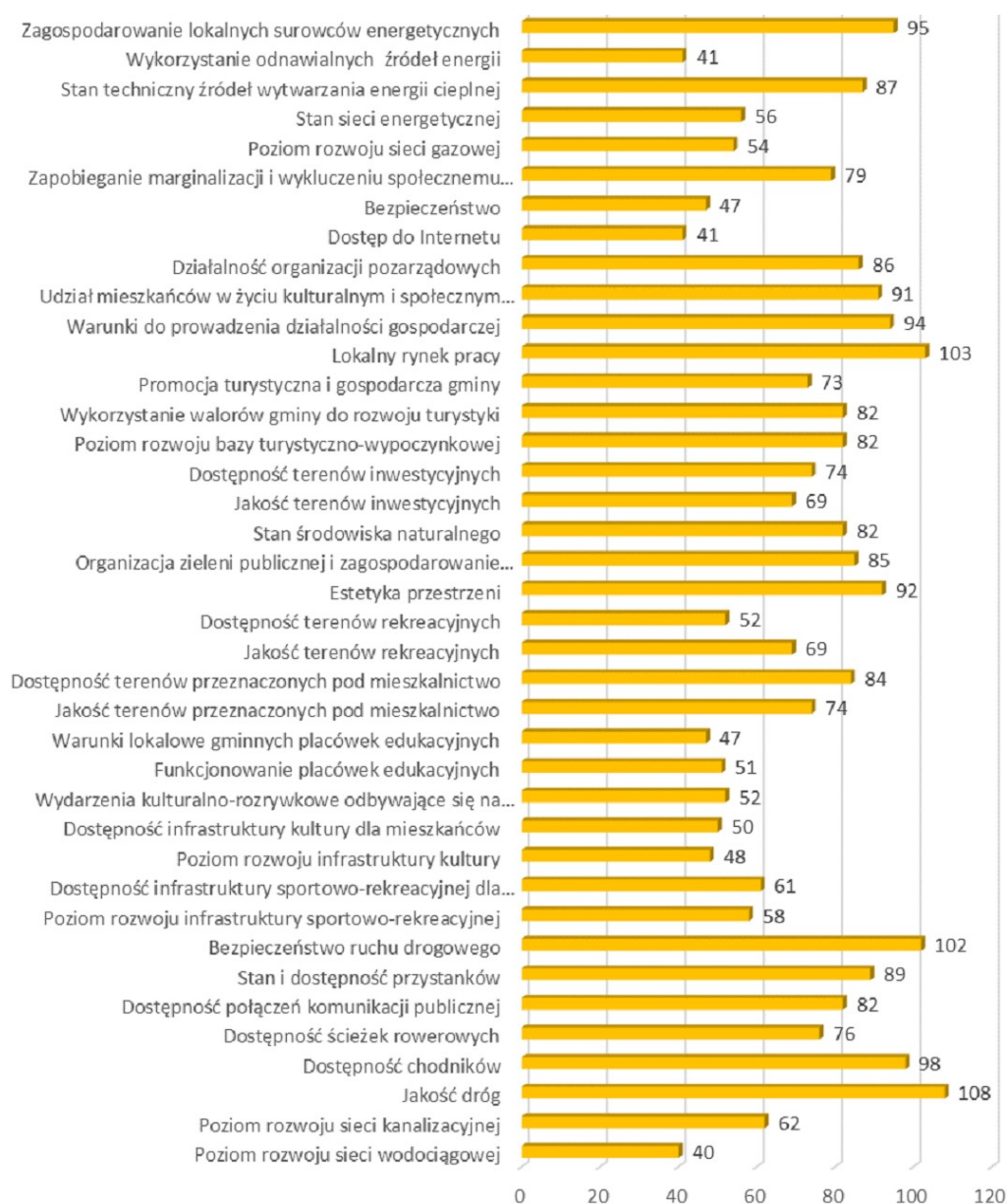

Najwięcej wskazań, podobnie jak w przypadku ocen „bardzo złe”, uzyskała dostępność ścieżek rowerowych (68). Drugą pod tym względem kategorią była, tak jak poprzednio, dostępność połączeń komunikacji publicznej (54).

W przypadku ocen „średnie” ogólna liczba wskazań na tę ocenę zwiększyła się w stosunku do dwóch pierwszych ocen. Trzy kategorie przekroczyły liczbę 100 wskazań tej oceny (w kolejności od najwyższej):

- jakość dróg (108);
- lokalny rynek pracy (103);
- bezpieczeństwo ruchu drogowego (102).

Wykres 7. Liczba ocen "średnie" dla poszczególnych kategorii

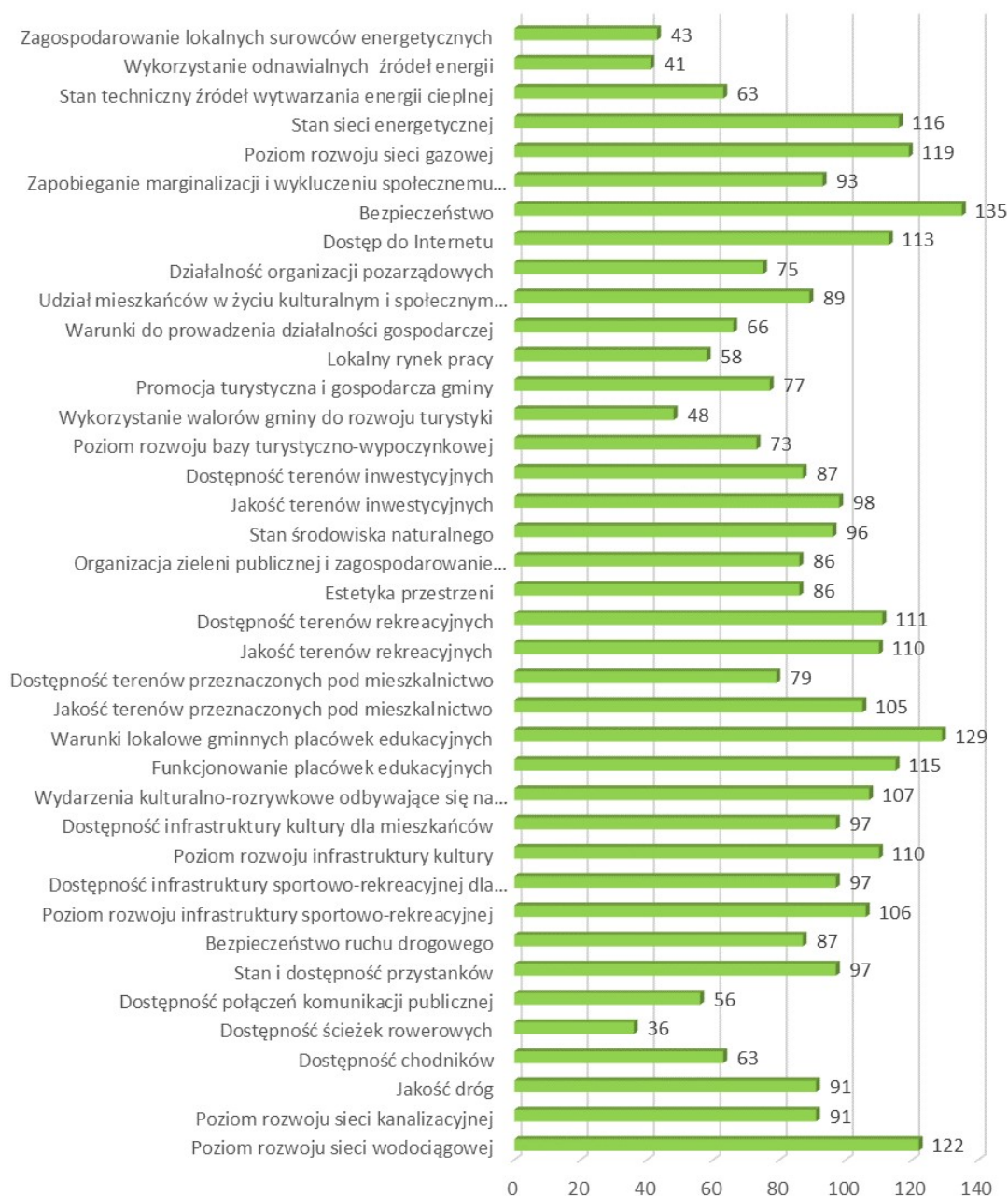
Źródło: WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

Ocena „dobre” była również często wybieraną przez respondentów. Trzy kategorie przekroczyły liczbę 120 wskazań tej oceny (w kolejności od najwyższej):

- bezpieczeństwo (135);
- warunki lokalowe placówek gminnych (129);
- poziom rozwoju sieci wodociągowej (122).

Wykres 8. Liczba ocen "dobre" dla poszczególnych kategorii

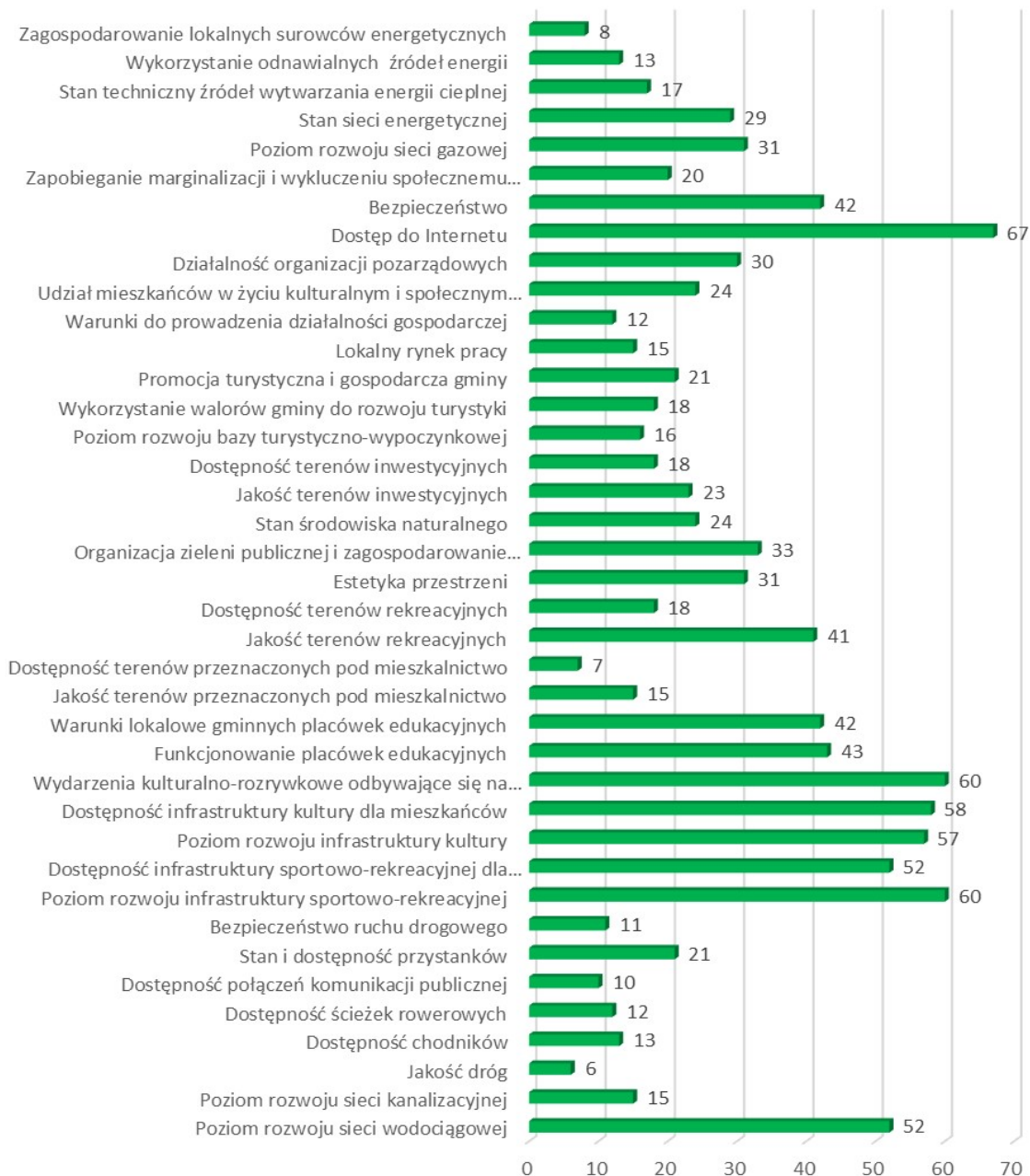
Źródło: WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

W przypadku liczby ocen bardzo dobrych, widać ich duże zróżnicowanie – od kategorii, które otrzymały po mniej, niż 10 wskazań, po kategorie, gdzie ocenę „bardzo dobre” wskazano 60 i więcej razy. Trzy elementy jakości życia na terenie gminy otrzymały 60 i więcej ocen bardzo dobrych:

- dostęp do Internetu (67);
- wydarzenia kulturalno-rozrywkowe odbywające się na terenie gminy (60);
- poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (60).

Wykres 9. Liczba ocen "bardzo dobre" dla poszczególnych kategorii

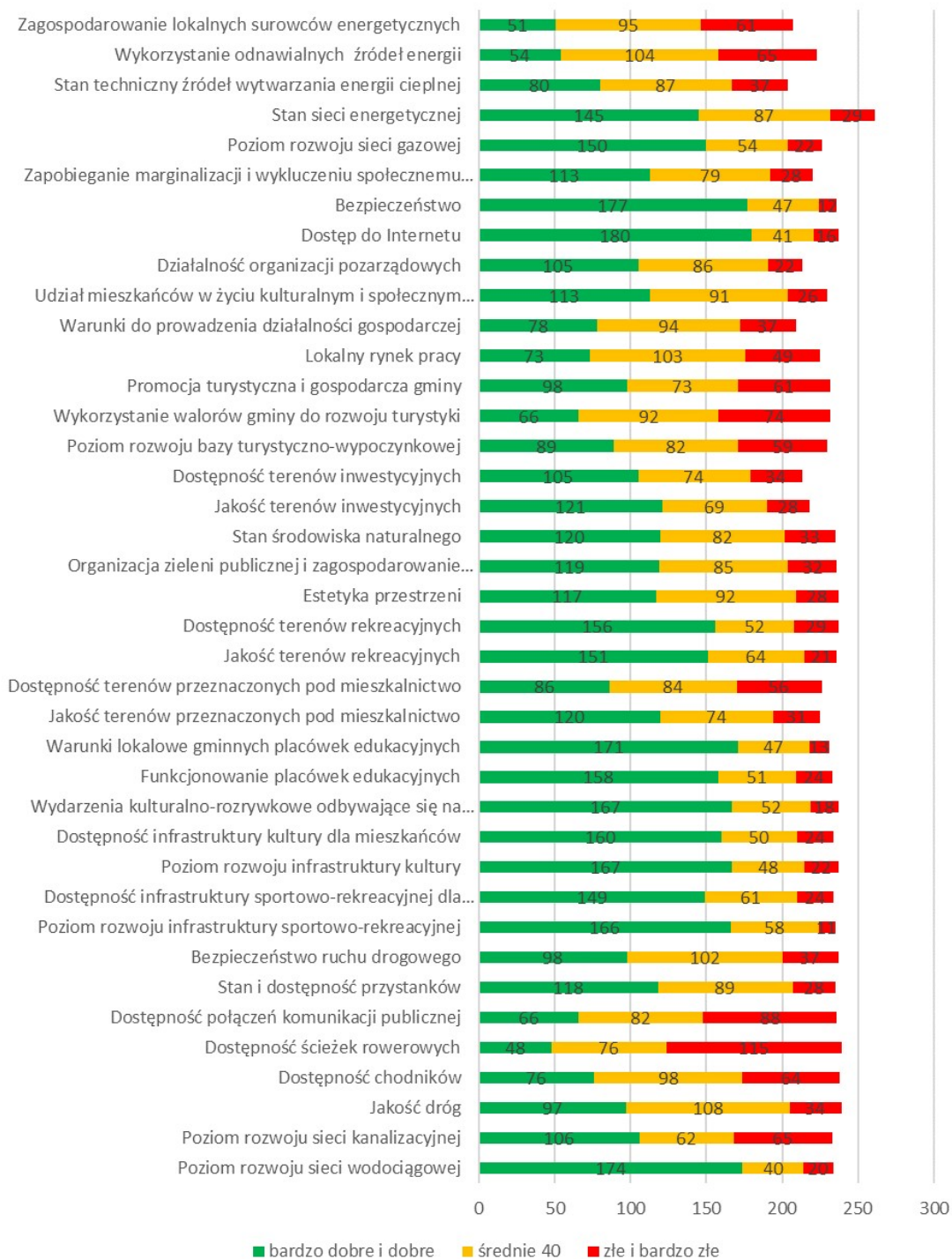

Źródło: WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

Najwięcej łącznie odpowiedzi dobrych (suma odpowiedzi dobre i bardzo dobre) uzyskały dostęp do Internetu (180), bezpieczeństwo (177) oraz poziom rozwoju sieci wodociągowej (174). Najślabiej w łącznym ujęciu (suma odpowiedzi złe i bardzo złe) oceniono dostępność ścieżek rowerowych (115), dostępność połączeń komunikacji publicznej (88) oraz wykorzystanie walorów gminy do rozwoju turystyki (74).

Wykres 10. Liczba ocen łącznych

Źródło: WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

W badaniu ankietowym przewidziano również pytania otwarte, dotyczące problemów związanych z jakością życia na terenie gminy oraz jej mocnych stron. W przypadku problemów zidentyfikowanych przez respondentów, do najważniejszych i najczęściej wskazywanych należały niedostatki w poziomie rozwoju infrastruktury technicznej, w tym szczególnie niedostateczna dostępność sieci kanalizacji sanitarnej oraz stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej (chodników, ścieżek rowerowych, przystanków). Duża grupa ankietowanych wskazywała na problemy związane z niedostatecznie funkcjonalnym zagospodarowaniem przestrzeni oraz z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Według ankietowanych do największych problemów w tym zakresie należy brak odpowiedniego zagospodarowania terenu pod zaporą (Charstka). Problemem związanym z zagospodarowaniem przestrzennym jest także zauważone przez respondentów funkcjonowanie miejskiego rynku, w natężeniu ruchu w jego obrębie oraz miejsca parkingowe. W zakresie dostępności i funkcjonowania infrastruktury społecznej, najczęściej powtarzającym się problemem wśród odpowiedzi ankietowanych jest dostępność żłobka oraz miejsc przedszkolnych w przedszkolach publicznych. Ankietowani często wskazywali również na problemy z rozwojem turystyki i infrastruktury turystycznej oraz na kwestię złej jakości powietrza. Respondenci poruszali także kwestię niskiej dostępności terenów pod mieszkalnictwo i mieszkań, niedostatków komunikacji publicznej oraz niewystarczającej dostępności infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Osoby biorące udział w badaniu odpowiadały również na pytanie o mocne strony obszaru gminy. Spośród udzielonych odpowiedzi bardzo dużo wskazań dotyczyło korzystnego położenia oraz atrakcyjności i walorów gminy. Z uwagi na fakt, iż według ankietowanych walory przyrodniczo-krajobrazowe należą do głównych mocnych stron obszaru gminy, również jej potencjał turystyczny i rekreacyjny jest jedną z najczęściej podkreślanych mocnych stron. Jako mocne strony gminy wskazywano również strefę przemysłową, szeroko rozumianą ofertę edukacyjną i kulturalną oraz dotychczas zrealizowane inwestycje, głównie w infrastrukturę techniczną i społeczną (w tym rekreacyjną i turystyczną).

Drugie badanie ankietowe zostało przeprowadzone po opracowaniu diagnozy strategicznej sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy i Miasta Dobczyce. Miało ono na celu uszeregowanie słabych i mocnych stron gminy oraz szans i zagrożeń wpływających na jej rozwój pod kątem ich ważności dla lokalnej społeczności. Respondenci mogli wybrać maksymalnie cztery propozycje w każdej z części analizy, dla każdej z badanych sfer. W ankiecie internetowej udział wzięło 49 osób.

Dla poszczególnych sfer, jako najbardziej istotne, ankietowani wskazali następujące mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia, zaprezentowane w poniższych tabelach:

Tabela 30. Wynik oceny mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń dla sfery społecznej

SFERA SPOŁECZNA	
Mocne strony	Słabe strony
1. Obiekty infrastrukturalne i zieleń miejska umożliwiające aktywne spędzenie czasu wolnego (45%);	1. Komunikacja publiczna niewystarczająca dla potrzeb lokalnej społeczności (57%); 2. Brak miejsc pracy dla osób wysoko

2. Dostępność usług opieki zdrowotnej (39%); 3. Dostępność miejsc pracy na terenie gminy, w tym w strefie przemysłowej (37%); 4. Zwiększająca się liczba ludności gminy oraz dodatnie saldo migracji dla całej gminy (27%).	- wykwalfikowanych (55%); 3. Niska podaż mieszkań na rynku pierwotnym i wtórnym, niedostateczny poziom inwestycji w rozwój budownictwa wielorodzinnego oraz brak mieszkań dla osób młodych (37%); 4. Niewystarczająca liczba miejsc w żłobku (31%).
Szanse	Zagrożenia
1. Bliskość Krakowa, dzięki czemu mieszkańcy mają dogodny dostęp do usług społecznych niedostępnych na terenie gminy lub niedostatecznie dostępnych na terenie gminy (np. szkolnictwo ponadpodstawowe, opieka szpitalna), a także niedostępnych na poziomie powiatowym (65%); 2. Możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty sfery społecznej (51%); 3. Niedaleka odległość od miast powiatowych (Myślenice, Wieliczka), dzięki czemu mieszkańcy mają dostęp do usług o charakterze społecznym, szkolnictwa ponadpodstawowego, opieki szpitalnej na poziomie powiatowym (41%); 4. Zwiększająca się ogólna świadomość obywatelska i aktywność społeczna (37%).	1. Inflacja i niestabilność finansów państwa (80%); 2. Zanieczyszczenie walorów środowiska naturalnego, w tym walorów turystycznych gminy (47%); 3. Wojna w Ukrainie i jej skutki społeczne (41%); 4. Ubożenie społeczeństwa (39%).

Źródło: WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

Tabela 31. Wynik oceny mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń dla sfery gospodarczej

SFERA GOSPODARCZA	
Mocne strony	Słabe strony
1. Bliskość Krakowa i dobre połączenia drogowe z Krakowem (55%); 2. Infrastruktura rekreacyjna zwiększająca atrakcyjność turystyczną gminy: ścieżki, kładka, park miejski (41%); 3. Atrakcyjność obszaru gminy dla inwestorów i turystów (39%); 4. Posiadanie przez Gminę terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod	1. Niedostateczne wykorzystanie otoczenia Zbiornika Dobczyckiego na rzecz turystyki (90%); 2. Dominacja tradycyjnych branż w gospodarce, niedostateczny rozwój branż nowoczesnych, brak miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych (55%); 3. Brak terenów do rozwoju średnich i dużych przedsiębiorstw (45%);

rekreację i turystykę oraz aktywność gospodarczą i mieszkalnictwo (33%).	4. Brak kompleksowego produktu turystycznego (45%).
Szanse	Zagrożenia
1. Reforma prawa wodnego i dopuszczenie wykorzystania zbiornika na cele turystyczne (57%); 2. Możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty sfery gospodarczej (49%); 3. Przebieg nowego odcinka S7 (w przypadku bliskiego położenia węzła i dogodnego przebiegu) (47%); 4. Wzrost popularności turystyki, w szczególności weekendowej i krajoznawczej, zwiększające się zainteresowanie miejscami mniej znanymi w skali kraju, niewyeksplorowanymi pod kątem turystycznym (31%).	1. Inflacja i niestabilność finansów państwa (76%); 2. Wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, wzrost cen surowców energetycznych (69%); 3. Brak stabilizacji prawnej, w tym w zakresie podatków dla przedsiębiorstw, częste zmiany w przepisach uniemożliwiające planowanie długoterminowe (31%); 4. Zanieczyszczenie walorów środowiska naturalnego, w tym walorów turystycznych gminy (31%).

Źródło: WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

Tabela 32. Wynik oceny mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń dla przestrzeni i środowiska

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	
Mocne strony	Słabe strony
1. Możliwość zagospodarowania terenu pod zaporą pod kątem rekreacyjnym, gospodarczym, osadniczym (55%); 2. Bliskość Krakowa i dobre połączenia drogowe z Krakowem, położenie w sąsiedztwie aglomeracji krakowskiej (53%); 3. Wysokie walory krajobrazowe obszaru gminy oraz poprawiający się stan środowiska naturalnego (49%); 4. Posiadanie przez Gminę terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod rekreację i turystykę oraz mieszkalnictwo (27%).	1. Brak zagospodarowania terenu pod zaporą (47%); 2. Zły stan powietrza w okresie grzewczym, głównie przez źródła niskiej emisji (47%); 3. Lokalne źródła zanieczyszczenia środowiska (ścieki bytowe, dzikie wysypiska) (37%); 4. Niewystarczający stan nawierzchni części odcinków dróg (24%).
Szanse	Zagrożenia
1. Zwiększenie sposobów wykorzystania Zbiornika Dobczyckiego (65%); 2. Rozbudowa ponadlokalnych szlaków	1. Niestabilny rynek gazu, związany zarówno z przyczynami politycznymi, jak i ekonomicznymi (39%);

rowerowych (np. VeloRaba) (53%);	2. Zły stan sieci energetycznej oraz problemy całego systemu elektroenergetycznego w pełnym wykorzystaniu zainstalowanej energii z OZE (37%);
3. Przebieg nowego odcinka S7 (w przypadku bliskiego położenia węzła i dogodnego przebiegu) (37%);	3. Zewnętrzne zagrożenie ekologiczne dla Raby i jej dopływów (35%);
4. Możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty sfery przestrzennej (35%).	4. Zewnętrzne zanieczyszczenie walorów środowiska naturalnego, w tym walorów turystycznych gminy (29%).

Źródło: WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku

Szczegółowe wyniki obu badań ankietowych znajdują się w dokumencie pn. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO przeprowadzonego na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku, stanowiącym załącznik do niniejszego dokumentu.

Ponadto, badaniem ankietowym objęto również młodzież w wieku 15-18 lat, zarówno uczniów szkół zlokalizowanych na terenie gminy Dobczyce, jak i pozostałych mieszkańców gminy w tym przedziale wiekowym. W badaniu dla młodzieży wzięły udział 192 osoby (152 uczniów szkół oraz 40 mieszkańców w wieku 15-18 lat), którzy również oceniali poszczególne elementy związane z jakością życia oraz mieli możliwość wskazania odczuwanych przez nich problemów i mocnych stron gminy. Jako główny problem związany z jakością życia na terenie gminy młodzież najczęściej wskazywała na miejsca spędzania czasu wolnego (szeroko rozumiane – również pod kątem dostępności obiektów handlowych, restauracji i punktów gastronomicznych, itp.) oraz niedostosowaną do ich potrzeb komunikację publiczną. Do podstawowych zalet respondenci zaliczali najczęściej walory krajobrazowe gminy, miejsca do rekreacji, spacerów, uprawiania sportu

1.4. Analiza SWOT i analiza SWOT/TOWS

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych metod analizy strategicznej, bazującą na diagnozie stanu obecnego. Polega ona na pogrupowaniu istotnych cech badanego obszaru ze względu na ich pozytywny lub negatywny wpływ na jego rozwój, a także na zdefiniowaniu czynników zewnętrznych, mogących wspomóc lub zakłócić przebieg procesu rozwojowego. Analiza umożliwia ich logiczne pogrupowanie i czytelne zestawienie, dzięki czemu łatwiejsze jest określenie czynników wewnętrznych i zewnętrznych stymulujących proces rozwoju jednostki terytorialnej lub miejscowości, a także identyfikacja problemów i zagrożeń, które na rozwój będą miały wpływ negatywny, hamujący.

Diagnoza stanu obecnego wykazała, że gmina Dobczyce cechuje się zarówno wewnętrznymi uwarunkowaniami sprzyjającymi rozwojowi, jak również oddziałującymi na nią korzystnymi czynnikami zewnętrznymi, które mogą zostać wykorzystane w strategicznym planie prorozwojowym. Jednocześnie, zidentyfikowano również problemy i zagrożenia, które negatywnie wpływają na proces rozwoju gminy i wymagają podjęcia interwencji. Czynniki wewnętrzne z punktu widzenia władz samorządowych i społeczności lokalnej, stanowią mocne i słabe strony jednostki, natomiast czynniki zewnętrzne, znajdujące się w otoczeniu

bliższym i dalszym, w zależności od tego, czy wywierają wpływ korzystny, czy oddziałują negatywnie, stanowią szanse i zagrożenia.

Wynik analizy SWOT dla obszaru gminy Dobczyce jest oparty zarówno na wnioskach płynących z diagnozy stanu obecnego, jak też na podsumowaniu opinii osób biorących udział w konsultacjach społecznych, przeprowadzanych w formie ankietowej i warsztatowej. Dla każdej ze sfer zaprezentowano wynik analizy SWOT w formie tabelarycznej, z wyszczególnieniem czterech najwyżej ocenionych czynników w drugim badaniu ankietowym.

1.4.1. Analiza SWOT dla sfery społecznej

Tabela 33. Wynik analizy SWOT dla sfery społecznej

SFERA SPOŁECZNA	
Mocne strony	Słabe strony
• Obiekty infrastrukturalne i zieleń miejska umożliwiające aktywne spędzenie czasu wolnego; • Dostępność usług opieki zdrowotnej; • Dostępność miejsc pracy na terenie gminy, w tym w strefie przemysłowej; • Zwiększająca się liczba ludności gminy oraz dodatnie saldo migracji dla całej gminy; • Aktywność mieszkańców; • Dostęp do edukacji na poziomie ponadpodstawowym; • Oferta edukacyjna gminnych szkół; • Oferta kulturalna i sportowa, w tym Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej; • Stosunkowo duży udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem; • Działający przy gminnym przedszkolu oddział żłobka; • Niższy udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem od średniej dla powiatu; • Dobry stan i wyposażenie istniejącego zasobu mieszkaniowego; • Działalność organizacji pozarządowych; • Spadająca liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem.	• Komunikacja publiczna niewystarczająca dla potrzeb lokalnej społeczności; • Brak miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych; • Niska podaż mieszkań na rynku pierwotnym i wtórnym, niedostateczny poziom inwestycji w rozwój budownictwa wielorodzinnego oraz brak mieszkań dla osób młodych; • Niewystarczająca liczba miejsc w żłobku; • Zmniejszająca się liczba ludności miasta Dobczyce oraz niekorzystne saldo migracji w mieście; • Zwiększający się udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem; • Spadający przyrost naturalny na terenie całej gminy; • Nierównomierna aktywność kulturalno-społeczna na obszarze wiejskim gminy; • Wskaźnik „Udział osób korzystających ze świadczeń społecznych w ludności ogółem” wyższy od średniej powiatowej; • Niższa niż średnia liczba miejsc pracy w sektorze usług rynkowych; • Wyższy udział bezrobotnych kobiet oraz bezrobotnych powyżej 50 roku życia w liczbie bezrobotnych ogółem od średniej dla powiatu.
Szanse	Zagrożenia
• Bliskość Krakowa, dzięki czemu mieszkańcy mają dogodny dostęp do usług społecznych	• Inflacja i niestabilność finansów państwa; • Zanieczyszczenie walorów środowiska

niedostępnych na terenie gminy lub niedostatecznie dostępnych na terenie gminy (np. szkolnictwo ponadpodstawowe, opieka szpitalna), a także niedostępnych na poziomie powiatowym; • Możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty sfery społecznej; • Niedaleka odległość od miast powiatowych (Myślenice, Wieliczka), dzięki czemu mieszkańcy mają dostęp do usług o charakterze społecznym, szkolnictwa ponadpodstawowego, opieki szpitalnej na poziomie powiatowym; • Zwiększająca się ogólna świadomość obywatelska i aktywność społeczna; • Napływ nowych mieszkańców na teren gminy; • Zwiększona dostępność do sieci szybkiego przesyłu danych i skokowy wzrost cyfrowych umiejętności mieszkańców; • Trendy związane ze zdrowym stylem życia; • Rosnąca aktywność społeczna, zawodowa, kulturalna i sportowa osób w wieku senioralnym; • Polityka prorozwojowa powiatu i regionu; • Bliskość międzynarodowego lotniska i dogodne połączenie z Balicami; • Promocja przedsiębiorstw ekonomii społecznej; • Wprowadzenie programu 500+ i innych programów socjalnych.	naturalnego, w tym walorów turystycznych gminy; • Wojna w Ukrainie i jej skutki społeczne; • Ubożenie społeczeństwa; • Starzenie się społeczeństwa; • Niska aktywność społeczna młodych, małe zainteresowanie młodzieży społeczeństwem obywatelskim i działalnością na rzecz lokalnej społeczności; • Niestabilna sytuacja w szkolnictwie (reformy, braki kadrowe, częste zmiany); • Konsekwencje społeczne wynikające z pandemii COVID-19; • Konkurencyjność aglomeracji krakowskiej oraz sąsiednich gmin pod kątem atrakcyjności osadniczej; • Pogorszenie się stanu zdrowotnego mieszkańców (brak aktywności fizycznej, uzależnienia, niezdrowa dieta itp.); • Nienadążanie za zmianami technologicznymi starszego pokolenia; • Duża konkurencja ze strony innych jednostek w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na projekty społeczne.
--	--

1.4.2. Analiza SWOT dla sfery gospodarczej

Tabela 34. Wynik analizy SWOT dla sfery gospodarczej

SFERA GOSPODARCZA	
Mocne strony	Słabe strony
• Bliskość Krakowa i dobre połączenia drogowe z Krakowem; • Infrastruktura rekreacyjna zwiększająca atrakcyjność turystyczną gminy: ścieżki, kładka, park miejski; • Atrakcyjność obszaru gminy dla inwestorów i turystów; • Posiadanie przez Gminę terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod	• Niedostateczne wykorzystanie otoczenia Zbiornika Dobczyckiego na rzecz turystyki; • Dominacja tradycyjnych branż w gospodarce, niedostateczny rozwój branż nowoczesnych, brak miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych; • Brak terenów do rozwoju średnich i dużych przedsiębiorstw; • Brak kompleksowego produktu

rekreację i turystykę oraz aktywność gospodarczą i mieszkalnictwo; • Położenie na terenie gminy Strefy Przemysłowej oraz Podstrefy Specjalnej Strefy Ekonomicznej Krakowski Park Technologiczny; • Duża liczba firm rodzinnych - wysoka przedsiębiorczość mieszkańców; • Duża liczba miejsc pracy na terenie gminy; • Dynamiczny rozwój liczby przedsiębiorstw w ciągu ostatnich 10 lat (wzrost o prawie 30%); • Funkcjonowanie Izby Gospodarczej (zorganizowana grupa przedsiębiorców); • Lokalizacja na terenie gminy przedsiębiorstw o znanych, rozpoznawalnych markach; • Funkcjonowanie hoteli, które oferują wysoki standard usług oraz możliwość obsługi dużych grup zorganizowanych; • Otoczenie instytucjonalne sprzyjające przedsiębiorcom.	turystycznego; • Niedostatecznie rozwinięty sektor usług rynkowych (poza handlem i naprawami pojazdów), w tym usług wysoko wyspecjalizowanych; • Brak zróżnicowanej bazy noclegowej o różnym standardzie.
Szanse	Zagrożenia
• Reforma prawa wodnego i dopuszczenie wykorzystania zbiornika na cele turystyczne; • Możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty sfery gospodarczej; • Przebieg nowego odcinka S7 (w przypadku bliskiego położenia węzła i dogodnego przebiegu); • Wzrost popularności turystyki, w szczególności weekendowej i krajoznawczej, zwiększające się zainteresowanie miejscami mniej znanymi w skali kraju, niewyeksplorowanymi pod kątem turystycznym; • Dobra pozycja Polski, Małopolski i Krakowa w rankingach europejskich (inwestycyjnych, gospodarczych, turystycznych); • Wzrost popularności czynnej rekreacji i zdrowego trybu życia, sprzyjający korzystaniu z walorów przyrodniczych i aktywności na świeżym powietrzu; • Regionalna polityka promocji walorów turystycznych Małopolski szansą na przyciągnięcie większej liczby turystów; • Bliskość zmodernizowanej „zakopianki” i dróg wojewódzkich (967 i 968), wzrost znaczenia drogi 967 Myślenice-Łapczyca stanowiącej południową obwodnicę	• Inflacja i niestabilność finansów państwa; • Wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, wzrost cen surowców energetycznych; • Brak stabilizacji prawnej, w tym w zakresie podatków dla przedsiębiorstw, częste zmiany w przepisach uniemożliwiające planowanie długoterminowe; • Zanieczyszczenie walorów środowiska naturalnego, w tym walorów turystycznych gminy; • Gospodarcze koszty pandemii COVID-19; • Skutki wojny w Ukrainie dla sytuacji gospodarczej w Polsce; • Bariery infrastrukturalne i kapitałowe dla rozwoju przedsiębiorczości; • Konkurencyjność aglomeracji krakowskiej (efekt „wysysania” rozwoju, drenaż rynku pracy) oraz sąsiednich gmin pod kątem atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i osadniczej; • Postępujące zmiany klimatu i ich wpływ na gospodarkę gminy (turystyka); • Utrudnione warunki pozyskiwania środków zewnętrznych na uzbrojenie terenów inwestycyjnych; • Duża konkurencja ze strony innych jednostek w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na projekty infrastrukturalne;

- Krakowa,; - Wzrost liczby osób prowadzących własną działalność gospodarczą; - Rozwój pracy zdalnej oraz możliwości świadczenia usług on-line; - Bliskość międzynarodowego lotniska i dogodne połączenie z Balicami; - Wspieranie rozwoju sektora MŚP przez Unię Europejską; - Promocja przedsiębiorstw ekonomii społecznej.	Nadmierny ruch turystyczny w sezonie letnim, w atrakcyjnych turystycznie obszarach gminy.
---	---

1.4.3. Analiza SWOT dla przestrzeni i środowiska

Tabela 35. Wynik analizy SWOT dla przestrzeni i środowiska

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	
Mocne strony	Słabe strony
- Możliwość zagospodarowania terenu pod zaporą pod kątem rekreacyjnym, gospodarczym, osadniczym; - Bliskość Krakowa i dobre połączenia drogowe z Krakowem, położenie w sąsiedztwie aglomeracji krakowskiej; - Wysokie walory krajobrazowe obszaru gminy oraz poprawiający się stan środowiska naturalnego; - Posiadanie przez Gminę terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod rekreację i turystykę oraz mieszkalnictwo; - Zasoby dziedzictwa kulturowego; - Wyprowadzenie z centrum miasta ruchu tranzytowego, dzięki obwodowemu przebiegowi dróg wojewódzkich; - Dobrze rozwinięta sieć dróg publicznych; - Rosnąca liczba instalacji wykorzystujących OZE; - Koncentracja zakładów przemysłowych w wyodrębnionej strefie; - Zwiększająca się liczba parkingów w centrum; - Funkcjonalne i przestrzenne powiązanie z Dobczycami miejscowości sąsiadujących z miastem; - Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa, wysoki poziom zwodociągowania obszaru gminy;	- Zły stan powietrza w okresie grzewczym, głównie przez źródła niskiej emisji; - Brak zagospodarowania terenu pod zaporą; - Lokalne źródła zanieczyszczenia środowiska (ścieki bytowe, dzikie wysypiska); - Niewystarczający stan nawierzchni części odcinków dróg; - Niedostateczna dostępność chodników, szczególnie przy drogach o dużym natężeniu ruchu; - Niewystarczająca świadomość mieszkańców w zakresie niebezpieczeństw płynących ze spalania w przydomowych piecach i kotłowniach przedmiotów wykonanych z tworzyw nieprzeznaczonych do palenia; - Niska liczba zbiorników małej retencji na terenie gminy; - Ograniczenia w dostępności obszarów inwestycyjnych i mieszkaniowych wynikające z konfiguracji terenu i stosunków własnościowych; - Nierozwinięta sieć dróg rowerowych; - Wzrost natężenia ruchu drogowego w centrum miasta Dobczyce; - Problemy ze skomunikowaniem poszczególnych części miasta; - Niska rotacja użytkowników parkingów oraz zwiększenie zapotrzebowania na miejsca parkingowe w centrum miasta;

• Posiadanie przez miasto Dobczyce przestrzennie wyodrębnionego centrum, skupiającego funkcje administracyjne, gospodarcze, społeczne; • Rozbudowa sieci gazowej.	• Zaburzenia ładu przestrzennego; • Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna, szczególnie na obszarach wiejskich; • Występowanie niebezpiecznych skrzyżowań; • Niedostatecznie dobry stan JCWP (jednolitych części wód powierzchniowych); • Niewystarczająca funkcjonalność przestrzeni publicznych, w tym centrum miasta Dobczyce, które skupione jest wokół drogi o dużym natężeniu ruchu; • Nieuregulowany stan prawny części dróg; • Niezorganizowane centrum komunikacyjne; • Duży udział paliw kopalnych w bilansie cieplnym gminy; • Zmniejszanie się udziału obszarów biologicznie czynnych na terenie gminy; • Niedostosowanie części gminnych przestrzeni publicznych i budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; • Zmniejszona spójność przestrzenna miasta wynikająca z rozwoju budownictwa jednorodzinnego w jego peryferyjnych częściach, postępujące rozproszenie osadnictwa; • Zanikanie tradycyjnych cech zabudowy i przestrzeni; • Niewystarczająca efektywność energetyczna budynków.
Szanse	Zagrożenia
• Zwiększenie sposobów wykorzystania Zbiornika Dobczyckiego; • Rozbudowa ponadlokalnych szlaków rowerowych (np. VeloRaba); • Przebieg nowego odcinka S7 (w przypadku bliskiego położenia węzła i dogodnego przebiegu); • Możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty sfery przestrzennej; • Niedaleka odległość od miejsc znanych i odwiedzanych (Kraków, Wieliczka); • Rozwój sieci kanalizacyjnej w zlewni Raby; • Rozwój świadomości ekologicznej w społeczeństwie; • Usytuowanie elektrowni wodnej na terenie gminy; • Programy z zewnętrznym dofinansowaniem, zachęcające do podjęcia działań z zakresu	• Niestabilny rynek gazu, związany zarówno z przyczynami politycznymi, jak i ekonomicznymi; • Zły stan sieci energetycznej oraz problemy całego systemu elektroenergetycznego w pełnym wykorzystaniu zainstalowanej energii z OZE; • Zewnętrzne zagrożenie ekologiczne dla Raby i jej dopływów; • Zewnętrzne zanieczyszczenie walorów środowiska naturalnego, w tym walorów turystycznych gminy; • Brak modernizacji sieci elektroenergetycznej; • Zmiany prawa na niekorzyść OZE; • Przebieg nowego odcinka S7 (w przypadku braku węzła, konieczności dokonania wysiedleń, dużej ingerencji w przestrzeń gminy);

- małej retencji; • Programy z zewnętrznym dofinansowaniem, zachęcające do wymiany tradycyjnych i nieefektywnych źródeł ciepła oraz termomodernizacji; • Wdrażanie na terenie Unii Europejskiej polityki wspierania rozwoju obszarów wiejskich; • Polityka prorozwojowa powiatu i regionu, w tym polityka ochrony środowiska.	• Dopłaty do tradycyjnych źródeł energii, zniechęcające do wymiany nieefektywnych źródeł ciepła oraz termomodernizacji; • Duża kapitałochłonność projektów infrastrukturalnych; • Zmiany klimatu wraz z koniecznością podjęcia działań adaptacyjnych i zapobiegających.
---	---

1.4.4. Podsumowanie analizy SWOT

Analiza SWOT potwierdza, że gmina Dobczyce posiada wiele zasobów i potencjału sprzyjających polityce rozwojowej. Obszar gminy położony jest w niedalekiej odległości od Krakowa i jest dobrze z nim skomunikowany, co wpływa korzystnie zarówno na sfery społeczną i gospodarczą, jak też na zjawiska w obszarze przestrzeni i środowiska. Do głównych atutów gminy należą posiadane przez nią walory przyrodnicze i krajobrazowe, w tym Zbiornik Dobczycki, który nawet niewykorzystany bezpośrednio do celów turystycznych i rekreacyjnych stwarza możliwości atrakcyjnego zagospodarowania przestrzeni wokół niego i w jego pobliżu. Gmina posiada infrastrukturę o charakterze rekreacyjnym, która dodatkowo wzmacnia zarówno funkcje turystyczne obszaru jak też możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców. Pod kątem społecznym dużym atutem gminy jest dostępność ważnych dla lokalnej społeczności usług opieki zdrowotnej, miejsc pracy na terenie gminy, usług edukacyjnych, w tym na poziomie ponadpodstawowym, oferty kulturalnej i sportowej, usług opieki nad dziećmi do lat trzech i w wieku przedszkolnym. Mieszkańcy gminy ocenieni zostali jako aktywni społecznie, o czym świadczy również dobrze odbierana działalność organizacji pozarządowych. Gmina cechuje się także korzystnymi zjawiskami sfery demograficznej, co potwierdzają dane statystyczne. Obszar gminy został uznany za atrakcyjny dla turystów i inwestorów, na co wpływ mają między innymi dogodnie położenie blisko Krakowa, położenie na terenie gminy Strefy Przemysłowej oraz Podstrefy Specjalnej Strefy Ekonomicznej Krakowski Park Technologiczny, sprzyjające otoczenie instytucjonalne, lokalizacja na terenie gminy przedsiębiorstw o znanych markach, duża liczba miejsc pracy. Gmina posiada również tereny inwestycyjne, które mogą być przeznaczone pod rekreację i turystykę, aktywność gospodarczą i mieszkalnictwo. Aktywność gospodarcza obszaru gminy wzrasta, zwiększa się liczba przedsiębiorstw, wiele podmiotów gospodarczych to firmy rodzinne, potwierdzające przedsiębiorczość mieszkańców.

Na rozwój Gminy negatywnie wpływają jej słabe strony, zarówno związane z brakami infrastrukturalnymi, jak również zagospodarowaniem przestrzeni oraz funkcjonowaniem sfery społecznej i gospodarczej. Do najpoważniejszych problemów należy między innymi niedostateczne wykorzystanie otoczenia Zbiornika Dobczyckiego na rzecz turystyki, brak zagospodarowania terenu pod zaporą, lokalne źródła zanieczyszczenia środowiska, niska emisja i zły stan powietrza w okresie grzewczym, niedostatki gminnej infrastruktury (zły stan części dróg, niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna), problemy z zagospodarowaniem i spójnością przestrzenną niektórych części gminy. Zidentyfikowano niezaspokojone potrzeby

społeczności w zakresie dostępności miejsc w żłobku, funkcjonowania komunikacji publicznej, podaży mieszkań, dostępności miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych. Negatywnie na gospodarkę gminy wpływa dominacja tradycyjnych branż w gospodarce, niedostateczny rozwój branż nowoczesnych, niedostatecznie rozwinięty sektor usług rynkowych, w tym usług wysoko wyspecjalizowanych. Miasto Dobczyce cechuje się niekorzystnymi zjawiskami sfery demograficznej (spadek liczby ludności, ujemne saldo migracji), których nie odnotowano w pozostałej części gminy. Postępuje starzenie się lokalnej społeczności.

Do czynników zewnętrznych sprzyjających rozwojowi gminy zaliczono bliskość Krakowa, która ma wpływ przede wszystkim na sferę społeczną i gospodarczą, umożliwiając dostęp do usług niedostępnych na terenie gminy ani powiatu. Z tego samego względu za czynnik pozytywny uznano bliskość Myślenic i Wieliczki. Duże znaczenie jako szansa rozwojowa ma potencjalna reforma prawa wodnego i dopuszczenie wykorzystania zbiornika na cele turystyczne i rekreacyjne. Korzystne są ogólnopolskie trendy o charakterze społecznym – zwiększenie świadomości odnośnie zdrowego stylu życia, rosnąca aktywność społeczna, zawodowa, kulturalna i sportowa osób w wieku senioralnym, zwiększająca się ogólna świadomość obywatelska i aktywność społeczna. Coraz bardziej popularne staje się prowadzenie własnej działalności gospodarczej na terenie całego kraju, coraz więcej ludzi decyduje się na założenie firmy zamiast pracy na etacie, co stwarza bazę dla dalszego rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy. Od kilku lat notuje się także rosnącą popularność turystyki, szczególnie weekendowej i krajoznawczej, co dla gminy takiej jak Dobczyce stwarza warunki do rozwoju tej branży gospodarki w oparciu o posiadane walory i zasoby. Istotną szansą na wdrożenie efektywnej polityki prorozwojowej jest możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na realizację projektów w każdej ze sfer. Ważne jest także wdrażanie na terenie Unii Europejskiej polityki zrównoważonego rozwoju, która kładzie nacisk na ochronę posiadanych zasobów i racjonalne gospodarowanie przestrzenią. Gmina jest także objęta polityką rozwojową jednostek wyższego szczebla – powiatu oraz województwa, w tym polityką ochrony środowiska, co jest ważne z punktu widzenia walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy.

Do głównych czynników zewnętrznych negatywnie oddziałujących na rozwój gminy należą zjawiska o charakterze makroekonomicznym i politycznym: inflacja, niestabilny rynek surowców, gospodarcze i społeczne skutki wojny w Ukrainie. Jako główne zagrożenia wskazano również zewnętrzne zagrożenia ekologiczne, które zagrażają środowisku naturalnemu gminy. Aglomeracja krakowska i sąsiednie gminy zostały również ocenione jako konkurencyjne w stosunku do Dobczyc pod kątem atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i osadniczej. Postępują niekorzystne zjawiska społeczne, takie jak starzenie się społeczeństwa, niska aktywność społeczna młodych. Pogłębiają się zmiany klimatu, co ma negatywny wpływ na środowiska naturalne i sferę gospodarczą. Brak stabilizacji prawnej i częste zmiany w przepisach utrudniają długoterminne planowanie inwestycji oraz rozwoju działalności gospodarczej. Istnieje duża konkurencja ze strony innych jednostek w pozyskiwaniu funduszy unijnych, co utrudnia pozyskiwanie zewnętrznych źródeł dofinansowania inwestycji gminnych.

1.4.5. Analiza SWOT/TOWS

Po przeprowadzeniu analizy SWOT poddano ocenie poszczególne czynniki w ramach konsultacji społecznej. Cztery najwyżej ocenione czynniki z każdej grupy zostały poddane analizie wzajemnych oddziaływań SWOT/TOWS. Analiza ta bada oddziaływanie czynników wewnętrznych na zewnętrzne oraz zewnętrznych na wewnętrzne. Dzięki temu badaniu można uzyskać odpowiedź na następujące pytania:

Oddziaływanie czynników wewnętrznych na zewnętrzne:

- czy mocne strony pozwolą wykorzystać szanse?,
- czy słabe strony zablokują wykorzystanie szans?,
- czy mocne strony pozwolą na przezwyciężenie zagrożeń?,
- czy słabe strony wzmocnią negatywny skutek zagrożeń?

Oddziaływanie czynników zewnętrznych na wewnętrzne:

- czy zagrożenia osłabiają siły?
- czy szanse spotęgują siły?
- czy zagrożenia spotęgują słabości?
- czy szanse pozwolą przezwyciężyć słabości?

Do analizy wykorzystano skalę ocen od 0 do 5: 0 – brak wpływu, 1 – znikomy wpływ, 2 – mały wpływ, 3 – odczuwalny wpływ, 4 – duży wpływ, 5 – bardzo duży wpływ (czytane w sposób „jak cecha w wierszu wpływa na cechę w kolumnie”).

Analizie poddano następujące cechy/czynniki:

1. Mocne strony (S):

- Obiekty infrastrukturalne i zieleń miejska umożliwiające aktywne spędzenie czasu wolnego (SS1);
- Dostępność usług opieki zdrowotnej (SS2);
- Dostępność miejsc pracy na terenie gminy, w tym w strefie przemysłowej (SS3);
- Zwiększająca się liczba ludności gminy oraz dodatnie saldo migracji dla całej gminy (SS4);
- Bliskość Krakowa i dobre połączenia drogowe z Krakowem (GS1);
- Infrastruktura rekreacyjna zwiększająca atrakcyjność turystyczną gminy: ścieżki, kładka, park miejski (GS2);
- Atrakcyjność obszaru gminy dla inwestorów i turystów (GS3);
- Posiadanie przez Gminę terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod rekreację i turystykę oraz aktywność gospodarczą i mieszkalnictwo (GS4);
- Możliwość zagospodarowania terenu pod zaporą pod kątem rekreacyjnym, gospodarczym, osadniczym (PS1);
- Bliskość Krakowa i dobre połączenia drogowe z Krakowem, położenie w sąsiedztwie aglomeracji krakowskiej (PS2);
- Wysokie walory krajobrazowe obszaru gminy oraz poprawiający się stan środowiska naturalnego (PS3);
- Posiadanie przez Gminę terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod rekreację i turystykę oraz mieszkalnictwo (PS4).

2. Słabe strony (W):

- Komunikacja publiczna niewystarczająca dla potrzeb lokalnej społeczności (SW1);
- Brak miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych (SW2);
- Niska podaż mieszkań na rynku pierwotnym i wtórnym, niedostateczny poziom inwestycji w rozwój budownictwa wielorodzinnego oraz brak mieszkań dla osób młodych (SW3);
- Niewystarczająca liczba miejsc w żłobku (SW4);
- Niedostateczne wykorzystanie otoczenia Zbiornika Dobczyckiego na rzecz turystyki (GW1);
- Dominacja tradycyjnych branż w gospodarce, niedostateczny rozwój branż nowoczesnych, brak miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych (GW2);
- Brak terenów do rozwoju średnich i dużych przedsiębiorstw (GW3);
- Brak kompleksowego produktu turystycznego (GW4);
- Zły stan powietrza w okresie grzewczym, głównie przez źródła niskiej emisji (PW1);
- Brak zagospodarowania terenu pod zaporą (PW2);
- Lokalne źródła zanieczyszczenia środowiska (ścieki bytowe, dzikie wysypiska) (PW3);
- Niewystarczający stan nawierzchni części odcinków dróg (PW4).

3. Szanse (O)

- Bliskość Krakowa, dzięki czemu mieszkańcy mają dogodny dostęp do usług społecznych niedostępnych na terenie gminy lub niedostatecznie dostępnych na terenie gminy (np. szkolnictwo ponadpodstawowe, opieka szpitalna), a także niedostępnych na poziomie powiatowym (SO1);
- Możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty sfery społecznej (SO2);
- Niedaleka odległość od miast powiatowych (Myślenice, Wieliczka), dzięki czemu mieszkańcy mają dostęp do usług o charakterze społecznym, szkolnictwa ponadpodstawowego, opieki szpitalnej na poziomie powiatowym (SO3);
- Zwiększająca się ogólna świadomość obywatelska i aktywność społeczna (SO4);
- Reforma prawa wodnego i dopuszczenie wykorzystania zbiornika na cele turystyczne (GO1);
- Możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty sfery gospodarczej (GO2);
- Przebieg nowego odcinka S7 (w przypadku bliskiego położenia węzła i dogodnego przebiegu) (GO3);
- Wzrost popularności turystyki, w szczególności weekendowej i krajoznawczej, zwiększające się zainteresowanie miejscami mniej znanymi w skali kraju, niewyeksplotowanymi pod kątem turystycznym (GO4);
- Zwiększenie sposobów wykorzystania Zbiornika Dobczyckiego (PO1);
- Rozbudowa ponadlokalnych szlaków rowerowych (np. VeloRaba) (PO2);
- Przebieg nowego odcinka S7 (w przypadku bliskiego położenia węzła i dogodnego przebiegu) (PO3).

- Możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty sfery przestrzennej (PO4);

4. Zagrożenia (T)

- Inflacja i niestabilność finansów państwa (ST1);
- Zanieczyszczenie walorów środowiska naturalnego, w tym walorów turystycznych gminy (ST2);
- Wojna w Ukrainie i jej skutki społeczne (ST3);
- Ubożenie społeczeństwa (ST4);
- Inflacja i niestabilność finansów państwa (GT1);
- Wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, wzrost cen surowców energetycznych (GT2);
- Brak stabilizacji prawnej, w tym w zakresie podatków dla przedsiębiorstw, częste zmiany w przepisach uniemożliwiające planowanie długoletnie (GT3);
- Zanieczyszczenie walorów środowiska naturalnego, w tym walorów turystycznych gminy (GT4);
- Niestabilny rynek gazu, związany zarówno z przyczynami politycznymi, jak i ekonomicznymi (PT1);
- Zły stan sieci energetycznej oraz problemy całego systemu elektroenergetycznego w pełnym wykorzystaniu zainstalowanej energii z OZE (PT2);
- Zewnętrzne zagrożenie ekologiczne dla Raby i jej dopływów (PT3);
- Zewnętrzne zanieczyszczenie walorów środowiska naturalnego, w tym walorów turystycznych gminy (PT4).

Tabela 36. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie mocnych stron na szanse

	SO1	SO2	SO3	SO4	GO1	GO2	GO3	GO4	PO1	PO2	PO3	PO4	RAZEM S - O
SS1	0	3	0	4	5	3	0	3	4	5	0	1	28
SS2	4	3	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	13
SS3	4	0	4	1	1	2	4	2	2	1	4	0	25
SS4	4	4	4	5	3	2	4	2	3	4	4	3	42
GS1	5	0	3	0	3	0	5	5	3	4	4	0	32
GS2	0	3	0	4	5	3	0	5	4	5	0	1	30
GS3	0	2	0	3	4	4	5	5	5	4	5	3	40
GS4	3	4	3	3	4	4	4	5	4	4	4	5	47
PS1	3	4	3	3	5	4	4	5	5	4	4	4	48
PS2	5	0	3	0	4	0	4	4	4	4	4	0	32
PS3	0	0	0	0	5	4	3	5	5	5	3	3	33

PS4	3	4	3	3	4	4	4	5	4	4	4	5	47
RAZEM S/O													417

Za mocną stroną w największy sposób sprzyjającą wykorzystaniu zidentyfikowanych szans uznano PS1. *Możliwość zagospodarowania terenu pod zaporą pod kątem rekreacyjnym, gospodarczym, osadniczym.* Najbardziej na wskazane szanse oddziałuje mocna strona SS2. *Dostępność usług opieki zdrowotnej.*

Tabela 37. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie słabych stron na szanse

	SO1	SO2	SO3	SO4	GO1	GO2	GO3	GO4	PO1	PO2	PO3	PO4	RAZEM W - O
SW1	5	0	5	3	4	0	3	4	4	3	3	0	34
SW2	2	1	2	3	0	4	2	0	0	0	2	0	16
SW3	3	1	3	2	0	2	3	0	0	0	3	0	17
SW4	1	0	1	3	0	2	3	0	0	0	3	0	13
GW1	2	0	2	2	5	3	4	5	5	4	4	3	39
GW2	2	0	2	0	0	4	3	1	2	2	3	0	19
GW3	3	0	3	0	3	5	4	3	4	3	4	0	32
GW4	1	0	1	2	4	4	4	5	4	4	4	0	33
PW1	2	0	2	3	3	2	4	3	3	3	4	3	32
PW2	2	0	2	2	4	3	4	4	4	3	4	4	36
PW3	2	0	2	3	5	3	3	5	5	4	3	3	38
PW4	3	0	3	0	3	3	4	4	3	3	4	3	33
RAZEM W/O													342

Słabą stroną, która w największy sposób blokuje wykorzystanie szans jest GW1 *Niedostateczne wykorzystanie otoczenia Zbiornika Dobczyckiego na rzecz turystyki.* Najmniej negatywnie na potencjalne wykorzystanie szans wpłynie SW4 *Niewystarczająca liczba miejsc w żłobku.*

Tabela 38. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie mocnych stron na zagrożenia

	ST1	ST2	ST3	ST4	GT1	GT2	GT3	GT4	PT1	PT2	PT3	PT4	RAZEM S - T
SS1	0	3	0	0	0	0	0	2	0	0	1	3	9
SS2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	4
SS3	3	0	4	4	3	3	2	0	0	0	0	0	19
SS4	0	0	3	2	0	2	1	0	0	0	0	0	8
GS1	3	0	3	3	3	2	2	0	0	0	0	0	16
GS2	2	1	3	3	2	1	1	1	0	0	2	2	18
GS3	3	2	3	3	3	2	2	2	1	0	1	2	24
GS4	3	2	3	3	3	2	2	1	1	0	1	2	23
PS1	3	2	3	3	3	2	2	1	1	0	1	2	23
PS2	3	0	3	3	3	2	2	0	0	0	0	0	16
PS3	1	3	1	1	1	1	1	3	1	0	3	3	19
PS4	3	2	3	3	3	2	2	1	1	0	1	2	23
RAZEM S/T													202

Mocną stroną, która w największym stopniu łagodzi zidentyfikowane zagrożenia jest GS3 *Atrakcyjność obszaru gminy dla inwestorów i turystów*. Najmniej na możliwość wystąpienia zagrożeń oddziałuje SS2 *Dostępność usług opieki zdrowotnej*.

Tabela 39. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie słabych stron na zagrożenia

	ST1	ST2	ST3	ST4	GT1	GT2	GT3	GT4	PT1	PT2	PT3	PT4	RAZEM W - T
SW1	0	0	0	3	0	2	0	0	0	0	0	0	5
SW2	3	0	3	3	3	3	2	0	0	0	0	0	17
SW3	2	0	3	2	2	0	0	0	0	0	0	0	9
SW4	0	0	2	2	0	2	2	0	0	0	0	0	8
GW1	0	2	2	1	0	2	2	3	0	0	3	3	18
GW2	3	0	3	3	3	3	2	0	0	0	0	0	17

GW3	2	0	4	4	2	3	3	0	1	0	0	0	19
GW4	0	2	2	2	0	1	1	3	0	0	2	2	15
PW1	0	4	2	4	0	4	2	4	4	4	4	4	36
PW2	0	2	2	2	0	1	1	3	0	0	2	2	15
PW3	0	3	2	3	0	4	2	4	2	0	4	4	28
PW4	0	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2	2	14
RAZEM W/T													201

Słabą stroną najbardziej potęgującą negatywne skutki potencjalnych zagrożeń jest PW1 *Zły stan powietrza w okresie grzewczym, głównie przez źródła niskiej emisji*. Najmniej na wzmocnienie niekorzystnych skutków zagrożeń wpływa SW1 *Komunikacja publiczna niewystarczająca dla potrzeb lokalnej społeczności*.

Tabela 40. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie zagrożeń na mocne strony

	SS1	SS2	SS3	SS4	GS1	GS2	GS3	GS4	PS1	PS2	PS3	PS4	RAZEM T - S
ST1	0	3	3	2	0	0	3	3	3	0	0	3	20
ST2	4	0	2	3	0	4	5	5	5	0	5	4	37
ST3	0	4	4	4	0	0	2	0	0	0	0	0	14
ST4	0	3	3	2	0	0	3	3	3	0	0	3	20
GT1	0	3	3	2	0	0	3	3	3	0	0	3	20
GT2	0	0	4	3	0	0	4	5	5	0	0	5	26
GT3	0	0	4	3	0	0	4	4	4	0	0	4	23
GT4	4	0	2	3	0	4	5	5	5	0	5	4	37
PT1	2	2	3	2	0	2	4	3	3	0	0	3	24
PT2	3	0	1	3	0	2	3	4	4	0	0	4	24
PT3	4	0	2	3	0	4	5	5	5	0	5	4	37
PT4	4	0	2	3	0	4	5	5	5	0	5	4	37
RAZEM T/S													319

Zagrożeniami w największy sposób utrudniającymi wykorzystanie mocnych stron gminy są ST2, GT4, PT4 *Zanieczyszczenie walorów środowiska naturalnego, w tym walorów turystycznych gminy* oraz PT3 *Zewnętrzne zagrożenie ekologiczne dla Raby i jej dopływów*. Najmniej niekorzystnie na wykorzystanie mocnych stron wpłynie ST3 *Wojna w Ukrainie i jej skutki społeczne*.

Tabela 41. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie szans na mocne strony

	SS1	SS2	SS3	SS4	GS1	GS2	GS3	GS4	PS1	PS2	PS3	PS4	RAZEM O - S
SO1	3	4	3	3	5	2	5	3	3	5	0	3	39
SO2	4	4	3	0	0	3	4	4	4	0	2	4	32
SO3	3	3	3	3	2	2	3	3	3	2	0	3	30
SO4	4	3	2	2	0	2	0	0	0	0	3	0	16
GO1	4	0	3	3	3	5	5	4	5	3	4	4	43
GO2	0	3	4	2	0	3	3	4	4	0	0	4	27
GO3	0	0	3	3	4	0	4	3	3	5	0	3	28
GO4	4	0	3	3	2	5	4	4	4	4	4	4	41
PO1	4	0	3	3	3	5	5	4	5	3	4	4	43
PO2	4	0	3	3	3	4	5	4	3	3	4	4	40
PO3	0	0	3	3	4	0	4	3	3	5	0	3	28
PO4	3	0	2	3	0	3	4	4	4	0	2	4	29
RAZEM O/S													369

Szansą ocenioną jako najbardziej potęgującą mocne strony obszaru gminy jest GO1 *Reforma prawa wodnego i dopuszczenie wykorzystania zbiornika na cele turystyczne*. W najmniejszy sposób na mocne strony oddziałuje SO4 *Zwiększająca się ogólna świadomość obywatelska i aktywność społeczna*.

Tabela 42. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie zagrożeń na słabe strony

	SW1	SW2	SW3	SW4	GW1	GW2	GW3	GW4	PW1	PW2	PW3	PW4	RAZEM T - W
ST1	0	3	3	3	3	4	4	2	4	3	3	2	34
ST2	0	2	2	0	5	3	2	4	5	4	5	0	32

ST3	0	3	4	4	0	3	0	0	4	0	0	0	18
ST4	3	4	4	4	0	3	2	0	4	0	3	0	27
GT1	0	3	3	3	3	4	4	2	4	3	3	2	34
GT2	4	4	4	4	4	4	4	2	5	4	3	0	42
GT3	3	3	3	2	3	4	4	1	0	2	0	0	25
GT4	0	2	2	0	5	3	2	4	5	4	5	0	32
PT1	0	3	3	0	3	4	4	2	4	2	4	0	29
PT2	0	2	3	0	2	3	3	0	5	2	3	0	23
PT3	0	2	2	0	5	3	2	4	5	4	5	0	32
PT4	0	2	2	0	5	3	2	4	5	4	5	0	32
RAZEM T/W													360

Zagrożeniem najbardziej wzmacniającym oddziaływanie słabych stron jest GT2 *Wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, wzrost cen surowców energetycznych*. Zagrożeniem najmniej wpływającym na słabe strony jest ST3 *Wojna w Ukrainie i jej skutki społeczne*.

Tabela 43. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie szans na słabe strony

	SW1	SW2	SW3	SW4	GW1	GW2	GW3	GW4	PW1	PW2	PW3	PW4	RAZEM O - W
SO1	3	4	2	2	0	3	3	0	0	2	0	0	19
SO2	0	3	3	3	3	1	0	0	0	0	0	0	13
SO3	2	3	2	2	0	3	3	0	0	2	0	0	17
SO4	2	1	0	2	0	2	0	0	3	2	3	0	15
GO1	0	0	3	0	5	3	2	4	0	5	3	0	25
GO2	3	3	0	0	4	4	3	4	3	4	2	0	30
GO3	3	3	3	0	3	4	3	2	0	3	0	2	26
GO4	0	0	0	0	4	2	0	4	0	4	0	0	14
PO1	0	0	0	0	5	3	2	4	0	4	2	0	20

PO2	0	0	0	0	3	1	0	3	0	3	0	0	10
PO3	3	3	3	0	3	4	3	2	0	3	0	2	26
PO4	0	0	0	0	3	0	3	0	4	4	2	4	20
RAZEM O/S													235

Szansą pozwalającą w największy sposób na przezwycięzenie słabości jest GO2 *Możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych*, na projekty sfery gospodarczej. Najmniej na oddziaływanie słabych stron wpływać będzie SO2 *Możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty sfery społecznej*.

1.4.6. Wybór typu strategii

Sumy ocen poszczególnych czynników zostały umieszczone w macierzach opisujących ich wzajemny wpływ.

Tabela 44. Macierz oddziaływań czynników wewnętrznych na czynniki zewnętrzne

	SZANSE	ZAGROŻENIA
MOCNE STRONY	417	202
SŁABE STRONY	342	201

Tabela 45. Macierz oddziaływań czynników wewnętrznych na czynniki zewnętrzne

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SZANSE	369	235
ZAGROŻENIA	319	360

Łączna ocena dla obu typów oddziaływań determinuje wybór typu strategii. W zależności od tego, które wzajemne oddziaływanie otrzymało najwięcej ocen, wybierany jest jeden z czterech możliwych do wyboru planów strategicznych:

- **Strategia ekspansywna** – ukierunkowana na maksymalne wykorzystanie istniejących mocnych stron oraz oddziaływania szans zewnętrznych, strategia ukierunkowana na pozytywne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne;
- **Strategia konserwatywna** – opiera się na mocnych stronach jednostki, jednak równie ważne jest łagodzenie zagrożeń. W związku z tym, nie podejmuje się dużego ryzyka w podejmowaniu działań strategicznych, starając się zachować

równowagę pomiędzy korzystnym oddziaływaniem mocnych stron, a negatywnym oddziaływaniem zagrożeń,

- **Strategia konkurencyjna** – zakłada maksymalne wykorzystanie szans i możliwą największą minimalizację negatywnego wpływu słabych stron. Ze względu na to, iż opiera się głównie na wykorzystaniu sprzyjających czynników zewnętrznych, gmina musi konkurować o nie z innymi jednostkami, które także mogą skorzystać z tych szans,
- **Strategia defensywna** – ukierunkowana na obronę przed negatywnymi czynnikami, zarówno zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi.

Tabela 46. Suma obu oddziaływań i wybór typu strategii

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SZANSE	786	577
ZAGROŻENIA	521	561

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SZANSE	strategia ekspansywna	strategia konserwatywna
ZAGROŻENIA	strategia konkurencyjna	strategia defensywna

Analiza SWOT/TOWS wykazała, iż optymalnym typem planu strategicznego dla Gminy Dobczyce jest strategia ekspansywna. Jej głównym założeniem jest maksymalne wykorzystanie zarówno posiadanych atutów (mocnych stron), jak też istniejących szans rozwojowych. Ma ona również na celu łagodzenie negatywnych czynników wewnętrznych i zewnętrznych, jednak przede wszystkim poprzez w możliwie jak największym stopniu oparcie się na istniejących mocnych stronach i zidentyfikowanych szansach.

2. Część planistyczna

2.1. Wizja i misja rozwoju gminy

Wizja bazuje na wynikach przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego, analizy SWOT oraz zidentyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności. Opisuje, w jaki sposób przyjęta polityka prorozwojowa wpłynie na Gminę i jaki jest stan docelowy w przyjętym okresie strategicznym. W przypadku niniejszej Strategii, wizja rozwoju gminy została określona następująco:

Gmina Dobczyce gminą cechującą się wysokim standardem życia, dogodnymi warunkami do prowadzenia działalności gospodarczej i funkcjonalną przestrzenią, rozwijającą się w sposób zrównoważony, z optymalnym wykorzystaniem dostępnych zasobów i potencjału

Podstawowym założeniem strategicznym, będącym wynikiem analizy SWOT/TOWS i ujętym w wizji jest prowadzenie rozwoju przede wszystkim w oparciu o posiadane przez gminę mocne strony i oddziałujące na obszar gminy szanse zewnętrzne, które zidentyfikowano i opisano na bazie diagnozy strategicznej i przeprowadzonych konsultacji społecznych. Kluczową cechą przedsięwzięć strategicznych jest skupienie się na istniejącym potencjale obszaru gminy i wewnętrznych, lokalnych czynnikach rozwojowych, co jednak nie może prowadzić do ich nadmiernej eksploatacji, lecz do długofalowego oddziaływania na sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną. Warunkiem niezbędnym do osiągnięcia założonego efektu jest wykorzystanie mocnych stron i szans w sposób optymalny i zrównoważony. Dzięki temu możliwe będzie osiągnięcie trwałej poprawy jakości życia, usprawnienie funkcjonowania otoczenia gospodarczego oraz zwiększenie funkcjonalności gminnej przestrzeni. Wizja ta jest zgodna ze strategiczną wizją całego regionu, w której nacisk położono na wyrównanie szans i wszechstronny rozwój województwa, procesy wspierające nowoczesną gospodarkę i aktywność oraz wykorzystanie zasobów i walorów: wzmacnianie tożsamości i czerpanie z istniejącego dziedzictwa z racjonalnym korzystaniem z zasobów środowiska.

Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie gminnej polityki prorozwojowej, koordynowanie wszystkich jej interesariuszy oraz wdrożenie Strategii Rozwoju jest Gmina Dobczyce. Misję Gminy określono jako:

Podjęmowanie komplementarnych i kompleksowych działań w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej gminy umożliwiających wykorzystanie posiadanych zasobów i potencjału, zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, wzmacnianie pożądaných procesów gospodarczych i społecznych oraz efektywne wykorzystanie przestrzeni

Zgodnie z przyjętą misją, Gmina Dobczyce będzie podejmować i koordynować kompleksowe działania w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, których podstawowym założeniem będzie prowadzenie przyjętej polityki strategicznej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Z uwagi na fakt, iż zasady zrównoważonego rozwoju są konkretnie i jednoznacznie określone, konieczne jest wskazanie, jakie warunki muszą spełnić wszystkie podmioty biorące udział w przedsięwzięciach strategicznych, by efekty ich aktywności wpisywały się w przyjętą wizję rozwoju i prowadziły do osiągnięcia założonych celów. Określono zbiór nadrzędnych zasad, którymi będą cechować się poszczególne przedsięwzięcia wdrażane w ramach polityki rozwoju:

- **oszczędne gospodarowanie zasobami** – stosowanie rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko naturalne oraz zmiany klimatu, promowanie zasad gospodarki obiegu zamkniętego, racjonalne i optymalne wykorzystywanie posiadanych zasobów, w szczególności przyrodniczych;
- **wspieranie ładu przestrzennego** – traktowanie przestrzeni jako zasób ograniczony, który musi być z tego względu wykorzystywany w sposób zaplanowany, racjonalny, uporządkowany;
- **kompleksowe i długofalowe efekty** – wspieranie przedsięwzięć które zakładają wywieranie synergicznych korzyści w różnych sferach, w długim okresie;
- **innowacyjność** – promowanie innowacyjnych rozwiązań, zarówno technologicznych, jak też rozumianych jako wdrażanie nowych, niestosowanych dotąd działań we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej;
- **aktywność społeczna** – promowanie przedsięwzięć aktywizujących lokalną społeczność, zachęcających do współdziałania, realizacji projektów partnerskich;
- **zapobieganie wykluczeniu** – wdrażanie działań mających na celu zapobieganie różnym formom wykluczenia wśród osób i grup nimi zagrożonych,
- **wspieranie przedsiębiorczości** – wspieranie inicjatyw o charakterze gospodarczym, zwiększających przedsiębiorczość obszaru, zachęcających do podejmowania przedsięwzięć tego typu.

Powyższe zasady odnoszą się bezpośrednio do największych wyzwań i zagrożeń, z którymi borykać będą się wszystkie podmioty biorące udział w procesie rozwoju gminy w przyjętym horyzoncie czasowym. Część z nich ma charakter zewnętrzny, globalny (zmiany klimatu, pogorszenie stanu środowiska naturalnego), część z nich dotyczy bezpośrednio lokalnych uwarunkowań i stanu obecnego (gminna przestrzeń, lokalna społeczność, przedsiębiorczość obszaru).

Wizja, misja oraz przyjęte zasady wdrażania przedsięwzięć strategicznych gwarantują odpowiednie ukierunkowanie polityki rozwoju na terenie gminy.

2.2. Cele strategiczne

Cele strategiczne grupują długofalowe, trwałe efekty wdrażanych przedsięwzięć strategicznych i opisują ich oddziaływanie na proces rozwoju w przyjętym horyzoncie czasowym. Zostały wyznaczone na bazie przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego, są konsekwencją przyjętej wizji i obranych zasad polityki rozwoju. Strategia Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku zakłada osiągnięcie następujących celów strategicznych dla każdej ze sfer:

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Cel strategiczny I: Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz efektywnie i funkcjonalnie zagospodarowana przestrzeń wyposażona w niezbędną infrastrukturę

SFERA SPOŁECZNA

Cel strategiczny II: Kapitał społeczny rozwinięty w oparciu o zasady rozwoju społecznie wrażliwego

SFERA GOSPODARCZA

Cel strategiczny III: Konkurencyjna gospodarka i sprzyjające warunki rozwoju przedsiębiorczości

Cel strategiczny I. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz efektywnie i funkcjonalnie zagospodarowana przestrzeń wyposażona w niezbędną infrastrukturę grupuje cele operacyjne i przedsięwzięcia ukierunkowane na poprawę jakości przestrzeni publicznej gminy i wzmocnienie pełnienia przez nią różnych funkcji wraz z optymalnym wykorzystaniem walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego gminy w procesie jej rozwoju. Cel zakłada między innymi zwiększenie funkcjonalności gminnej przestrzeni, poprawę jej estetyki, poprawę jej zagospodarowania, wykorzystanie istniejących rezerw terenowych w procesie rozwoju, co nie tylko podniesienie jakości życia mieszkańców, lecz także uczyni obszar gminy bardziej atrakcyjnym dla innych podmiotów – inwestorów, przedsiębiorców, odwiedzających. Cel strategiczny I zakłada także rozwój infrastruktury, która jest niezbędna zarówno do poprawy warunków bytowych mieszkańców oraz pełnienia przez przestrzeń różnych funkcji na rzecz sfery gospodarczej i społecznej, jak też do zwiększenia stopnia ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego gminy.

Cel strategiczny II. Kapitał społeczny rozwinięty w oparciu o zasady rozwoju społecznie wrażliwego skupia cele i przedsięwzięcia, które doprowadzą do wzmocnienia kapitału społecznego gminy i poprawy funkcjonowania sfery społecznej. Zakłada stworzenie długofalowych warunków do rozwoju społecznego, zwiększenie aktywności lokalnej społeczności, umocnienie integracji mieszkańców, przeciwdziałanie negatywnym trendom społecznym, w tym bezrobociu i wykluczeniu. Cel strategiczny II przewiduje zaangażowanie mieszkańców w dbanie o wspólne dobro, w tworzenie społeczeństwa obywatelskiego, w działania na rzecz gminnej wspólnoty i jednocześnie zakłada zachęcenie mieszkańców do dbałości o rozwój własny, zaspokojenie potrzeb edukacyjnych, zawodowych, kulturalnych.

Cel strategiczny III. Konkurencyjna gospodarka i sprzyjające warunki rozwoju przedsiębiorczości zakłada realizację celów operacyjnych i przedsięwzięć, które w długim okresie oddziaływać będą bezpośrednio na sferę gospodarczą. Mają one za zadanie wywołanie takich długofalowych efektów jak wzrost aktywności gospodarczej, rozwój przedsiębiorczości, wzrost atrakcyjności inwestycyjnej. Istotne jest wykorzystanie

posiadanych przez gminę zasobów do poprawy funkcjonowania lokalnej gospodarki. Strategicznie prowadzone działania w sferze gospodarczej umożliwią pełniejsze wykorzystanie posiadanego przez gminę potencjału oraz ułatwią stworzenie kompleksowego, komplementarnego planu działań skoncentrowanego na kreowaniu pożądanych zjawisk gospodarczych.

2.3. Cele operacyjne, kierunki działań, planowane przedsięwzięcia strategiczne

Każdemu z celów strategicznych przyporządkowana jest grupa celów operacyjnych, opisujących bezpośrednie efekty wdrażanych działań i ich oddziaływanie w krótszym okresie. Ze względu na swój komplementarny i spójny charakter, przyczynią się do osiągnięcia założonych celów strategicznych i, co za tym idzie, umożliwią spełnienie misji i osiągnięcie pożądanej wizji obszaru. Określają grupy przedsięwzięć, jakie będą realizowane w ramach Strategii Rozwoju. W ramach przyjętej polityki strategicznej wyznaczono następujące cele operacyjne i kierunki działań:

- **Cel strategiczny I: Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz efektywnie i funkcjonalnie zagospodarowana przestrzeń wyposażona w niezbędną infrastrukturę:**
 - ***Cel operacyjny I.1. Ochrona posiadanych przez gminę walorów przyrodniczo-krajobrazowych i adaptacja do zmian klimatu*** - cel wskazuje zarówno na konieczność ochrony lokalnych zasobów naturalnych, jak też na podejmowanie działań w odpowiedzi na globalne problemy związane z pogarszaniem stanu środowiska i zmiany klimatyczne. Promuje stosowanie rozwiązań prośrodowiskowych, mających realny wpływ na stan środowiska naturalnego. Ponadto, w ramach celu realizowane będą przedsięwzięcia zakładające ochronę miejsc o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Działania wdrożone w ramach celu I.1. będą niezwykle istotne z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju i racjonalnego wykorzystania dostępnych zasobów.

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego:

- wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy;
- zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz wymiana nieekologicznych źródeł ciepła;
- zwiększenie efektywności gospodarki odpadami, w tym poziomu segregowania odpadów;
- zwiększenie świadomości ekologicznej i zachęcanie mieszkańców, rolników i przedsiębiorców do stosowania rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska, takich jak wdrażanie zasad gospodarki zamkniętej, gromadzenie wody deszczowej, stosowanie rozwiązań ograniczających produkcję odpadów i marnowanie żywności, prawidłowe wykorzystanie kotłów i palenisk;

- ochrona i racjonalne wykorzystanie posiadanych przez gminę cennych walorów przyrodniczo-krajobrazowych, w tym walorów otoczenia Zbiornika Dobczyckiego.
- **Cel operacyjny I.2. Zwiększenie funkcjonalności i efektywnego zagospodarowania przestrzeni** – podstawowym założeniem celu operacyjnego I.2. jest właściwe i racjonalne gospodarowanie przestrzenią. Przestrzeń jest dobrem ograniczonym i musi być wykorzystywana w sposób optymalny, z pogodzeniem potrzeb różnych grup interesariuszy. Właściwe, funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni jest podstawą dla prawidłowego przebiegu procesów społeczno-gospodarczych, które się w niej odbywają, a także wpływa pozytywnie na jakość życia oraz wykorzystanie istniejących walorów w procesie rozwoju. Szczególną rolę pełni przestrzeń publiczna, która z jednej strony jest dostępna dla wszystkich, z drugiej – nieodpowiednio ukształtowana i zagospodarowana traci swój potencjał jako miejsce kreowania pozytywnych zjawisk społecznych i gospodarczych. Poza działaniami mającymi na celu funkcjonalne i efektywne wykorzystanie gminnej przestrzeni, w ramach celu operacyjnego I.2. realizowane będą również przedsięwzięcia które zakładają ochronę i poprawę stanu obiektów zabytkowych, a także budowę i modernizację obiektów turystycznych i okołoturystycznych, z uwagi na fakt, iż obie grupy obiektów również mają wpływ na nadanie przestrzeni poszczególnych funkcji.

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego:

- wykorzystanie posiadanych przez Gminę Dobczyce terenów inwestycyjnych na cele mieszkaniowe, gospodarcze, społeczne oraz pod rekreację i turystykę;
- dalsze zagospodarowanie otoczenia Zbiornika Dobczyckiego;
- modernizacja rynku w Dobczycach;
- zagospodarowanie Charstka na cele społeczne i gospodarcze;
- funkcjonalne zagospodarowanie gminnej przestrzeni, wdrażanie rozwiązań podnoszących estetykę i ład przestrzenny;
- kształtowanie przestrzeni publicznej w centrach miejscowości;
- modernizacja i organizacja zieleni publicznej, miejsc wypoczynku i rekreacji, placów, skwerów, małej architektury;
- modernizacja oświetlenia ulicznego;
- ochrona i poprawa stanu obiektów zabytkowych;
- modernizacja i zwiększenie dostępności obiektów turystycznych i okołoturystycznych
- pozyskiwanie gruntów na cele publiczne.
- **Cel operacyjny I.3. Podniesienie jakości gminnej infrastruktury technicznej i społecznej** – przedsięwzięcia realizowane w ramach tego celu zakładają osiągnięcie trwałej, długookresowej poprawy jakości infrastruktury technicznej i społecznej, co w istotnym stopniu przyczyni się do podniesienia

jakości życia mieszkańców oraz poprawy funkcjonowania sfery gospodarczej i społecznej. Infrastruktura na odpowiednim poziomie służy zarówno zaspokojeniu podstawowych potrzeb bytowych (np. sieć wodociągowa i kanalizacyjna), jak również potrzeb wyższego rzędu (kulturalnych, społecznych). Rozwój infrastruktury należy do najczęściej postulowanych przez mieszkańców celów w ramach strategii rozwoju. W ramach celu operacyjnego założono również realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój infrastruktury pozwalającej na podniesienie warunków świadczenia publicznych usług administracyjnych i cyfrowych.

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego:

- budowa i modernizacja dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
 - usprawnienie istniejącego systemu komunikacyjnego;
 - budowa ścieżek rowerowych;
 - budowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej;
 - modernizacja oczyszczalni ścieków;
 - modernizacja i budowa budynków szkół, placówek kulturalnych i budynków użyteczności publicznej;
 - rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
 - likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i w przestrzeni publicznej;
 - zapewnienie infrastruktury do rozwoju publicznych usług cyfrowych;
 - poprawa jakości i funkcjonalności gminnych budynków użyteczności publicznej w celu poprawy jakości obsługi mieszkańców i interesantów oraz dostosowania infrastruktury publicznej do istniejących potrzeb;
 - wykorzystanie nowoczesnych i proekologicznych technologii w rozwoju gminnej infrastruktury;
 - zwiększenie gminnych zasobów mieszkaniowych.
- **Cel strategiczny II. Kapitał społeczny rozwinięty w oparciu o zasady rozwoju społecznie wrażliwego**
 - ***Cel operacyjny II.1. Wspieranie zapobiegania bezrobociu oraz podnoszenia kwalifikacji przez osoby pracujące*** - przedsięwzięcia wdrażane w ramach tego celu zakładają współpracę pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które mogą zaangażować się w pomoc bezrobotnym w znalezieniu pracy lub podniesieniu ich kwalifikacji zawodowych. W ramach celu II.1. planuje się także realizację przedsięwzięć wspierających osoby pracujące w poprawie ich sytuacji na rynku pracy oraz stałemu podnoszeniu ich kwalifikacji.

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego:

- działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepracujących;

- działania na rzecz podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych zarówno wśród osób bezrobotnych, jak i pracujących;
 - wspieranie działań na rzecz uczenia się przez całe życie;
 - wspieranie godzenia pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi, w szczególności poprzez zapewnienie opieki nad dziećmi lub osobami niesamodzielnymi;
 - monitorowanie trendów i zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy.
- **Cel operacyjny II.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu** – cel grupuje zadania, które będą podejmowane na rzecz osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (takich jak osoby z niepełnosprawnościami, osoby w trudnej sytuacji życiowej lub materialnej, osoby starsze), ich aktywizacji oraz integracji społecznej.

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego:

- przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy;
 - zapewnienie niezbędnej pomocy materialnej, socjalnej lub psychologicznej na rzecz osób lub rodzin zagrożonych wykluczeniem;
 - rozwój usług opiekuńczych i społecznych na rzecz osób starszych, niesamodzielnych, niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem w szczególności w formach środowiskowych;
 - wspieranie aktywności seniorów i ich udziału w życiu społecznym.
- **Cel operacyjny II.3. Poprawa dostępności oferty edukacyjnej, kulturalnej, społecznej oraz zwiększenie jej dostosowania do istniejących potrzeb** – cel grupuje przedsięwzięcia które zapewnią mieszkańcom dostęp do szerokiej, zróżnicowanej i w pełni dostosowanej do ich potrzeb oferty edukacyjnej, kulturalnej, społecznej. Wszelkie działania w tym zakresie pozwolą zarówno na wspieranie indywidualnego rozwoju, jak też na integrację lokalnej społeczności.

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego:

- rozwój wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, zarówno na poziomie szkolnym, jak i przedszkolnym;
 - rozwój oferty pozaszkolnych zajęć edukacyjnych, sportowych oraz kółek zainteresowań dla dzieci i młodzieży;
 - zwiększenie dostępności zajęć kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych dla dorosłych;
 - organizacja nowych przedsięwzięć kulturalnych.
- **Cel operacyjny II.4. Wspieranie aktywności mieszkańców oraz organizacji pozarządowych** – cel zakłada realizację przedsięwzięć wykorzystujących i wzmacniających istniejący kapitał społeczny w postaci aktywności mieszkańców i działalności organizacji pozarządowych.

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego:

- wspieranie aktywności lokalnych grup artystycznych, stowarzyszeń, grup hobbystycznych,
 - wspieranie postaw prospołecznych, obywatelskich i aktywnego działania na rzecz lokalnej społeczności,
 - wspieranie aktywności społecznej młodzieży;
 - promowanie zdrowego trybu życia i aktywności fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych,
 - budowanie poczucia przynależności do lokalnej społeczności, kultywowanie tradycji, zachowanie pamięci o lokalnej historii.
- **Cel strategiczny III. Konkurencyjna gospodarka i sprzyjające warunki rozwoju przedsiębiorczości**

- ***Cel operacyjny III.1. Wspieranie rozwoju gospodarki w oparciu o posiadane zasoby i potencjał*** – w ramach celu operacyjnego zakłada się realizację przedsięwzięć, które pozwolą na wzrost aktywności gospodarczej obszaru, sprzyjanie rozwojowi przedsiębiorczości, poprawie atrakcyjności obszaru gminy dla inwestorów zewnętrznych. W ramach celu zakłada się także pozyskiwanie inwestorów zdecydowanych na prowadzenie działalności zgodnej z kierunkami rozwoju gminy.

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego:

- promocja inwestycyjna gminy;
 - udział w partnerstwach na rzecz wzajemnej promocji inwestycyjnej;
 - działania na rzecz współpracy pomiędzy przedsiębiorcami, samorządem, organizacjami wspierania biznesu, zarówno w skali lokalnej, jak też ponadlokalnej;
 - wsparcie przedsiębiorców w rozwoju działalności gospodarczej i tworzeniu nowych miejsc pracy;
 - wykorzystanie gminnych terenów inwestycyjnych na rzecz rozwoju gospodarki.
- ***Cel operacyjny III.2. Wspieranie rozwoju nowoczesnych branż gospodarki*** – z uwagi na dogodne położenie i posiadane zasoby, gmina cechuje się potencjałem do rozwoju nowoczesnych branż gospodarki, w tym branż wysokich technologii. Cel operacyjny III.2 grupuje działania, które pozwolą na zwiększenie aktywności gospodarczej przedsiębiorstw tego typu na terenie gminy.

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego:

- utworzenie spójnej i kompleksowej oferty dla inwestorów nowoczesnych branż gospodarki;
- udostępnienie terenów dla rozwoju nowoczesnych branż gospodarki;
- promocja inwestycyjna gminy pod kątem nowoczesnych branż gospodarki;

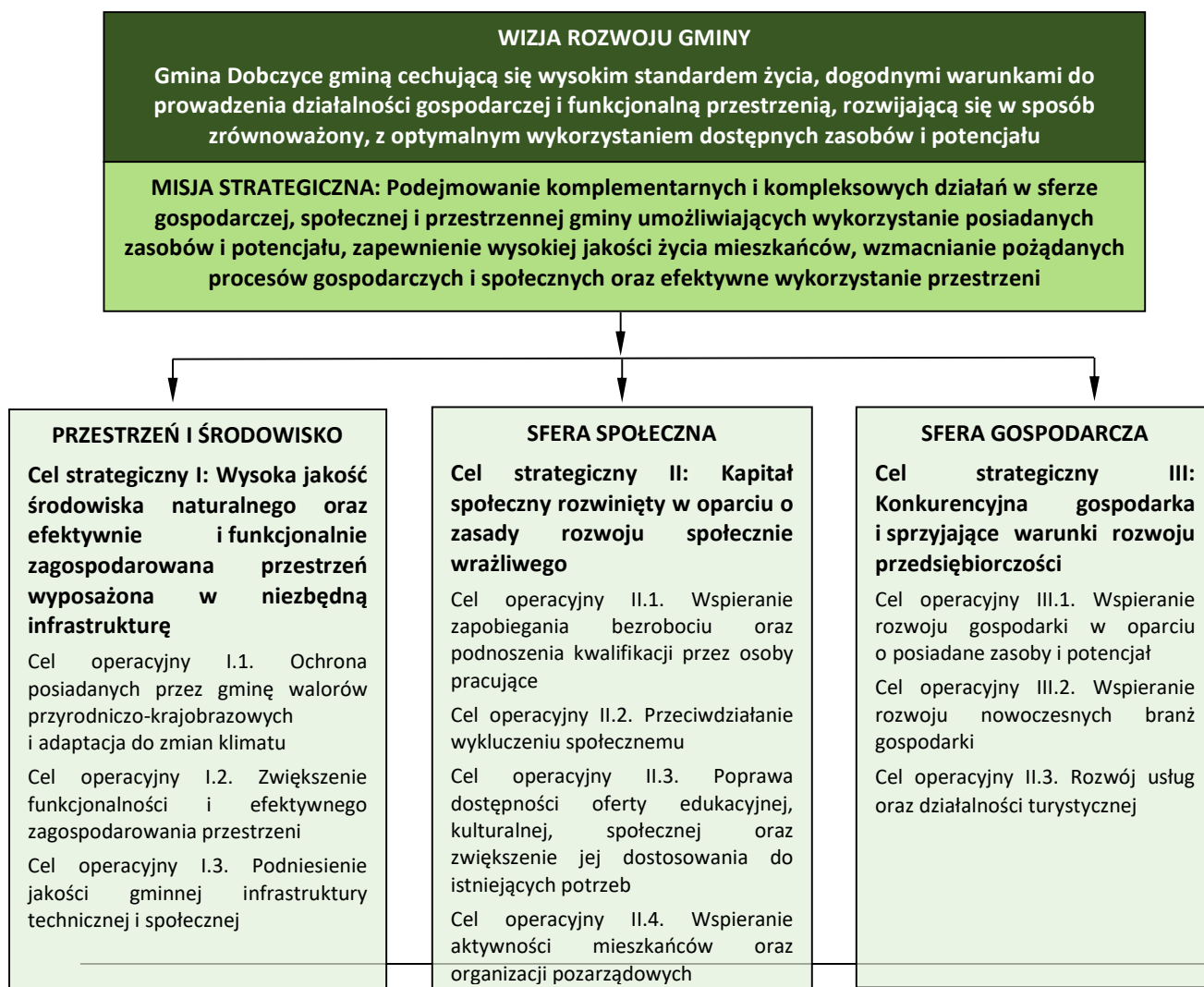
- o udział w partnerstwach na rzecz wzajemnej promocji inwestycyjnej.
- o **Cel operacyjny II.3. Rozwój usług oraz działalności turystycznej** - gmina posiada dogodne warunki do rozwoju pewnych branż gospodarki i zwiększenia różnorodności funkcjonujących na jej terenie przedsiębiorstw. Cel operacyjny zakłada wykorzystanie tego potencjału poprzez wspieranie rozwoju sektora usług rynkowych, branży turystycznej i agroturystycznej, promowanie przedsiębiorczości, zachęcanie do zakładania własnej działalności gospodarczej oraz tworzenie dogodnych warunków dla przedsiębiorców, w szczególności sektora MŚP.

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego:

- o wspieranie przedsiębiorców w rozwoju działalności gospodarczej i tworzeniu nowych miejsc pracy,
- o wspieranie branży turystycznej, w tym agroturystycznej;
- o wspieranie sektora usług;
- o działania z zakresu rozwoju przedsiębiorczości.

Poniższy schemat przedstawia zestawienie opisanych celów.

Rysunek 1. Drzewo celów

W chwili opracowania Strategii Gmina Dobczyce posiada plan inwestycji, które wpisują się w założone cele i kierunki działań oraz będą realizowane w przyjętym okresie strategicznym:

- Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie Gminy Dobczyce (szacunkowy koszt realizacji zadania: 2 mln zł);
- Przebudowa i rozbudowa budynku szkoły podstawowej wraz z rozbudową sali gimnastycznej w Kornatce (9 mln zł);
- Poprawa bezpieczeństwa i komunikacji drogowej na terenie gminy Dobczyce:
 - Budowa drogi gminnej klasy dojazdowej od km 0+002,50 do km 0+081,60 wraz z miejscami postojowymi dla samochodów osobowych w m. Dobczyce, Gmina Dobczyce (0,7 mln zł);
 - Budowa chodnika, ścieżki pieszko -rowerowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 967 w miejscowości Stojowice, gmina Dobczyce od drogi powiatowej 1952K Brzączowice - Gorzków do Energetyków (2 mln zł);
 - Przebudowa przepustu na potoku Brzeg w ciągu drogi gminnej w Kędzierzynie k/tartaku, gmina Dobczyce (0,6 mln zł);
 - Przebudowa odcinka drogi gminnej wewnętrznej - ul. Ogrodowej w zakresie budowy chodnika, przebudowy istniejącej jezdni, budowy kanalizacji grawitacyjnej, rozbudowy sieci oświetlenia ulicznego (0,8 mln zł);
 - Przebudowa parkingu przy ul. Armii Krajowej w Dobczycach (0,3 mln zł);
 - Przebudowa drogi gminnej nr K540080 w Brzączowicach wraz z budową miejsc postojowych na dz. nr 191/5 (1,6 mln zł);
- Przebudowa z rozbudową infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Dobczyce (14 mln zł);
- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 964 Dobczyce – Wieliczka w zakresie budowy chodnika (3 mln zł);
- Modernizacja dróg gminnych (1 mln zł);
- Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Nowej Wsi (0,3 mln zł);
- Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 w Dobczycach (1 mln zł);
- Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Stadnikach (0,4 mln zł);
- Modernizacja budynku Przedszkola Samorządowego nr 1 w Dobczycach (0,2 mln zł);
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Niezdów, Skrzynka i Dobczyce (7 mln zł);
- Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Dobczyce (np. Budowa kanalizacji sanitarnej w Brzączowicach - Ostra Góra; Budowa kanalizacji sanitarnej ul. Laskowa; Budowa kanalizacji sanitarnej ul. Myśliwska) (1 mln zł);
- Wykonanie nawierzchni bitumicznych na drogach gminnych nr: 540095 Brzezowa – Osiedle II, nr 540094 Brzezowa – Osiedle I, nr 540092 Brzezowa – koło OSP - Osiedle w miejscowości Brzezowa, Gmina Dobczyce (1,7 mln zł);
- Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dobczycach (5 mln zł);
- Przebudowa drogi gminnej Stadniki-Kwapinka Nr 540131K w miejscowości Stadniki, Gmina Dobczyce (5 mln zł);
- Przebudowa Rynku w Dobczycach. Rynek i jego okolica wizytówką miasta (20 mln zł);
- Przebudowa i adaptacja Domu Ludowego w Stadnikach na potrzeby filii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Dobczycach (5 mln zł).

Ponadto w 2023 roku zabezpieczono środki na opracowanie dokumentacji projektowej dla następujących przedsięwzięć, wpisujących się w przyjęty plan strategiczny:

- Przebudowa DW 964 Dobczyce - Wieliczka w miejscowości Sieraków etap IV w kierunku Jankówki - dokumentacja projektowa (78 000,00 zł);
- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 967 polegająca na budowie chodnika wraz z niezbędną infrastrukturą w miejscowości Dobczyce - ul. Zarabie (100 000,00 zł);
- Budowa chodnika w ciągu drogi gminnej nr 540111 K Nowa Wieś - Granica - Szkoła Podstawowa (117 000,00 zł);
- Opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy drogi gminnej nr K 540080 w Brzeczowicach wraz z budową miejsc postojowych na działce nr 191/5 (56 000,00 zł);
- Budowa kanalizacji sanitarnej w Brzeczowicach - Ostra Góra (60 000,00 zł);
- Budowa kanalizacji sanitarnej ul. Laskowa (50 000,00 zł);
- Budowa kanalizacji sanitarnej ul. Myśliwska (100 000,00 zł);
- Budowa zaplecza i boiska wielofunkcyjnego przy Regionalnym Centrum Oświatowo - Sportowym w Dobczycach (100 000,00 zł);
- Budowa ciągu pieszego łączącego ul. Ogrodową z ul. Królowej Jadwigi w Dobczycach (50 000,00 zł).

Lista inwestycji strategicznych nie jest ostateczna i w okresie strategicznym mogą być wdrażane inne działania inwestycyjne, które będą odpowiadały na zidentyfikowane potrzeby lokalnej społeczności. Będą one również realizowane pod warunkiem, że będą się wpisywać w kierunki/cele strategii. Łączny planowany koszt realizacji Strategii wynosi 82 mln 311 tys. i został on oszacowany na podstawie przewidywanych kosztów realizacji poszczególnych zadań strategicznych, ujętych w powyższym wykazie. Są to koszty szacowane na moment opracowania dokumentu i mogą ulec zmianie w momencie przystąpienia do wdrożenia inwestycji. Ostateczne nakłady na realizację zadań strategicznych zostaną określone w wyniku postępowań przetargowych i będą odzwierciedlały warunki rynkowe.

2.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Rezultaty są bezpośrednim efektem planowanych do realizacji działań strategicznych. Opisują zmiany, jakie mają zostać wywołane dzięki wdrażanym przedsięwzięciom. Z uwagi na fakt, iż muszą być one mierzalne i weryfikowalne, określa się je w ujęciu wskaźnikowym.

Określono, iż planowane do realizacji w ramach strategii przedsięwzięcia przyczynią się do osiągnięcia następujących rezultatów:

Tabela 47. Oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia

Oczekiwany rezultat planowanych działań	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu	Wskaźnik oddziaływania
Sfera przestrzenna			
poprawa stanu środowiska naturalnego gminy i zwiększenie dostosowania do zmian klimatu	liczba instalacji gminnych wykorzystujących odnawialne źródła energii (szt.)	zmniejszenie zapotrzebowania na energię ze źródeł konwencjonalnych (GJ/rok)	zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery (Mg/rok)
	liczba palenisk/kotłów wymienionych na spełniające wymogi ekoprojektu na podstawie deklaracji złożonych do Urzędu Gminy i Miasta Dobczyce (szt.)	zmniejszenie zapotrzebowania na energię ze źródeł konwencjonalnych (GJ/rok)	zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery (Mg/rok)
	ilość odpadów poddanych zbiórce selektywnej (Mg/rok)	udział odpadów zebranych selektywnie w ilości odpadów ogółem (%)	zmniejszenie udziału odpadów zmieszanych w ilości odpadów ogółem (Mg/rok)
	liczba przedsięwzięć z zakresu zwiększania świadomości ekologicznej (szt.)	liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach z zakresu zwiększania świadomości ekologicznej (os.)	zmniejszenie liczby zgłoszeń dotyczących dzikich wysypisk oraz używania niewłaściwych surowców w piecach (szt./rok)
wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni, efektywnego zagospodarowania dostępnych terenów i ładu przestrzennego	liczba miejsc i szlaków wyposażonych w infrastrukturę rekreacyjną lub turystyczną (szt.)	liczba osób korzystających z miejsc i szlaków wyposażonych w infrastrukturę turystyczną lub rekreacyjną (os.)	udział powierzchni obszarów zagospodarowanych pod kątem turystycznym lub rekreacyjnym w powierzchni gminy ogółem (%)

	liczba odnowionych miejsc lub obiektów zabytkowych (szt.)	liczba osób odwiedzających odnowione miejsca lub obiekty zabytkowe (os.)	liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności (os./1000 os.)
	powierzchnia terenów inwestycyjnych wykorzystanych na cele mieszkaniowe, gospodarcze, społeczne i/lub pod rekreację i turystykę (ha)	liczba ludności zamieszkałej na terenach wykorzystanych pod zabudowę wielorodzinną (os.); liczba turystów korzystających z obiektów usytuowanych na terenach przeznaczonych pod działalność turystyczną i rekreacyjną (os.) liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenach przeznaczonych na cele gospodarcze (szt.)	zwiększenie liczby ludności gminy (os./rok); liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności (os./1000 os.); zwiększenie liczby zarejestrowanych podmiotów w CEIDG (rok do roku)
	liczba przedsięwzięć realizowanych w otoczeniu Zbiornika Dobczyckiego (szt.)	liczba turystów korzystających z obiektów usytuowanych w otoczeniu Zbiornika Dobczyckiego	liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności (os./1000 os.);
	liczba zmodernizowanych opraw oświetlenia ulicznego (szt.)	zmniejszenie zapotrzebowania na energię ze źródeł konwencjonalnych (GJ/rok)	zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery (Mg/rok)
poprawa stopnia wyposażenia gminy w niezbędną infrastrukturę	długość wybudowanych dróg (km)	udział dróg o nawierzchni twardej w długości dróg ogółem (%)	długość dróg o nawierzchni twardej na 100 km ² obszaru (km/km ²)

techniczną	długość zmodernizowanych dróg (km)	udział dróg o nawierzchni twardej w długości dróg ogółem (%)	długość dróg o nawierzchni twardej na 100 km ² obszaru (km/km ²)
	długość wybudowanej i zmodernizowanej sieci kanalizacji (km) sanitarnej	liczba osób korzystających z wybudowanej i zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej (os.)	udział osób korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej w liczbie mieszkańców gminy ogółem (%)
	długość wybudowanej i zmodernizowanej sieci wodociągowej (km)	liczba osób korzystających z wybudowanej i zmodernizowanej sieci wodociągowej (os.)	udział osób korzystających z sieci wodociągowej w liczbie mieszkańców gminy ogółem (%)
	długość wybudowanych dróg rowerowych (km)	łączna długość dróg rowerowych na terenie gminy (km)	drogi dla rowerów na 100 km ²
poprawa stanu infrastruktury społecznej	liczba wybudowanych/ zmodernizowanych/ wyposażonych obiektów infrastruktury społecznej (szt.)	liczba osób korzystających ze wybudowanych/ zmodernizowanych/ wyposażonych obiektów infrastruktury społecznej (os.)	liczba obiektów infrastruktury społecznej na 1000 ludności (szt./ 1000 os.)
	liczba nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy (szt.)	liczba osób korzystających z nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy (os.)	liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych na 1000 ludności (szt./ 1000 os.)
	liczba budynków użyteczności publicznej, w których zastosowano racjonalne usprawnienia (szt.)	liczba korespondencji dostarczanej do Urzędu (osobiście lub ogółem) (szt./rok)	liczba skarg na brak zapewnienia dostępności albo liczba złożonych wniosków o zapewnienie dostępności (szt.)

Sfera gospodarcza			
wzrost aktywności gospodarczej obszaru	liczba przedsięwzięć promujących i wspierających tworzenie i rozwój działalności (szt.)	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do CEIDG (posiadających główne miejsce działalności na terenie gminy (szt.)	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10000 ludności (szt./10000 os.)
	powierzchnia terenów inwestycyjnych wykorzystanych na cele gospodarcze i/lub pod turystykę (ha)	liczba turystów korzystających z obiektów usytuowanych na terenach przeznaczonych pod działalność turystyczną i rekreacyjną (os.) liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenie strefy przemysłowej (szt.)	liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności (os./1000 os.); podmioty wpisane do rejestru REGON na 10000. ludności (szt./10000 os.)
rozwój branży turystycznej	liczba przedsięwzięć promujących gminę jako obszar atrakcyjny dla turystów (szt.)	liczba nowych przedsiębiorstw zarejestrowanych w branżach turystycznych (PKD 2007: 79.11.A, 79.11.B, 79.90.A, 79.90.B) na terenie gminy (szt.)	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10000. ludności (szt./10000 os.)
rozwój branż nowoczesnych	liczba przedsięwzięć promujących i wspierających rozwój branż nowoczesnych (szt.)	liczba nowych przedsiębiorstw branż nowoczesnych (PKD 2007: dział 21, dział 26, dział 27, dział 29, dział 62, dział 63, dział 69, dział 70, dział 71, dział 72, dział 73,	podmioty branż nowoczesnych (PKD 2007: dział 21, dział 26, dział 27, dział 29, dział 62, dział 63, dział 69, dział 70, dział 71, dział 72, dział 73, dział 74) wpisane do rejestru

		dział 74) zarejestrowanych na terenie gminy (szt.)	REGON na 10000. ludności (szt./ 10000 os.)
	liczba przedsięwzięć promujących gminę jako obszar atrakcyjny dla inwestorów branży nowoczesnych (szt.)	liczba nowych przedsiębiorstw branż nowoczesnych (PKD 2007: dział 21, dział 26, dział 27, dział 29, dział 62, dział 63, dział 69, dział 70, dział 71, dział 72, dział 73, dział 74) zarejestrowanych na terenie gminy (szt.)	podmioty branż nowoczesnych (PKD 2007: dział 21, dział 26, dział 27, dział 29, dział 62, dział 63, dział 69, dział 70, dział 71, dział 72, dział 73, dział 74) wpisane do rejestru REGON na 10000. ludności (szt./ 10000 os.)
Sfera społeczna			
Rozwój usług edukacyjnych, kulturalnych i społecznych na rzecz ludności	Liczba sekcji/zespołów/kół zainteresowań prowadzonych przez MGOKiS w ciągu roku (szt.)	Liczba uczestników sekcji/ zespołów/ kół zainteresowań prowadzonych przez MGOKiS w ciągu roku (os.)	łączna liczba zajęć pozaszkolnych, kółek zainteresowań i innych form organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży rocznie (szt./rok)
	Liczba wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, integracyjnych, spotkań, etc. organizowanych lub współorganizowanyc h przez MGOKiS w ciągu roku (szt.)	Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, integracyjnych, spotkań, etc. organizowanych lub współorganizowanyc h przez MGOKiS w ciągu roku (os.)	łączna liczba wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych w ciągu roku (szt./rok)
	Liczba wydarzeń sportowych i rekreacyjnych organizowanych lub współorganizowanyc h przez MGOKiS w ciągu roku (szt.)	Liczba uczestników wydarzeń sportowych i rekreacyjnych organizowanych lub współorganizowanyc h przez MGOKiS w ciągu roku (os.)	łączna liczba wydarzeń integracyjnych dla niepełnosprawnych w ciągu roku (szt./rok)

Rozwój usług na rzecz osób w trudnej sytuacji, w tym bezrobotnych	Liczba inicjatyw na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem (szt.)	Liczba osób biorących udział w inicjatywach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem (os.)	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem (%)
	Liczba szkoleń i innych inicjatyw na rzecz osób bezrobotnych (szt.)	Liczba osób biorących udział w szkoleniach i innych inicjatywach na rzecz osób bezrobotnych (os.)	Liczba osób bezrobotnych ogółem (os.)
Zwiększenie aktywności mieszkańców i organizacji pozarządowych	Liczba organizacji sportowych, które złożyły oferty na realizację zadań publicznych z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej na terenie Gminy Dobczyce	Liczba umów zawartych z organizacjami sportowymi na realizację zadań publicznych z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej na terenie Gminy Dobczyce (os.)	łączna wysokość dotacji celowej z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielonej w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego (zł)
	Liczba organizacji pozarządowych, które złożyły wnioski w na realizację zadań publicznych z zakresu kultury i tradycji, turystyki oraz działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym (szt.)	Liczba podpisanych umów z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych z zakresu kultury i tradycji, turystyki oraz działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym (szt.)	łączna wysokość dotacji celowej z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielonej w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego (zł)

Wskaźniki zostały przyporządkowane do planowanych podstawowych efektów dla każdej ze sfer: przestrzennej, gospodarczej, społecznej. Uporządkowane są od wskaźników produktu, opisujących bezpośredni skutek wdrożenia inwestycji lub przedsięwzięcia, przez

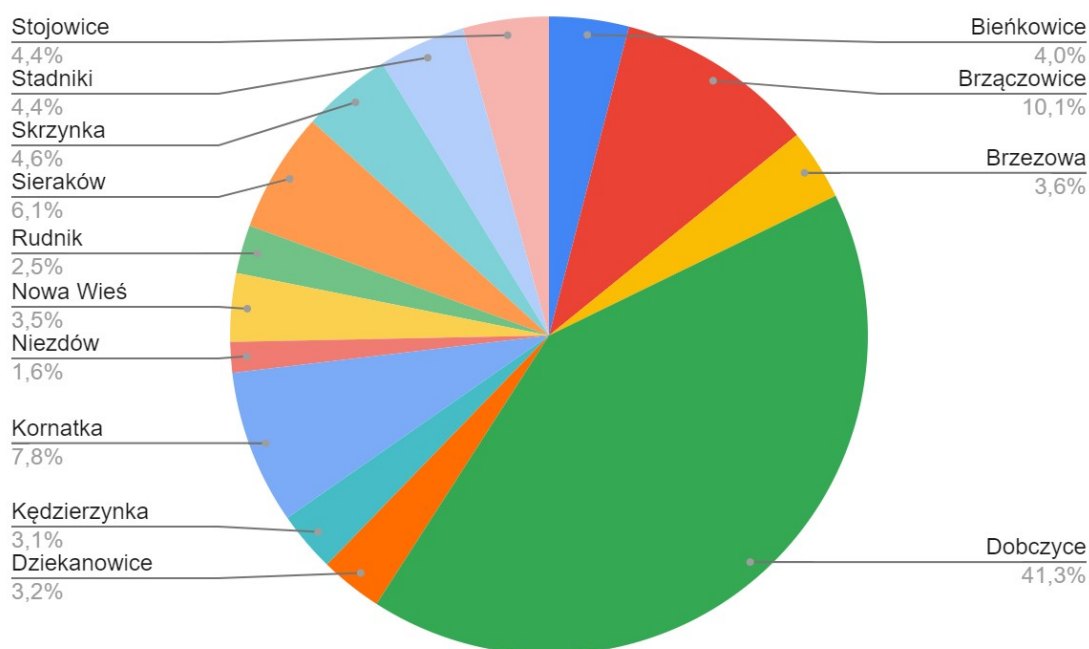
rezultat - efekt uzyskany dzięki wykorzystywaniu produktów, po oddziaływanie - szerszy wpływ przedsięwzięcia na dane zjawisko.

2.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

2.5.1. Demografia

Liczba ludności gminy Dobczyce w 2021 roku wynosiła 15 359 osób (dane BDL GUS). Najwięcej osób mieszkało w mieście Dobczyce – ponad 40%. Poza miastem Dobczyce na terenie gminy znajduje się 13 miejscowości wiejskich, liczba ich mieszkańców nie jest duża. Tylko trzy miejscowości przekraczają ponad pięcioprocentowy udział w ludności gminy: Brzączowice, Kornatka oraz Sieraków. Najmniejszym udziałem mieszkańców w liczbie ludności ogółem cechował się Niezdów.

Wykres 11. Udział ludności poszczególnych miejscowości gminy Dobczyce w ludności ogółem

Źródło: Opracowano na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobczyce za 2021 rok

Głównym ośrodkiem administracyjnym, kulturalnym, edukacyjnym, gospodarczym gminy oraz siedzibą gminnych instytucji oraz obiektów użyteczności publicznej jest miasto Dobczyce. Dobczyce cechują się typowo miejskim układem zabudowy w centralnej części, z wykształconym funkcjonalnie i przestrzennie centrum oraz wieloulicowymi osiedlami, gdzie występuje koncentracja zabudowy (w tym zabudowy wielorodzinnej), rozwinięta sieć ulic, koncentracja funkcji pozamieszaniowych. Bezpośrednio w funkcjonalnym centrum Dobczyc lub w jego najbliższym otoczeniu zlokalizowane są między innymi: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Usług Społecznych, kościół parafialny, oddział banku, poczta. Działalność prowadzą tam liczne sklepy i punkty usługowe. Niewielki powierzchniowo obszar skupia wiele różnych funkcji o charakterze społecznym

i gospodarczym na rzecz mieszkańców całej gminy. W niedalekiej odległości od centrum miasta, nad Zalewem Dobczyckim, położone jest Wzgórze Zamkowe. We wschodniej części miasta znajduje się strefa przemysłowa.

Poza Dobczycami, niemal w każdej gminnej miejscowości pojawia się miejsce skupienia funkcji pozamieszkaniowych na skalę co najmniej kilku miejscowości sąsiednich: Bieńkowice (funkcja gospodarcza: punkty usługowe, przedsiębiorstwa sektora MŚP; funkcja społeczna: siedziba OSP), Brzączowice (funkcja gospodarcza: sklepy, punkty usługowe, przedsiębiorstwa sektora MŚP; funkcja społeczna: szkoła podstawowa, parafia rzymskokatolicka, siedziba OSP), Brzezowa (funkcja gospodarcza: sklepy, punkty usługowe, przedsiębiorstwa sektora MŚP; funkcja społeczna: siedziba OSP), Dziekanowice (funkcja gospodarcza: sklep, punkty usługowe, przedsiębiorstwa sektora MŚP; funkcja społeczna: szkoła podstawowa, parafia rzymskokatolicka, siedziba OSP), Kędzierzyna (funkcja gospodarcza: punkty usługowe, usługi gastronomiczne, przedsiębiorstwa sektora MŚP; funkcja społeczna: świetlica środowiskowa, siedziba OSP), Kornatka (funkcja gospodarcza: sklepy, punkty usługowe, przedsiębiorstwa sektora MŚP; funkcja społeczna: szkoła podstawowa, parafia rzymskokatolicka, siedziba OSP), Niezdów (funkcja gospodarcza: częściowe położenie strefy przemysłowej, punkty usługowe, przedsiębiorstwa sektora MŚP), Nowa Wieś (funkcja gospodarcza: sklep, punkty usługowe, przedsiębiorstwa sektora MŚP; funkcja społeczna: szkoła podstawowa, siedziba OSP), Skrzynka (funkcja gospodarcza: punkty usługowe, przedsiębiorstwa sektora MŚP; funkcja społeczna: siedziba OSP), Sieraków (funkcja gospodarcza: usługi hotelowo-gastronomiczne, usługi agroturystyczne; funkcja społeczna: siedziba OSP, niepubliczne przedszkole), Stadniki (funkcja gospodarcza: sklepy, punkty usługowe, przedsiębiorstwa sektora MŚP; funkcja społeczna: szkoła podstawowa, siedziba OSP, wyższe seminarium duchowne, Dom Ludowy), Stojowice (funkcja gospodarcza: punkty usługowe, usługi gastronomiczne, przedsiębiorstwa sektora MŚP; funkcja społeczna: siedziba OSP), Rudnik (funkcja gospodarcza: punkty usługowe, przedsiębiorstwa sektora MŚP; funkcja społeczna: siedziba OSP).

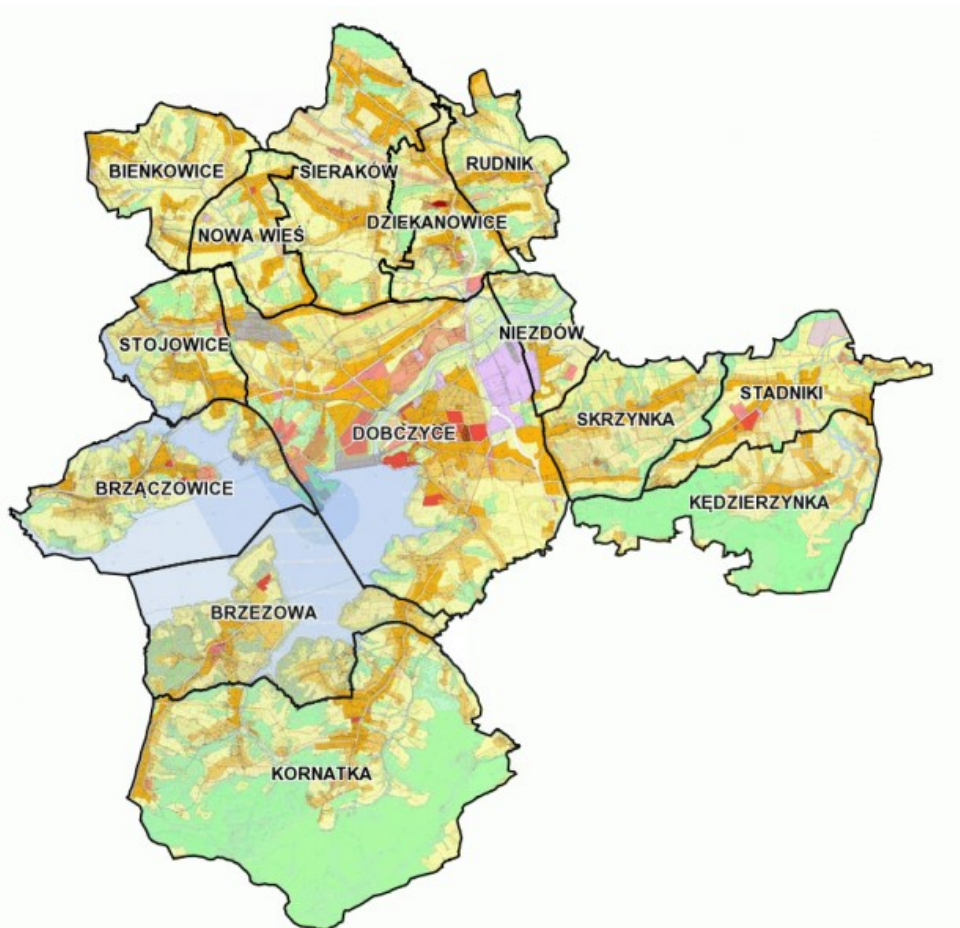
Pomimo faktu, iż miasto Dobczyce stanowi naturalne centrum gminy, skupiając na swoim terenie większość jej ponadlokalnych i pozamieszkaniowych funkcji, konieczne jest rozwijanie pozamieszkaniowych funkcji pozostałych wsi na poziomie co najmniej podstawowym. Wysoka jakość życia mieszkańców jest warunkowana także możliwością realizacji przez nich innych potrzeb, poza głównymi potrzebami bytowymi. Mieszkańcy wszystkich gminnych miejscowości muszą mieć dogodny dostęp do szerokiej oferty kulturalnej, edukacyjnej i społecznej lub różnorodnych możliwości czynnego spędzania czasu wolnego. Istotne jest także funkcjonowanie sfery gospodarczej, dostępność podstawowych usług (np. handlu). Zrównoważony rozwój pozostałych miejscowości gminy, oparty o rzeczywiste potrzeby, z przedsięwzięciami nieprzeskalowanymi, uzasadnionymi ekonomicznie, bazujący na posiadanych przez każdą z wsi zasobach, walorach i potencjale, przyczyni się do podniesienia poziomu życia ludności i poprawi spójność oraz procesy rozwojowe na terenie całej gminy.

2.5.2. Elementy struktury osadniczej

Gmina Dobczyce jest gminą miejsko-wiejską, co oznacza, iż w jej obrębie zawiera się miasto stanowiące funkcjonalne centrum, natomiast sąsiednie miejscowości pełnią funkcję uzupełniającą wobec niego.

Na cechy i funkcjonalność przestrzeni gminy Dobczyce bardzo duży wpływ ma ukształtowanie terenu. Gmina Dobczyce położona jest w dolinie rzeki Raby, oraz na wzgórzach należących do Pogórza Wiśnickiego (prawa strona Raby) i Pogórza Wielickiego (lewa strona rzeki). Otaczające dolinę wzniesienia determinują przestrzenny rozwój miejscowości, które są na nich położone. Zabudowa położona na stokach wzgórz jest często trudniej dostępna, niż budynki położone w dolinie oraz narażona jest na ryzyko wystąpienia osuwisk. Ponadto, duże zmiany w gminnej przestrzeni wprowadziła budowa zbiornika na Rabie, która w przeszłości skutkowałą zalaniem miejscowości. Ukształtowanie terenu wpływa na przebieg dróg, rozwój infrastruktury, dostępność terenów pod zabudowę oraz na sposób zagospodarowania gminnej przestrzeni.

Rysunek 2. Zagospodarowanie przestrzeni w gminie Dobczyce

Źródło: www.dobczyce.pl – oficjalna strona internetowa Gminy i Miasta Dobczyce

Miasto Dobczyce zajmuje około 20 % powierzchni gminy. Wśród miejscowości wiejskich największa jest Kornatka, posiadająca powierzchnię nieznacznie mniejszą od

miasta. Pozostałe miejscowości nie przekraczają dziesięcioprocentowego udziału w powierzchni obszaru.

Tabela 48. Porównanie powierzchni poszczególnych miejscowości gminy Dobczyce

Miejscowość	Powierzchnia (ha)	Udział w powierzchni gminy
Dobczyce	1295	19,5%
Bieńkowice	273	4,1%
Brzączowice	567	8,5%
Brzezowa	598	9,0%
Dziekanowice	233	3,5%
Kędzierzynka	498	7,5%
Kornatka	1230	18,5%
Niezdów	143	2,2%
Nowa Wieś	203	3,1%
Rudnik	224	3,4%
Sieraków	498	7,5%
Skrzynka	309	4,7%
Stadniki	319	4,8%
Stojowice	249	3,8%

Źródło: www.dobczyce.pl – oficjalna strona internetowa Gminy i Miasta Dobczyce

Pod kątem przeznaczenia terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, największą powierzchnię w gminie posiadają tereny rolne i rolne z możliwością zalesienia (ponad 41%). Pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową oraz infrastrukturę przeznaczono prawie 28% obszaru gminy. Około 30% zajmują tereny lasów, zieleni i wód, natomiast około 0,6% zabudowa produkcyjno-usługowa. Udział terenów budowlanych w powierzchni ogółem jest największy w przypadku miasta Dobczyce (ponad 40%) oraz w miejscowościach północnej i wschodniej części gminy – dla Stojowic, Bieńkowic, Nowej Wsi, Sierakowa, Dziekanowic, Niezdowa i Stadnik wartość wskaźnika wynosi ponad 30%. Tereny zieleni i wód zajmują posiadają największy udział w powierzchni miejscowości Kornatka (ponad 60%) oraz Brzączowice, Brzezowa oraz Kędzierzynka. Kornatka i Kędzierzynka są najbardziej zalesionymi miejscowościami gminy, natomiast w przypadku Brzączowic i Brzezowej na duży udział terenów tego typu w ogólnej powierzchni miejscowości wpływ ma przede wszystkim lokalizacja Zbiornika Dobczyckiego. Tereny rolne posiadają największy udział w powierzchni ogółem w miejscowości Bieńkowice (ponad 60%). Ponadto, ponad pięćdziesięcioprocentowy udział terenów tego typu posiadają miejscowości położone w północnej oraz wschodniej części gminy (Nowa Wieś, Sieraków, Rudnik, Skrzynka).

Miasto Dobczyce stanowi funkcjonalne centrum gminy i miejsce koncentracji funkcji administracyjnych, kulturalnych, edukacyjnych, gospodarczych, w tym pełnionych na skalę ponadgminną. W centralnej części Dobczyce cechują się typowo miejskim układem zabudowy w centralnej części, z wykształconym funkcjonalnie i przestrzennie centrum oraz wieloulicowymi osiedlami. Jednocześnie, duża część przestrzeni miasta posiada cechy obszaru wiejskiego (duży udział budynków mieszkalnych jednorodzinnych, duży udział użytków rolnych i ogrodów, dominacja podziałów gruntów charakterystycznych dla wsi), które nasilają się w miarę oddalania się od centrum. Im dalej od centralnej części

miejsowości, tym zabudowa jest bardziej rozproszona i zwiększa się przestrzenny udział użytków rolnych. W peryferyjnych częściach miasta dominuje zabudowa jednorodzinna, skoncentrowana wzdłuż dróg.

Funkcję rynku miejskiego pełni droga o dosyć charakterystycznym kształcie (rozszerzająca się od strony wschodniej), przy której skupione są siedziby instytucji publicznych, sklepy i punkty usługowe, przestrzenie pełniące funkcję publiczną. Cechuje się ona dużym ruchem samochodowym w godzinach porannego i popołudniowego szczytu, co zmniejsza funkcjonalność miejskiego centrum i utrudnia jego pełniejsze wykorzystanie na rzecz mieszkańców. Przy rynku i w jego najbliższych okolicach istnieje duże zapotrzebowanie na miejsca parkingowe.

Układ przestrzenny miasta kształtował się w sposób chaotyczny, bez jednolitego założenia urbanistycznego w momencie zaburzenia pierwotnego, staromiejskiego układu. Podstawowy wpływ na obecny kształt miejskiej przestrzeni i poszczególnych jej części miały podziały gruntów charakterystyczne dla wsi (układ łańcuchówki lub ulicówki), duży udział użytków rolnych i zielonych w powierzchni miasta (ponad 50 %), powstanie Zbiornika Dobczyckiego, warunki naturalne (przebieg rzeki Raba, ukształtowanie terenu), przestrzenne i funkcjonalne wyodrębnienie osiedli budynków wielorodzinnych oraz jednorodzinnych, powstanie strefy przemysłowej. Z tego powodu sieć miejskich ulic nie jest dostosowana do istniejących potrzeb i nie zapewnia wygodnych połączeń pomiędzy poszczególnymi częściami miasta. Nierównomierny rozwój budownictwa jednorodzinnego w peryferyjnych obszarach Dobczyce i coraz większe rozproszenie zabudowy zmniejszają spójność przestrzenną miasta.

Miejscowości położone w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Dobczyce łączą się z nim funkcjonalnie i przestrzennie. Miejscowości wiejskie gminy posiadają typową, ruralistyczną zabudowę. Są to wsie położone wzdłuż jednego lub kilku ciągów komunikacyjnych, o nieregularnym kształcie, z nierównomiernym układem pól i dużym rozbiem własności na liczne działki. W każdej miejscowości gminy wykształcił się obszar pełniący funkcję lokalnego centrum.

Funkcjonalne centra i przestrzenie publiczne pełniące funkcje pozamieszkaniowe w niektórych miejscowościach są niewystarczająco efektywnie zagospodarowane, co powoduje trudności z funkcjonalnym wykorzystaniem dostępnej przestrzeni, organizacją miejsc koncentracji życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego, komunikacją pomiędzy poszczególnymi częściami miejscowości.

Podstawowe powiązania infrastrukturalne pomiędzy miejscowościami generowane są przez infrastrukturę drogową, która ma istotny wpływ na funkcjonalność poszczególnych części gminy. Głównymi szlakami komunikacyjnym gminy Dobczyce są dwie drogi o znaczeniu ponadlokalnym:

- droga wojewódzka nr 964 Kraków – Wieliczka, Dobczyce – Mszana Dolna
- droga wojewódzka nr 967 Myślenice – Bochnia.

Zapewniają one dojazd do Krakowa oraz do położonych w pobliżu miast powiatowych Myślenic, Bochni, Wieliczki. Droga nr 967 stanowi tzw. dużą obwodnicę Krakowa, przejmującą ruch tranzytowy od granicy Państwa z Czechami i Słowacją a drogą krajową nr 4, w stronę granicy z Ukrainą. Drogi wojewódzkie pozwalają na ominięcie centrum Dobczyc, dzięki czemu wyprowadzają z niego ruch tranzytowy. Długość dróg wojewódzkich biegnących przez obszar gminy wynosi ponad 15 km.

Istotne znaczenie dla układu komunikacyjnego gminy ma sieć dróg powiatowych, którą tworzy łącznie około 42 km dróg. Są to drogi zapewniające dostęp do miasta Dobczyce i umożliwiające dojazd do sąsiednich gmin. Ich stan techniczny uznany jest za dobry. Łączna długość dróg powiatowych przebiegających przez obszar gminy wynosi ponad 41 km.

Sieć drogową gminy Dobczyce uzupełniają (dane Raportu o stanie Gminy Dobczyce za 2021 rok):

- drogi publiczne o charakterze gminnym, zapewniające dojazd do poszczególnych miejscowości i ich części (łączna długość: około 54 km);
- drogi wewnętrzne, będące własnością Gminy Dobczyce (około 24 km);
- drogi wewnętrzne o nieuregulowanym stanie prawnym (ok. 34 km).

Pod względem dostępności sieć dróg gminnych należy uznać za rozwiniętą w sposób wystarczający.

Część gminy Dobczyce, w tym miasto Dobczyce i strefa przemysłowa (wodociąg Dobczyce - wodociągi zasilane z Zakładu Uzdatniania Wody w Dobczycach w tym były wodociąg Skrzynka) zaopatrywana jest w wodę Raba za pomocą dwóch niezależnych magistrali bezpośrednio z Zakładu Uzdatniania Wody Raba, należącego do spółki Wodociągi Miasta Krakowa, pobierającego wodę z ujęcia na Zbiorniku Dobczyckim. Dodatkowym, awaryjnym źródłem zaopatrzenia mieszkańców w wodę są ujęcia głębinowe. Na terenie gminy znajduje się miejska oczyszczalnia ścieków w Dobczycach, o przepustowości $Q_{sr} = 3850 \text{ m}^3/\text{dobę}$.

Przez teren gminy przebiegają gazociągi przesyłowe wysokiego ciśnienia, których właścicielem jest Karpacka Spółka Gazownictwa Oddział Zakład Gazowniczy w Krakowie oraz Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Tarnowie. Większość obszaru miasta oraz wsi jest zgazyfikowane poprzez sieć gazową średniego ciśnienia (w zakresie średnic do DN 100 stal i DN 180 PE), stację redukcyjno-pomiarową II-go stopnia zlokalizowaną w mieście Dobczyce na os. Jagiellońskim, stację pomiarową zlokalizowaną w mieście Dobczyce przy ul. Wawelskiej, a także sieć gazową niskiego ciśnienia (w zakresie średnic do DN 200 stal i DN 110 PE).

Gmina Dobczyce jest w całości zelektryfikowana. Przez jej obszar przebiegają następujące linie wysokiego napięcia:

- Linia 400 kV w północnej części gminy,
- Linia 110 kV z kierunku północnego – zachodniego (przez Gorzków – Czechówkę),

- Linia 110 kV z kierunku wschodniego (przebiegająca przez Gdów).

Główny punkt zasilania umieszczony jest na Górze Jałowcowej. Punkt posiada zaplecze administracyjno-socjalne. Sieć niskiego oraz średniego napięcia obejmuje cały obszar gminy i miasta Dobczyce.

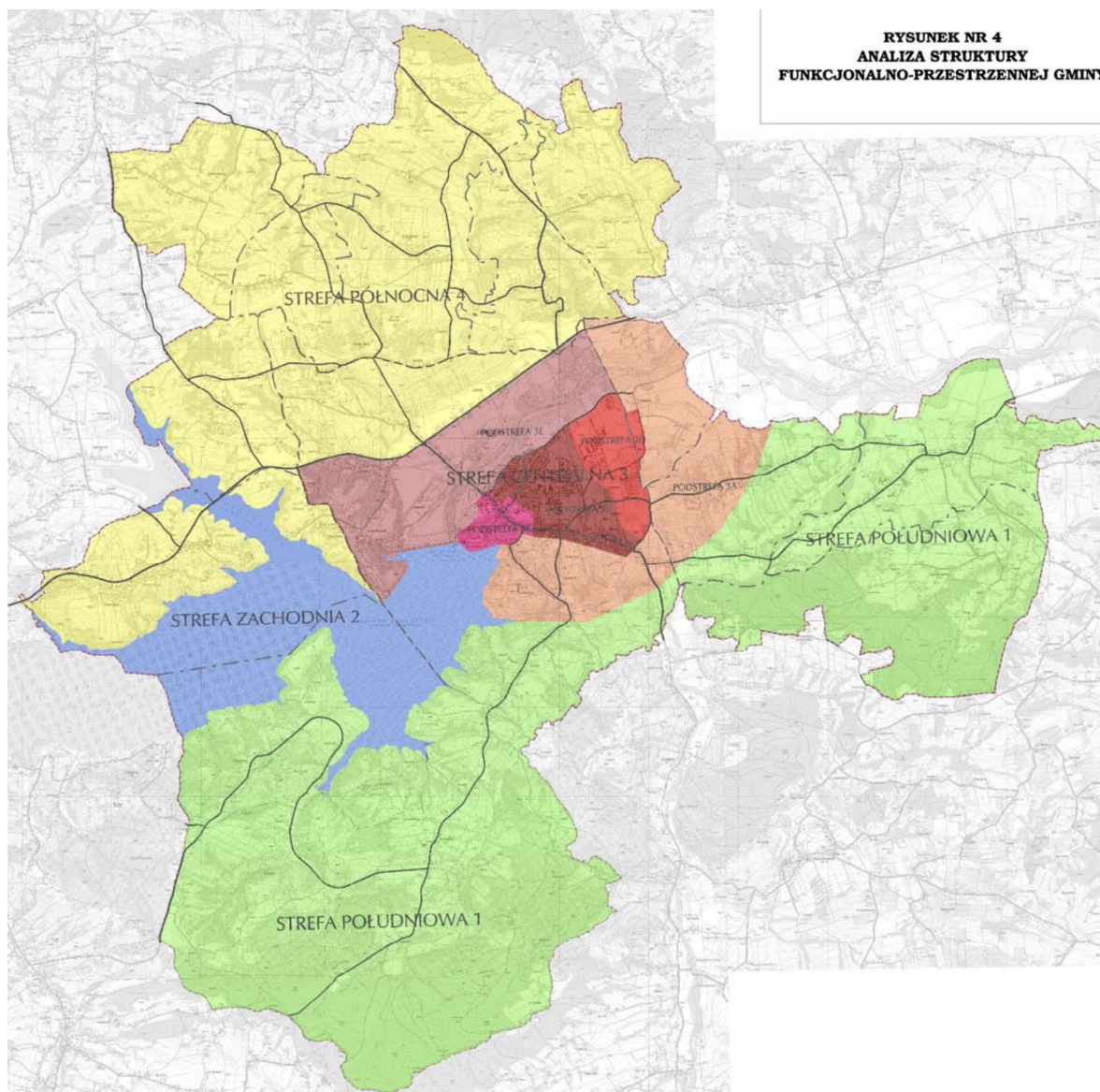
Zgodnie z zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dobczyce w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Dobczyc, można wydzielić kilka wyróżniających się przestrzennie stref o dominujących funkcjach, z czego strefę centralną z miastem można podzielić na kilka podstref. Podział funkcjonalno-przestrzenny gminy opisany w studium uwarunkowań, przedstawia się następująco:

- Strefa południowa - obejmuje tereny na południe od Zbiornika Dobczyckiego i Dobczyc, gdzie dominującą funkcją obszaru jest eksploatacja lasów, zamieszkiwanie, turystyka i wypoczynek. Obejmuje takie sołectwa jak: Brzezowa, Kornatka, Stadniki, Kędzierzynka i wschodnia część Skrzynki. Strefa nie jest zwarta ale w większej części ma wyraźne granice przestrzenne: od północy Zbiornik Dobczycki, oraz Raba, od południa kompleksy leśne Pasma Glichowca. Zlokalizowana jest tu zabudowa jednorodzinna, w tym zagrodowa oraz drobne usługi. Zabudowania są rozproszone, zlokalizowane wzdłuż dróg poprowadzonych po zboczach. Na południowej i północnej granicy występują bariery przestrzenne w postaci zbiornika, rzeki oraz wzniesień.
- Strefa zachodnia - obejmuje Zbiornik Dobczycki, jest strefą niedostępną, przez co sama w sobie stanowi barierę przestrzenną w dostępności komunikacyjnej, ale też otwiera widok na pozostałe strefy.
- Strefa centralna - obejmująca miasto Dobczyce i przylegające wsie, dzieląca się na następujące podstrefy:
 - południowo-wschodnia podstrefa zabudowy podmiejskiej obejmuje osiedle Przedmieście, południową część miasta Dobczyce oraz wieś Niezdów i zachodnią część sołectwa Skrzynka. Jest to duża pod względem powierzchni strefa, w której znaczny udział mają tereny otwarte. Strefa nie jest zwarta i nie ma wyrazistych granic, oprócz granicy zachodniej w postaci Zbiornika Dobczyckiego. Przeważnie zlokalizowana jest tu zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, we wsiach również o charakterze zagrodowym oraz drobne usługi.
 - podstrefa zwartej zabudowy mieszkaniowej - obejmująca osiedla: Piastowskie i Jagiellońskie oraz osiedle domów jednorodzinnych przylegające do wyżej wymienionych. Jest zlokalizowana po północno - wschodniej stronie od centrum miasta. Dominuje tu przestrzennie zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, z charakterystycznymi budynkami – blokami liczącymi do pięciu kondygnacji oraz w środkowej części zabudowa usług oświaty. Osiedlom towarzyszą liczne usługi podstawowe, czyli handlu, gastronomii, zdrowia, a także znajdujące się we wschodniej części Regionalne Centrum Oświatowo-Sportowe. W północnej części znajduje się osiedle domów jednorodzinnych o czytelnym układzie ulic. Strefa ma charakter zwarty, jednak nie wszystkie jej granice są wyraziste. Najczytelniejszą jest granica wschodnia, wyznaczona przez obwodnicę miasta Dobczyce.

- podstrefa usług centralnych - gdzie zlokalizowane są różne usługi, w tym handlu, gastronomii, administracji, kultury, nauki, turystyki, kultu religijnego, a także zabudowa mieszkaniowa. Centrum jest strefą wyróżniającą się w przestrzeni miasta ze względu na charakter zabudowy, w tym liczne zabytki oraz usługi. W strefie, jak i na jej granicy, występują bariery przestrzenne w postaci drogi, która przechodzi przez środek Rynku. Wyróżniającym się obszarem w podstrefie jest Wzgórze Zamkowe.
- podstrefa przemysłowa - obejmująca tereny przemysłowe położone we wschodniej części miasta. Strefa jest jednorodna pod względem funkcji i zwarta przestrzennie. Posiada jednak bariery przestrzenne w postaci obwodnicy miasta i rzeki Raby, którą można przekroczyć w znacznej odległości od podstrefy.
- podstrefa doliny Raby - obejmuje zarówno samą dolinę, jak i zabudowania zlokalizowane w najbliższym sąsiedztwie. Strefa ta wyraźnie dzieli się na dwie jednorodne pod względem funkcji części: południową przyrodniczo - krajobrazową oraz północną usługowo-mieszkaniową. Przecięta jest poprzecznie przez drogę wojewódzką nr 964. W części północnej znajdują się usługi z zakresu turystyki, rekreacji i sportu, a wzdłuż drogi zlokalizowana jest zabudowa mieszkaniowo-usługowa. Dość czytelnym punktem jest rondo, przy którym zlokalizowane są duże obiekty handlowe.
- Strefa północna - obejmuje tereny na północ od Zbiornika Dobczyckiego i Raby, gdzie dominującą funkcją obszaru jest zamieszkiwanie, agroturystyka i wypoczynek, a w niewielkim stopniu drobne gospodarstwa rolne. Obejmuje takie sołectwa jak: Brączowice, Bieńkowice, Rudnik, Dziekanowice, Sieraków, Nową Wieś oraz zachodnią część Stojowic i część obszaru miasta Dobczyce przy drodze wojewódzkiej nr 967. Zlokalizowana jest tu zabudowa jednorodzinna, w tym zagrodowa oraz drobne usługi. Znajduje się tu również wyróżniający się przestrzennie obiekt infrastruktury technicznej – Stacja Uzdatniania Wody MPWiK w Krakowie. Zabudowania są rozproszone, zlokalizowane wzdłuż dróg poprowadzonych po dolinach lub zboczach.. Na południowo-zachodniej granicy występuje bariera przestrzenna w postaci zbiornika. Do wsi Brączowice można z pozostałej części strefy dojechać tylko jedną drogą. Wschodnia granica jest też dość czytelna – stanowi ją las Hucisko. Pozostałe granice są zatarte, a barierą wewnętrzną jest droga wojewódzka o dość dużym natężeniu ruchu.

Rysunek 5. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Dobczyce

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dobczyce

2.5.4. Dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe

Gmina Dobczyce położona jest na wysokości 255-300 m n.p.m., w dolinie Raby oraz na wzgórzach należących do Pogórza Wiśnickiego i Pogórza Wielickiego, w sąsiedztwie Beskidu Wyspowego. Z uwagi na ukształtowanie terenu, obszar gminy cechuje się wysokimi walorami krajobrazowymi.

Na obszarze gminy Dobczyce nie ustanowiono powierzchniowych form ochrony przyrody wymienionych w ustawie o ochronie przyrody. Na terenie gminy znajdują się pomniki przyrody, między innymi na Wzgórzu Zamkowym w Dobczycach.

Na terenie gminy Dobczyce usytuowany jest Zbiornik Dobczycki - sztuczny zbiornik zaporowy na rzece Raba. Pełni on funkcję zbiornika retencyjnego oraz rezerwuaru wody

pitnej. Dzięki budowie Zbiornika rozwiązano problem powodzi powodowanych przez wylewy Raby. Zbiornik uporządkował gospodarkę wodną na Rabie, umożliwił regulację przepływów wody, zapewnił ochronę dla wielu obszarów, które pomimo położenia poza terenami uznanymi za zalewowe, często narażone były na podtopienia i powodzie. Dzięki nagromadzeniu wody dobrej jakości, Zbiornik stał się głównym źródłem wody pitnej dla wielu miejscowości, w tym dla położonego w odległości około 20 km Krakowa. Ponadto, budowa Zbiornika umożliwiła także utworzenie przy nim elektrowni wodnej. Funkcjonuje ona poniżej Zbiornika, posiada moc 2,5 MW. W chwili obecnej, ze względu na istniejące ujęcie wody pitnej, dostęp do zbiornika jest zablokowany z przyczyn sanitarnych. Ze względu na konieczność utrzymania wysokiej jakości wody w Zbiorniku, bardzo ograniczono lub zablokowano inne funkcje, jakie mogą być pełnione przez zbiornik wodny, w szczególności rekreacyjną i turystyczną. Powoduje to znaczne zredukowanie korzyści i możliwości, jakie posiadają gminy położone nad Zbiornikiem, w szczególności w zakresie wykorzystania jego potencjału do poprawy jakości życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarki.

Poza bezpośrednim zagospodarowaniem Zbiornika do celów rekreacyjnych i turystycznych, niezwykle ważne jest wykorzystanie w tym zakresie potencjału jego otoczenia oraz oddziaływania Zbiornika na cały obszar gmin, w których granicach administracyjnych jest on usytuowany. Zbiornik Dobczycki, poza podstawową rolą rezerwuaru wody, pełni także funkcję krajobrazotwórczą, co w połączeniu ze znajdującymi się w pobliżu obiektami zabytkowymi (w tym położonym bezpośrednio nad Zbiornikiem zamkiem królewskim w Dobczycach) oraz pasmami górskimi Beskidów, tworzy niezwykle atrakcyjne miejsca o unikalnych, wysokich walorach krajobrazowo-poznawczych. Oddziaływanie Zbiornika w tym zakresie jest szersze, niż wpływ na jego bezpośrednie otoczenie i obejmuje co najmniej całkowity obszar wszystkich gmin, na terenie których jest on zlokalizowany.

Do elementów dziedzictwa kulturowego gminy należą obiekty zabytkowe, usytuowane w jej obrębie. Najbardziej znanym zabytkiem gminy Dobczyce są ruiny zamku królewskiego, usytuowane w obrębie Starego Miasta. Stare Miasto w Dobczycach to teren położony na wzgórzu, z którego rozpościerają się widoki na całą okolicę. Teren ten był niegdyś otoczony murami obronnymi, dziś zachowanymi jedynie we fragmentach, głównie od strony wschodniej. Zlokalizowane są tutaj ważne dla miasta i jego historii obiekty. Są to przede wszystkim ruiny zamku oraz murowany kościół św. Jana Chrzciciela z początku XIX w. wraz z dzwonnica i placem przykościelnym. Ponadto, na terenie Starego Miasta znajduje się jeszcze niewielki skansen budownictwa ludowego oraz prywatne domy i zabudowania gospodarcze. Znajdują się tutaj także pomniki przyrody ożywionej, w tym cenne egzemplarze drzew (m.in. grupa lip wokół kościoła).

Do rejestru Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków wpisane są następujące obiekty i zespoły zabytkowe znajdujące się na terenie gminy Dobczyce:

- Brzączowice - pozostałość dworskiego założenia parkowego,
- Dziekanowice - kościół p.w. św. Marii Magdaleny, otoczenie, starodrzew,
- Dobczyce - zespół urbanistyczno-krajobrazowy miasta, ślady szachownicowego planu miasta, plac zw. Majdaniec, fragment murów obronnych, ruiny zamku, kościół p.w. św. Jana Chrzciciela, pozostałość zabudowy regionalnej,
- Dobczyce - kościół p.w. św. Jana Chrzciciela, otoczenie, starodrzew,
- Dobczyce – ruiny zamku, otoczenie z drzewostanem,
- Sieraków - zespół dworski: dwór, park,

- Stojowice, gm. Dobczyce - figura - nagrobek braci Stojanowskich.

Ponadto, do rejestru zabytków wpisane są następujące zabytki ruchome:

- 2 elementy wyposażenia kościoła parafialnego pw. MB Królowej Polski w Brzeczowicach,
- kapliczka z figurą NMP Niepokalanie Poczętej w Brzezowej – Gaik,
- kapliczka z figurą MB w typie Madonny Sykstyńskiej w Brzezowej – Gaik,
- pomnik Grunwaldzki z 1910 r. w Brzezowej,
- wyposażenie kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Dobczycach,
- wyposażenie kościoła parafialnego w Dobczycach,
- wyposażenie kościoła pw. św. Marii Magdaleny w Dziekanowicach,
- kapliczka - kolumna neogotycka z metalowym krzyżem w Dziekanowicach,
- kapliczka Bożej Męki w Stojowicach,
- kamienna kapliczka przydrożna z 1858 r. z figurą św. Walentego w Brzeczowicach,
- kamienna kapliczka przydrożna z 1906 r. z figurą Marii Panny w Brzeczowicach.

Zespół urbanistyczno-krajobrazowy historycznego miasta Dobczyce wpisany jest do rejestru zabytków i obejmuje m.in. ślady szachownicowego planu miasta, plac zwany Majdaniec z cysterną, fragmenty murów obronnych, reszty dawnej zabudowy regionalnej, cmentarz i kaplicę oraz Ruiny Zamku i Kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela. Założenie zabytkowe obejmuje ponadto, rozdzielające oba wzgórza ciągi uliczne: Kazimierza Wielkiego, Kasztelana Dobka i Przedbronie (odcinek do skrzyżowania z ulicą Królowej Jadwigi) wraz ze znajdującą się przy nich zabudową. Zgodnie z wpisem do rejestru zabytków, całość zespołu urbanistyczno-krajobrazowego historycznego miasta Dobczyce położona jest w strefie ścisłej ochrony. W strefie tej, ze względu na zróżnicowany charakter i walory kulturowe, wyróżniono następujące strefy ochrony:

- strefa ścisłej ochrony I – w której ochronie podlegają zarówno wszystkie obiekty jak i teren je otaczający.
- strefa ścisłej ochrony II – w której ochronie podlega układ dróg oraz zabudowa (w rozumieniu lokalizacji nowych budynków oraz rozbudowy i nadbudowy istniejących budynków).

Zgodnie z przepisami odrębnymi, wskazano strefę ochronną zespołu miasta Dobczyce wpisaną do rejestru zabytków. W strefie tej ochronie podlega:

- 1) układ drogowy oraz układ przestrzenny zabudowy, obejmujący ciąg Rynku oraz fragment ulicy Kilińskiego na odcinku od Rynku do skrzyżowania z ul. św. Anny,
- 2) zabudowa (w rozumieniu lokalizacji nowych budynków oraz rozbudowy i nadbudowy istniejących budynków).

2.5.5. Obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju gminy

Na terenie gminy Dobczyce istnieją obszary, które obecnie pełnią kluczowe funkcje dla rozwoju gminy lub mogą się nimi stać po objęciu ich przedsięwzięciami rozwojowymi. Z punktu widzenia polityki rozwojowej oraz funkcji pełnionych na skalę gminną i ponadgminną (także potencjalnych), za obszary o funkcjach kluczowych dla rozwoju Gminy uznano następujące jej części:

- **Centrum Dobczyc** – wykształcone funkcjonalnie i przestrzennie centrum miasta Dobczyce, gdzie występuje koncentracja zabudowy i funkcji pozamieszkaniowych, pełnionych na skalę gminną i ponadgminną: administracyjnych, społecznych, gospodarczych. Bezpośrednio w obszarze funkcjonalnym uznanym za centrum Dobczyc zlokalizowane są między innymi: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Usług Społecznych, kościół parafialny, oddział banku, poczta, przedszkole, szkoła podstawowa. Działalność prowadzą tam liczne sklepy i punkty usługowe. W obrębie centrum zawierają się również miejsca obsługi komunikacji. Główną osią obszaru jest ulica Rynek – droga o charakterystycznym kształcie (rozszerzająca się od strony wschodniej), przy której skupione są siedziby instytucji publicznych, sklepy i punkty usługowe, przestrzenie pełniące funkcję publiczną. Z uwagi na pełnione funkcje centralna część Dobczyc wymaga podjęcia interwencji między innymi w zakresie jej prawidłowego funkcjonowania jako miejsca koncentracji działalności społecznej, administracyjnej, gospodarczej, dostępności komunikacyjnej, pogłębiającego się problemu z miejscami parkingowymi i małą dostępnością miejsc parkingowych na krótkie postoje na czas załatwiania spraw. Konieczne jest utrzymywanie budynków użyteczności publicznej w dobrym stanie i dostosowanie ich do potrzeb użytkowników, w tym do potrzeb osób niepełnosprawnych. Działania podejmowane na rzecz obszaru centrum sprawią, iż w kolejnych latach będzie on pełnił dotychczasową rolę i wzmacniał swoją pozycję centralnej części gminy. Polityka strategiczna zakłada jego dalszy rozwój jako głównego ośrodka koncentracji funkcji pozamieszkaniowych na rzecz gminy.

Ponadto, do obszaru Centrum Dobczyc zaliczono Charstek - niezamieszkały i niezagospodarowany obecnie obszar pod zaporą Zbiornika Dobczyckiego, pełniący w przeszłości funkcję jej zaplecza budowlanego. Obecnie jest to teren niezagospodarowany, z ulegającymi degradacji pozostałościami budynków przemysłowych. Posiada on dogodne usytuowanie, w pobliżu zapory zbiornika i Wzgórza Zamkowego, nad rzeką Raba, w niedalekiej odległości od centrum Dobczyc. Ze względu na swoje położenie i cechy terenu, strefa pod zaporą posiada warunki do wykorzystania jej dla celów turystyczno-rekreacyjnych, gospodarczych i społecznych, a także mieszkaniowych. Właścicielem części terenów jest Gmina Dobczyce, część działek pozostaje w rękach prywatnych. W przypadku terenów gminnych konieczne jest zagospodarowanie istniejących rezerw terenowych zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami i wyposażenie obszaru w funkcje, które w innych częściach gminy i miasta są realizowane w sposób niepełny lub konieczne jest ich wzmocnienie. Z tego względu konieczna do rozważenia jest budowa budynku, któremu zostaną nadane niezbędne funkcje, a także niezbędne jest pełne zagospodarowanie terenu wokół niego, by obszar mógł być wykorzystywany także do aktywności rekreacyjnej i turystycznej. W przypadku terenów stanowiących własność prywatną kluczowe jest wspieranie uporządkowanej i funkcjonalnej urbanizacji, unikanie pojawienia się zjawiska tzw. urbanistyki łanowej, wspieranie scalania gruntów, wyposażenie terenu w niezbędną infrastrukturę przed jego zabudowaniem, by stał się on osiedlem o wysokim ładzie przestrzennym, optymalnie zagospodarowanym, zapewniającym mieszkańcom wysoką jakość życia i dostępność funkcji pozamieszkaniowych.

Rysunek 7. Obszar strefa przemysłowa

Źródło: <https://portal.myslenicki.pl/e-uslugi/portal-mapowy>

- **Otoczenie Zbiornika Dobczyckiego wraz ze Starym Miastem w Dobczycach** – obszar obejmuje zarówno tereny bezpośrednio sąsiadujące ze Zbiornikiem, jak również tereny nieprzylegające do niego, lecz korzystające z jego walorów i uznane za atrakcyjne z uwagi na krajobrazotwórczą rolę zbiornika, głównie tereny o funkcji rekreacyjnej i turystycznej. Wszystkie przedsięwzięcia realizowane na rzecz rozwoju turystyki i rekreacji na obszarze oddziaływania Zbiornika przyczynia się do wykorzystania jego walorów w procesie rozwoju gminy. Otoczenie Zbiornika jest częściowo zagospodarowane, jednak wciąż istnieją w jego obrębie tereny, którym można nadać lub wzmocnić funkcje turystyczno-rekreacyjne przez odpowiednie zagospodarowanie.

Rysunek 8. Obszar otoczenie Zbiornika Dobczyckiego wraz ze Starym Miastem w Dobczycach

Źródło: <https://portal.myslenicki.pl/e-uslugi/portal-mapowy>

- **Jałowcowa Góra** – obszar obejmuje zarówno niezagospodarowane tereny przeznaczone pod mieszkalnictwo, jak również teren po byłym GPZ. W obrębie obszaru mieszkaniowego, konieczne jest podjęcie działań, które pozwolą, tak jak w przypadku obszaru Charstek, wspieranie uporządkowanej i funkcjonalnej urbanizacji, unikanie pojawienia się zjawiska tzw. urbanistyki łanowej, wspieranie scalania gruntów, wyposażenie terenu w niezbędną infrastrukturę przed jego zabudowaniem, by stał się on osiedlem o wysokim ładzie przestrzennym, optymalnie zagospodarowanym, zapewniającym mieszkańcom wysoką jakość życia i dostępność funkcji pozamieszkaniowych. Uzasadnione jest dopuszczenie w obrębie obszaru zabudowy wielorodzinnej (np. szeregowej). W przypadku terenu po GPZ racjonalne jest jego zagospodarowanie na cele infrastrukturalne, np. pod elektrownię fotowoltaiczną.

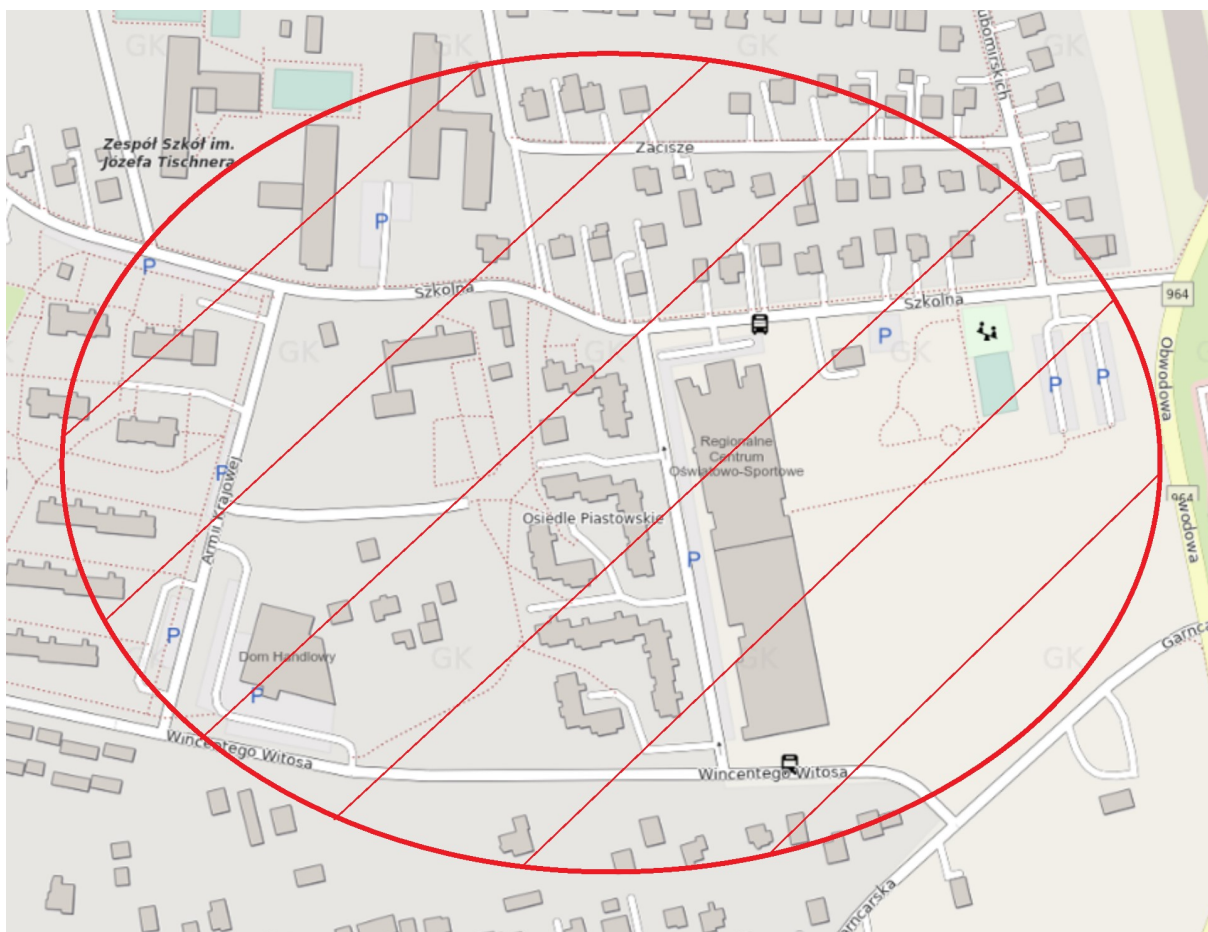
Rysunek 9. Obszar Jałowcowa Góra

Źródło: <https://portal.myslenicki.pl/e-uslugi/portal-mapowy>

- **Obszar zawierający się między ulicami Szkolną, Obwodową, Witosa i Armii Krajowej w Dobczycach** – obszar pełni istotne funkcje edukacyjne, zarówno w skali lokalnej (szkoła podstawowa), jak i na poziomie ponadgminnym (szkoła muzyczna, szkoła ponadpodstawowa). W jego obrębie usytuowane są dwie główne gminne instytucje kultury – Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu oraz Miejska Biblioteka Publiczna. Znajdują się tam również otwarte tereny rekreacyjne i plac zabaw, umożliwiające aktywność na świeżym powietrzu. Obszar cechuje się także dostępnością usług opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobek) oraz w wieku przedszkolnym (siedziba przedszkola). Obszar jest więc głównie miejscem koncentracji funkcji społecznych i konieczne jest ich dalsze wzmacnianie. Ponadto, w obszarze obecna jest również funkcja gospodarcza, znajdują się w nim sklepy i punkty usługowe.

Rysunek 10. Obszar w obrębie ulic Szkolnej, Obwodowej, Witosa i Armii Krajowej

Źródło: <https://portal.myslenicki.pl/e-uslugi/portal-mapowy>

- **Centrum Dziekanowic** – obszar położony bezpośrednio przy drodze wojewódzkiej nr 946 i w jej sąsiedztwie. Obejmuje przestrzeń, w której skupiają się pełnione przez miejscowość funkcje pozamieszkaniowe: edukacyjne, społeczne, gospodarcze. Zakłada się wzmacnianie pozamieszkaniowych funkcji tego obszaru, gdyż oddziałuje on na kilka sąsiednich miejscowości. Ponadto, w obrębie obszaru Gmina Dobczyce posiada niewykorzystane rezerwy terenowe, które mogą zostać zagospodarowane pod mieszkalnictwo. Podobnie jak w przypadku obszarów Charstek i Jałowcowa Góra konieczne jest podjęcie działań, które uniemożliwią nasilanie się zjawiska tzw. urbanistyki łanowej i pozwolą na utworzenie funkcjonalnego osiedla, w którym dostępna będzie niezbędna infrastruktura i inne funkcje. Uzasadnione jest dopuszczenie w obrębie obszaru zabudowy wielorodzinnej (np. szeregowej).

Rysunek 11. Obszar centrum Dziekanowic

Źródło: <https://portal.myslenicki.pl/e-uslugi/portal-mapowy>

- **Centrum Stadnik** – obszar położony bezpośrednio przy drodze powiatowej K1956 Dobczyce - Stadniki – Gdów oraz w jej otoczeniu. Obejmuje przestrzeń, która jest miejscem skupienia funkcji pozamieszkaniowych, pełnionych przez miejscowość: edukacyjnych (szkoła podstawowa, seminarium duchowne), społecznych (Dom Ludowy, OSP, siedziba parafii rzymskokatolickiej), gospodarczych. Część z tych funkcji pełnionych jest na skalę ponadlokalną, wykraczającą poza najbliższe otoczenie obszaru. Zakłada się wzmacnianie pozamieszkaniowych funkcji tego obszaru oraz zagospodarowanie rezerw terenowych posiadanych przez Gminę w jego obrębie.

Rysunek 12. Obszar centrum Stadnik

Źródło: <https://portal.myslenicki.pl/e-uslugi/portal-mapowy>

Zgodnie z obowiązującymi wytycznymi, zawartymi w ministerialnym podręczniku praktycznym, zasięgi poszczególnych obszarów zostały oznaczone w sposób schematyczny i stanowią jedynie oznaczenie informacyjne oraz wskazują orientacyjne rozmieszczenie wyznaczonych obszarów i pełnionych przez nie funkcji. Rzeczywista przynależność konkretnych terenów czy obiektów do danego obszaru zależy od ich funkcjonalności i specyfiki.

Obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju gminy cechują się pełnieniem funkcji pozamieszkaniowych na skalę ponadlokalną lub możliwością rozwoju funkcji, które obecnie są realizowane w sposób niepełny lub konieczne jest ich wzmocnienie. Głównym wyznacznikiem dla obszarów z takim potencjałem są istniejące w ich obrębie niezagospodarowane rezerwy terenowe, możliwe do wykorzystania pod rozwój mieszkalnictwa lub do celów turystyczno-rekreacyjnych, gospodarczych i społecznych.

2.5.6. Inne obszary

W pozostałej części gminy wyznaczono dwa typy obszarów, pełniących różnorodne funkcje i mających wpływ na proces społeczno-gospodarczego rozwoju gminy. Są to obszary:

- obszary uzupełniające względem obszarów kluczowych, pełniące ważne funkcje pozamieszkalne i pozarolnicze;
- obszary o przeważającej funkcji mieszkalnej i rolniczej, gdzie świadczone są przede wszystkim podstawowe usługi na rzecz ludności, polegające na zabezpieczeniu podstawowych potrzeb bytowych.

Do obszarów uzupełniających należą:

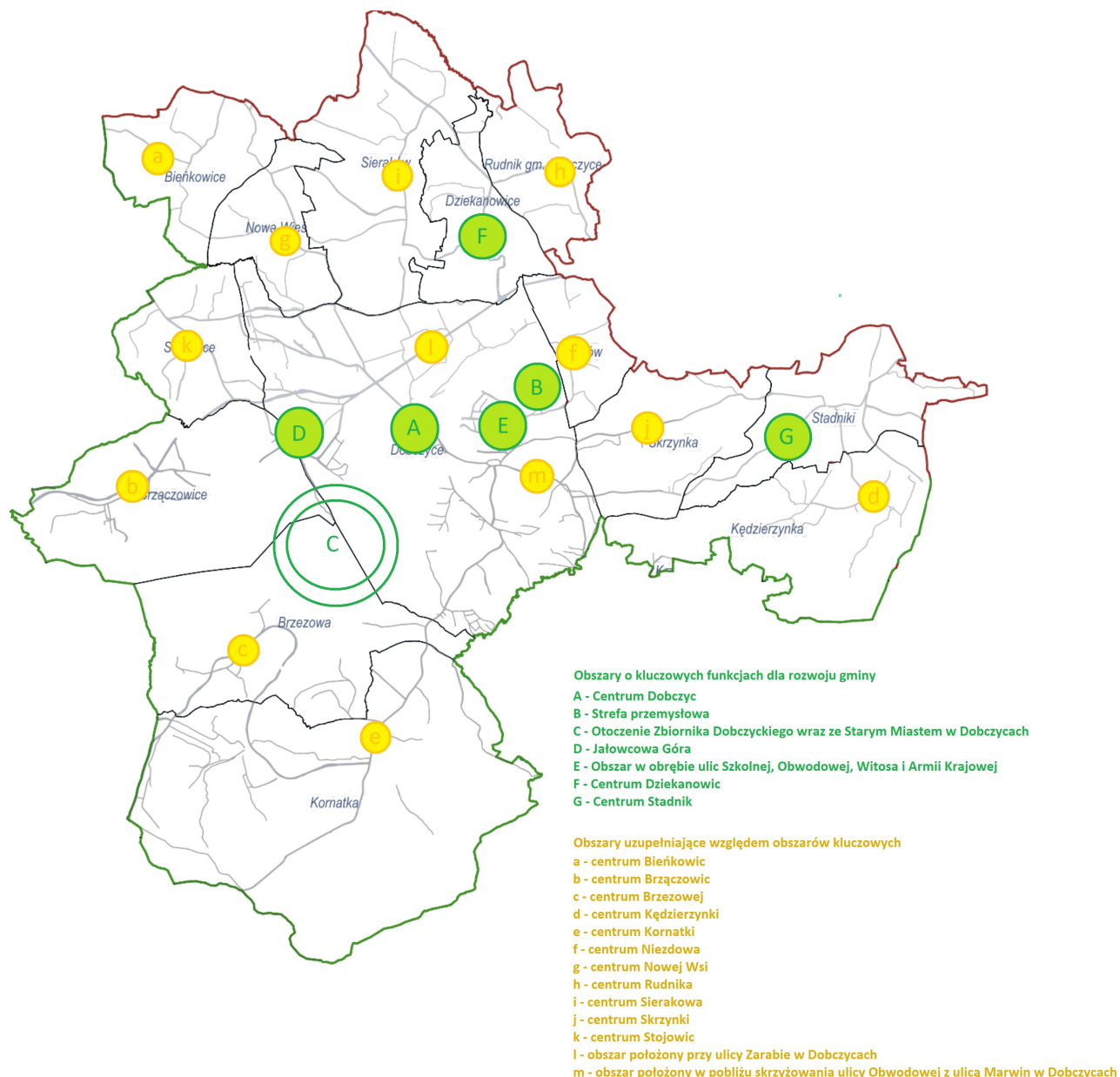
- centra miejscowości Bieńkowice, Brzączowice, Brzezowa, Kędzierzynka, Kornatka, Niezdów, Nowa Wieś, Rudnik, Sieraków, Skrzynka, Stojowice. W każdej z gminnej miejscowości wykształciło się przestrzenno-funkcjonalne centrum, w którym funkcjonują obiekty lub przestrzenie pełniące funkcje pozamieszkalniowe: gospodarcze (miejsca lokalizacji sklepów, punktów usługowych, zakładów przemysłowych) lub społeczne (miejsca lokalizacji obiektów użyteczności publicznej, szkół, siedzib OSP, wspólne przestrzenie publiczne, miejsca rekreacji), których zasięg obejmuje przede wszystkim daną miejscowość lub kilka sąsiednich miejscowości. Konieczne jest rozwijanie pozamieszkalniowych funkcji gminnych miejscowości w oparciu o rzeczywiste potrzeby z przedsięwzięciami nieprzeskalowanymi, uzasadnionymi ekonomicznie, bazujący na posiadanych przez każdą z wsi zasobach, walorach i potencjale, przyczyni się do podniesienia poziomu życia ludności i poprawi spójność oraz procesy rozwojowe na terenie całej gminy.
- obszar położony przy ulicy Zarabie w Dobczycach oraz w jej sąsiedztwie – jest to obszar o charakterze gospodarczym;
- obszar położony w pobliżu skrzyżowania ulicy Obwodowej z ulicą Marwin w Dobczycach – obszar koncentracji funkcji gospodarczej.

Pozostała część gminy to obszary pełniące funkcje mieszkaniowe i (w mniejszym stopniu) rolnicze, jednak są także obszarami o walorach przyrodniczo-krajobrazowych, rekreacyjnych i turystycznych. Poza zapewnieniem wysokiej jakości życia i zaspokojeniem potrzeb bytowych oraz prowadzeniem produkcji rolnej, zakłada się w nich zachowanie istniejących walorów, ich gospodarcze wykorzystanie w sposób zrównoważony (turystyka, agroturystyka, rolnictwo ekologiczne), unikanie działalności uciążliwych dla mieszkańców oraz degradujących środowisko.

2.5.7. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Model struktury przestrzennej, uwzględniający powyższe założenia, oparty jest na przyjętym podziale gminy na obszary, który przypisano podstawowe funkcje i kierunki rozwoju.

Rysunek 13. Model przestrzenny gminy

Opracowano na podstawie: <https://portal.myslenicki.pl/e-uslugi/portal-mapowy>

2.5.8. Potencjalne konflikty przestrzenne

W toku analizy istniejących uwarunkowań zidentyfikowano następujące potencjalne konflikty przestrzenne:

- tereny szczególnie atrakcyjne i cenne pod względem przyrodniczym, cieszą się coraz większym zainteresowaniem jako miejsca zamieszkania, prowadzenia działalności. Wyznaczenie obszarów, gdzie dopuszczalny jest dalszy rozwój zabudowy i prowadzenie nieuciążliwej działalności oraz zwiększenie stopnia ochrony i działań zapobiegających degradacji terenów o charakterze naturalnym i nieprzekształconym antropogenicznie pozwoli na zachowanie wysokich walorów przyrodniczo-

krajobrazowych i obniży ryzyko niekontrolowanego i niezrównoważonego rozwoju zabudowy;

- w obszarach kluczowych dla rozwoju gminy, w których skupiają się funkcje pozamieszkaniowe, usługi, transport, główne obszary gospodarcze, mogą występować zjawiska negatywnie wpływające na jakość życia mieszkańców. Istnieje konieczność pogodzenia funkcji osadniczej zarówno z istniejącymi czynnikami mogącymi negatywnie wpływać na atrakcyjność tych obszarów jako miejsca zamieszkania (np. duże natężenie ruchu tranzytowego), jak również z działaniami rozwojowymi (np. zachęcania do inwestowania na terenach, które mogą być także atrakcyjne dla mieszkańców i wykorzystywane przez nich w inny sposób, np. do rekreacji). Przedsięwzięcia rozwojowe zakładające ograniczenie funkcji mieszkaniowej na rzecz innych funkcji powinny być poddawane konsultacjom;
- na terenie gminy postępuje rozwój osiedli mieszkaniowych w peryferyjnych częściach gminy. Jeśli będzie postępował w sposób niekontrolowany, dojdzie do rozproszenia zabudowy, które utrudniało będzie zapewnienie tym terenom wyposażenie w niezbędną infrastrukturę oraz obniżało ład i estetykę przestrzeni. Konieczne jest prowadzenie na terenie gminy spójnej i kompleksowej polityki przestrzennej, uwzględniającej te zagrożenia, prowadzonej w oparciu o miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
- tereny o funkcji turystycznej i rekreacyjnej, są także atrakcyjne osadniczo oraz gospodarczo. Istnieje konieczność pogodzenia pełnionej przez nich funkcji turystycznej i rekreacyjnej z koniecznością zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców oraz dogodnymi warunkami do rozwoju przedsiębiorczości, w tym także branż niepowiązanych bezpośrednio z turystyką i rekreacją. Konieczne jest utrzymanie różnorodnej funkcjonalności tych terenów i ich odpowiednie wyważenie, by jedna z funkcji nie zakłócała pełnienia pozostałych (np. zbyt duże, przeskalowane obłożenie turystyczne i brak odpowiedniej infrastruktury obsługi dużej liczby odwiedzających powoduje obniżenie życia mieszkańców poprzez nadmierne zatłoczenie, brak miejsc parkingowych, obniżoną dostępność terenów rekreacyjnych, itp.).

2.5.9. Kierunki zmian w przestrzeni wynikające z celów strategii rozwoju gminy oraz uwzględniające ustalenia, zalecenia (rekomendacje) i zasady wynikające z dokumentów wojewódzkich i krajowych

Strategia Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku nie zmienia co do zasady założeń polityki przestrzennej gminy, prowadzonej w oparciu o studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dobczyce oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Przestrzeń gminna objęta jest celem strategicznym I *Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz efektywnie i funkcjonalnie zagospodarowana przestrzeń wyposażona w niezbędną infrastrukturę*, w ramach którego uwzględniono między innymi zwiększenie funkcjonalności gminnej przestrzeni, poprawę jej estetyki, poprawę jej zagospodarowania, wykorzystanie istniejących rezerw terenowych w procesie rozwoju. Punktem wyjścia dla wyznaczenia celu operacyjnego 1.2. *Zwiększenie funkcjonalności i efektywnego zagospodarowania przestrzeni* jest fakt, iż przestrzeń jest dobrem

ograniczonym i musi być wykorzystywana w sposób optymalny, z pogodzeniem potrzeb różnych grup interesariuszy. Właściwe, funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni jest podstawą dla prawidłowego przebiegu procesów społeczno-gospodarczych, które się w niej odbywają, a także wpływa pozytywnie na jakość życia oraz wykorzystanie istniejących walorów w procesie rozwoju. Szczególną rolę pełni przestrzeń publiczna, która z jednej strony jest dostępna dla wszystkich, z drugiej – nieodpowiednio ukształtowana i zagospodarowana traci swój potencjał jako miejsce kreowania pozytywnych zjawisk społecznych i gospodarczych. Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w ramach strategii rozwoju zakładają następujące kierunki interwencji w gminną przestrzeń:

- Wzmocnienie funkcji pełnionych przez przestrzeń, przede wszystkim pozamieszaniowych;
- Zwiększenie funkcjonalności centrów miejscowości gminnych;
- Funkcjonalne zagospodarowanie dostępnej przestrzeni zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami;
- Wyposażenie przestrzeni w infrastrukturę niezbędną do pełnienia przez nią poszczególnych funkcji;
- Zagospodarowanie dostępnych rezerw terenowych w sposób efektywny, uporządkowany, funkcjonalny, z ograniczeniem wystąpienia negatywnych zjawisk przestrzennych.

Niniejsza strategia rozwoju nie zakłada zmian w przestrzeni, które znacznie zmieniałyby jej funkcjonalność lub sposób zagospodarowania. Do największych planowanych zmian należy postulowane zagospodarowanie dotychczas niewykorzystanych rezerw terenowych, dzięki którym można wzmocnić funkcje pełnione przez obszar gminy.

W Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego jednym z celów szczegółowych jest zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach. W jego ramach, do głównych polityk rozwoju należy ład przestrzenny. Wskazano, iż szczególną uwagę należy zwrócić na wzmacnianie dostępności i funkcjonalności przestrzeni. Przestrzeń publiczna wymaga istotnej przebudowy, aby na równych zasadach służyć wszystkim jej użytkownikom. Do głównych kierunków działań w ramach polityki ładu przestrzennego należą:

- Zachowanie ładu przestrzennego, dostępności i estetyki przestrzeni województwa;
- Wspieranie gmin w procesach planowania przestrzennego, m.in. poprzez informowanie o zagrożeniach związanych z brakiem prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej;
- Prowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych, mających na celu zakorzenienie w mieszkańcach Małopolski chęci zmiany swojego otoczenia i zwracania uwagi na estetykę przestrzeni;
- Wspieranie tworzenia nowych, atrakcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych oraz wzmacnianie działań mających na celu poprawę jakości istniejących przestrzeni publicznych, w szczególności w zwartych, centralnych dzielnicach miast;
- Prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej, sprzyjającej powstawaniu systemu terenów zieleni wspierającego bioróżnorodność, tj. spójnego oraz opartego

nie tylko na terenach zieleni urządzonej, ale także na zieleni o charakterze naturalnym i półnaturalnym;

- Promowanie działań zmierzających do poprawy jakości, bezpieczeństwa i dostępności przestrzeni publicznych, stanu budynków i ich otoczenia, jakości urządzania terenów zielonych, oraz wskazywanie i popularyzacja dobrych praktyk poprzez edukację społeczną;
- Przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji i rozpraszaniu zabudowy: realizacja koncepcji osadnictwa zwartego i koncepcji zrównoważonego rozwoju miast i obszarów wiejskich, w celu ograniczania niekontrolowanego osadnictwa na terenach wiejskich; przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji na terenach otwartych oraz atrakcyjnych krajobrazowo i turystycznie; spójna polityka przestrzenna, wychodząca poza granice administracyjne gmin.

Plan strategiczny ujęty w niniejszej strategii w pełni odpowiada na te założenia i przyczyni się do osiągnięcia wskazanych efektów.

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, w założeniach dla celu „Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”, wskazano, iż elementem efektywnego zarządzania rozwojem jest m.in. racjonalne gospodarowanie przestrzenią. Znaczącym problemem w Polsce staje się między innymi niekontrolowana suburbanizacja – efekt braku kompleksowego planowania. Prowadzenie polityki rozwoju odbywa się często bez uwzględnienia uwarunkowań przestrzennych i zasady zrównoważonego rozwoju, co podnosi koszty funkcjonowania gospodarki i skutkuje problemami takimi jak niekontrolowane „rozlewanie się” zabudowy, konflikty przestrzenne, presja na ekosystemy, ubożenie różnorodności biologicznej, zanieczyszczenie powietrza, zawyżone koszty budowy infrastruktury technicznej i społecznej lub ich deficyt. Strategia Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku zakłada realizację celów i przedsięwzięć, które mają za zadanie ograniczanie skali tego typu negatywnych zjawisk przestrzennych, a właściwe zagospodarowanie przestrzeni, zachowanie jej ładu, funkcjonalności oraz wyposażenie jej we właściwą infrastrukturę techniczną stanowią podstawowe założenia dla celu strategicznego I.

2.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje dotyczące prowadzenia polityki przestrzennej zostały opracowane na podstawie diagnozy stanu obecnego, istniejących uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych oraz zapisów dotyczących polityki przestrzennej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Obszar całej gminy:

- zachowanie ładu i spójności przestrzennej poprzez utrzymanie skali i struktury jednostek osadniczych, kształtowanie formy architektonicznej nowych obiektów w nawiązaniu do istniejącej architektury;
- ograniczenie rozproszenia zabudowy przez rozwój budownictwa na zasadzie dogęszczania istniejących jednostek osadniczych,
- organizacja przestrzeni publicznej, miejsc wypoczynku, rekreacji, skwerów, placów, zieleni urządzonej,
- zachowanie walorów środowiska naturalnego poprzez uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- poprawa stanu powietrza atmosferycznego i dbałość o wpływ na zmiany klimatu poprzez zwiększenie stopnia wykorzystania OZE, termomodernizację budynków, obiektów użyteczności publicznej i siedzib przedsiębiorstw;
- ochrona terenów szczególnie ważnych z punktu widzenia publicznych celów ponadlokalnych i lokalnych jak: realizacja inwestycji komunalnych, usług publicznych, infrastruktury technicznej, realizacji dróg;
- pełne wykorzystanie i zagospodarowanie rezerw terenowych.

Obszary o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych:

- zachowanie istniejących form zagospodarowania (lasy, zasoby wodne),
- dążenie do zachowania i odtworzenia naturalnych form krajobrazu leśnego, dolin rzecznych i równowagi ekologicznej podstawowych ekosystemów,
- tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego, uwzględniającego i zapewniającego ochronę podstawowych procesów ekologicznych
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z warunkami stref ochronnych, na terenie których położona jest gmina, w tym uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej;
- ochrona istniejących zasobów leśnych poprzez racjonalne wykorzystanie i zagospodarowanie w celach rekreacyjnych i turystycznych, ochrona i zachowanie spójności kompleksów leśnych;
- optymalne zagospodarowanie istniejących szlaków pieszych i rowerowych, wyznaczenie miejsc odpoczynku, biwakowania, ścieżek edukacyjnych, punktów widokowych, zgodnie z zasadami ochrony terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych;

Obszary lokalizacji zasobów dziedzictwa kulturowego:

- ochrona konserwatorska i renowacja zabytków;
- eksponowanie i wykorzystywanie zabytków w celach turystycznych w sposób zrównoważony, umożliwiający zachowanie i utrzymanie zabytku,
- zachowanie zieleni w otoczeniu zabytków,

- promowanie zasobów dziedzictwa kulturowego w formie kompleksowej, by stanowiły całościowy zasób kulturowy udostępniony odwiedzającym,
- odpowiednie oznakowanie miejsc o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych i zabytków.

Obszary lokalizacji infrastruktury społecznej

- modernizacja i poprawa stanu obiektów użyteczności publicznej, w tym także ich estetyki,
- likwidacja barier architektonicznych i poprawa dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami różnego typu,
- zapewnienie dogodnej dostępności komunikacyjnej obiektów użyteczności publicznej, udogodnienia dla rowerzystów, bezpieczne przejścia dla pieszych,
- dbałość o ład przestrzenny i estetykę przestrzeni publicznych wokół obiektów użyteczności publicznej,
- zwiększanie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i w miarę możliwości łączenie różnych, uzupełniających się funkcji w jednym obiekcie.

Obszary o rozwiniętej lub przeważającej funkcji mieszkaniowej

- zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do wysokiej jakości infrastruktury technicznej: dróg, chodników, sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- kształtowanie funkcjonalnych układów zabudowy zgodnie z zasadami ładu przestrzennego, dostępnych komunikacyjne, wyposażonych w niezbędną infrastrukturę i mających dostęp do funkcji pozamieszkaniowych,
- dopuszczenie zabudowy wielorodzinnej na terenach planowanych do zagospodarowania jako funkcjonalne osiedla,
- zapewnienie zieleni oraz dostępu do terenów rekreacji i wypoczynku,
- zapobieganie niekontrolowanemu rozpraszaniu się zabudowy, dbałość o optymalne wykorzystanie obecnych terenów zabudowanych, skupianie zabudowy i zachowywanie ciągłości układów przestrzennych,
- lokalizacja usług nieuciążliwych, wynikających z uzasadnionych potrzeb mieszkańców, w obrębie istniejących układów przestrzennych,
- dbałość o ład przestrzenny terenów mieszkaniowych.

Obszary o funkcji gospodarczej

- zapewnienie miejscom koncentracji usług i/lub przemysłu dostępu do niezbędnej infrastruktury technicznej,
- ograniczenie negatywnego wpływu terenów koncentracji usług i/lub przemysłu na sąsiadujące z nimi tereny mieszkaniowe, środowisko, krajobraz,
- rozwój bazy gastronomiczno-noclegowej na rzecz rozwoju turystyki, zgodnie z zasadami prowadzenia usług, w tym nieuciążliwych na terenach mieszkaniowych,

- zapewnienie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia działalności przemysłowej lub usługowej, w tym infrastruktury wodno-ściekowej,
- minimalizowanie uciążliwości zakładów przemysłowych dla otoczenia.

2.7. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, przeciwdziałanie skutkom suszy oraz jednolite części wód w obrębie gminy

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

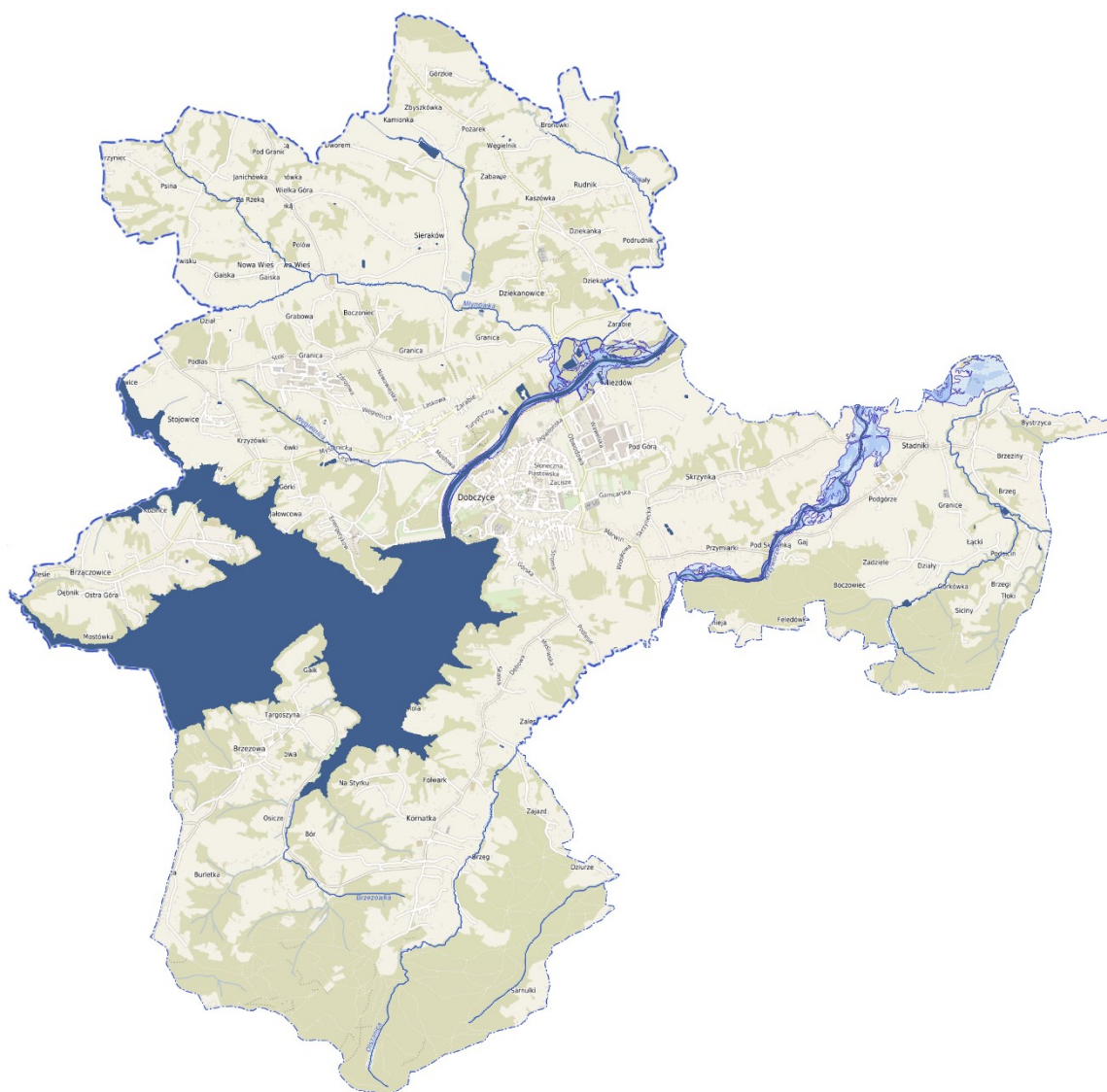
Na terenie gminy Dobczyce znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Są to tereny położone nad rzeką Raba i Krzywórką oraz w mniejszym stopniu nad przepływającymi przez obszar gminy potokami. Do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią należą:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na sto lat (Q1%),
- obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat).

Wszelkie ewentualne działania w obrębie terenów położonych w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią będą prowadzone zgodnie z zapisami planu zarządzania ryzykiem powodziowym, nie będą stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi ani utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym.

Zasięg terytorialny obszarów szczególnego zagrożenia powodzią prezentuje poniższa mapa:

Rysunek 14. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie gminy Dobczyce

Źródło: Internetowy System Ośłony Kraju, Hydroportal Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, mapa zagrożenia powodziowego, obszary szczególnego zagrożenia powodzią w: <https://malopolskie.e-mapa.net/>

Obowiązujący Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, zakłada realizację następujących przedsięwzięć, które pośrednio lub bezpośrednio związane są z minimalizacją ryzyka powodziowego na obszarze gminy Dobczyce:

- „Budowa systemu prognozowania powodzi w tym prognoza napływu do zbiornika Dobczyce i optymalizacja sterowania w zlewni Raby”;
- „Modernizacja jazu na rzece Raba w km 74+000”;
- „Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego w formie podwyższenie korpusu drogowego, spełniającego funkcję prawostronnego obwałowania na rzece Rabe w km 74+650 - 74+950, w m. Myślenice, w gm. Myślenice”;

- „Budowa lewego bulwaru na Rabie w km 110+970 – 111+220”;
- „Budowa lewego i prawego wału na Rabie w km 92+600 – 94+950”;
- „Budowa lewego wału na Rabie w km 90+440 – 90+510”;
- „Wdrożenie lokalnego systemu prognozowania monitoringu i ostrzeżeń/podniesienie poziomu ich jakości i wiarygodności na obszarze RW Górnej -Zachodniej Wisły”;
- „Budowa lewego wału na Krzyworzece w km 5+548 – 6+148”;
- „Budowa prawego bulwaru na Rabie w km 110+050 – 110+175”;
- „Budowa prawego wału na Rabie w km 115+150 - 115+650”;
- „Budowa lewego wału na Rabie w km 118+730 – 118+900”;
- „Budowa prawego wału na Rabie w km 78+500 – 79+160”;
- „Budowa prawego wału na Rabie w km 83+530 – 84+430”;
- „Budowa prawego wału na Rabie w km 88+700 – 89+150”;
- „Budowa zbiornika "Krzyworzeka" na rzece Krzyworzeka”.

Władze Gminy monitorują proces wdrożenia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły i stosują się do jego ustaleń.

Przeciwdziałanie skutkom suszy

Zgodnie z zapisami Planu przeciwdziałania skutkom suszy, przyjętemu na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 r., poz. 1615) oraz opracowanymi na jego potrzeby mapami, gmina Dobczyce położona jest na obszarze:

- słabo (miejscowo umiarkowanie) zagrożonym suszą rolniczą (występującą z powodu braku odpowiedniej wilgotności gleby dostępnej dla roślin),
- **silnie zagrożonym suszą hydrologiczną** (przejawiającą się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach, tzw. niżówka hydrologiczna),
- umiarkowanie zagrożonym suszą hydrogeologiczną (długotrwałym obniżeniem poziomu wód podziemnych).

Natomiast pod kątem łącznego zagrożenia suszą obszar gminy należy do obszarów umiarkowanie zagrożonych suszą.

Integralną częścią Planu przeciwdziałania skutkom suszy jest katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy, stanowiący załącznik nr 4 do PPSS.

Zgodnie z zapisami Planu przeciwdziałania skutkom suszy, katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy zawiera zestaw rozwiązań zmierzających do osiągnięcia celów szczegółowych sformułowanych w PPSS, a tym samym osiągnięcia celu głównego niniejszego dokumentu, tj. przeciwdziałania skutkom suszy. Każde z działań przyczynia się znacząco do osiągnięcia co najmniej jednego ze zdefiniowanych celów szczegółowych. Dla każdego z działań zostały określone: zakres przedmiotowy prac składających się na dane

działanie, jego oczekiwane efekty oraz priorytet realizacji. Działania określone są w obrębie poszczególnych jednolitych części wód, co służyć będzie nie tylko przeciwdziałaniu skutkom suszy, ale także w sposób aktywny przyczyni się do poprawy stanu i umożliwi osiągnięcie celów środowiskowych w jednostkach planistycznych. W tym celu korzystano ze zaktualizowanego podziału na jednolitych częściach wód (aJCWP), który będzie obowiązał od momentu przyjęcia drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Ma to na celu zachowanie spójności między dokumentami planistycznymi. Działania katalogowe, według ściśle dobranych kryteriów, powinny być wprowadzane na obszarze całego kraju. Dobór adekwatnych działań do aJCWP, tworzy wytyczne i rekomendacje dla wprowadzenia działań katalogowych na obszary dorzeczy. Odpowiedni dobór działań, zwłaszcza tych związanych z kształtowaniem zasobów wodnych, budowaniem retencji na różnych obszarach stanowi podstawę dla zwiększania zasobów dyspozycyjnych.

Dla 10 wymienionych poniżej działań opracowano kryteria doboru do aJCWP:

- 1) zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych (działanie nr 1);
- 2) retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych (działanie nr 3);
- 3) realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji (działanie nr 4);
- 4) podpiętrzanie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy (działanie nr 5);
- 5) analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji (działanie nr 6);
- 6) budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej (działanie nr 8);
- 7) wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych (działanie nr 9);
- 8) budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych (działanie nr 10);
- 9) przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych (działanie nr 24);
- 10) przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i o bardzo intensywnym stopniu wykorzystania (działanie nr 25).

aJCWP położone w obrębie gminy Dobczyce należą do obszarów, w których rekomendowane jest wdrożenie działań:

- Działanie nr 1- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych;
- Działanie nr 3 - retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych;
- Działanie nr 4 - realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji;

- Działanie nr 6 - analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji;
- Działanie nr 8 - budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej;
- Działanie nr 9 - wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych;
- Działanie nr 10 - budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych (w zakresie przebudowy);
- Działanie nr 24 - przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych.

Gmina Dobczyce planuje zarówno budowę infrastruktury wspomagającej retencję (np. budowa zbiorników retencyjnych), jak również ma na celu rozwój i zachowanie terenów zielonych w obszarach zabudowanych (np. modernizacja i organizacja parków, placów, skwerów i innych form zieleni publicznej), co będzie zapobiegać uszczelnianiu powierzchni zlewni. Do działań korzystnie oddziałujących na przeciwdziałanie skutkom suszy należy między innymi zrównoważony rozwój funkcji mieszkaniowej i gospodarczej, oparty o rzeczywiste potrzeby i racjonalne zagospodarowanie przestrzeni, wraz z rozwojem niezbędnej infrastruktury i dostępnością terenów zielonych, co zostanie osiągnięte między innymi dzięki zapisom miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Jednolite części wód w obrębie gminy

W granicach administracyjnych gminy Dobczyce położonych jest pięć jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), zgodnie z aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (aPGW). W aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju (aPWŚK) zostały im przypisane konkretne działania do realizacji. Dwie z położonych w obrębie gminy Dobczyce JCWP to jednostki, które są określone jako naturalne (Młynówka, Raba od zb. Dobczyce do Młynówki), trzy z nich należą do silnie zmienionych części wód (Zbiornik Dobczyce, Trzemeśnianka, Krzyworzeka). Podstawową charakterystykę poszczególnych jednostek zawarto w poniższej tabeli:

Tabela 49. Charakterystyka JCWP położonych w granicach administracyjnych gminy Dobczyce

Kod JCWP (wody powierzchniowe)	Nazwa JCWP	Stan ogólny JCWP	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju do realizacji na terenie gminy Dobczyce
RW20000213859 9	Zbiornik Dobczyce	zły stan wód	- dobry potencjał ekologiczny; - zapewnienie drożności dla migracji ichtiofauny; zapewnienie drożności	Opracowanie wariantowej analizy sposobu udroźnienia przegród poprzecznych wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji

			cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowną)	oraz opracowaniem dokumentacji projektowej, zgodnie z wymaganiami dla budowli proekologicznych z uwzględnieniem spełnienia celów środowiskowych obszarów przyrodniczych w zakresie drożności; Realizacja wybranego wariantu udroźnienia przegród poprzecznych
RW2000122138549	Trzemeśnianka	zły stan wód	- dobry potencjał ekologiczny	Działania renaturyzacyjne; Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność
RW2000122138729	Młynówka	zły stan wód	- dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność;
RW2000122138749	Krzyworzeka	zły stan wód	- umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, MIR,	Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami

			EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); - zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Krzyworzeka od ujścia do ujścia Lipnika (dla troci wędrownej)	pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność; Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami Działania renaturyzacyjne
RW20000521389 97	Raba od Dobczyce Młynówki	Zb. do zły stan wód	- umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); - zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Raba w obrębie JCWP (dla łososia); - zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Raba w obrębie JCWP (dla troci wędrownej)	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji Dobczyce Centrum w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLMP0310); Przebudowa głównego kolektora kanalizacji sanitarnej oraz remont pompowni PS-D1 2 w gminie Dobczyce;

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl/>

Wszystkie JCWP położone w obrębie granic administracyjnych gminy Dobczyce cechują się złym stanem wód. Do działań zaplanowanych do realizacji na terenie gminy Dobczyce należą dwa zadania infrastrukturalne: rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji Dobczyce Centrum w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLMP0310) oraz przebudowa głównego kolektora kanalizacji sanitarnej oraz remont pompowni PS-D1 2 w gminie Dobczyce. W Strategii Rozwoju Gminy Dobczyce także

założono rozbudowę infrastruktury kanalizacyjnej, w tym modernizację oczyszczalni ścieków, co przyczyni się do osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla JCWP.

Gmina Dobczyce położona jest w obrębie jednolitej części wód powierzchniowych PLGW2000161.

Tabela 50. Charakterystyka JCWP położonych w granicach administracyjnych gminy Dobczyce

<i>Kod JCWPd (wody podziemne)</i>	<i>Nazwa JCWPd</i>	<i>Stan ogólny JCWPd</i>	<i>Przypisane cele środowiskowe</i>	<i>Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju</i>
PLGW2000161	161	dobry	jakość wody do spożycia nie powinna ulegać pogorszeniu	Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (właściciel/ użytkownik obiektu), Wydanie rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródładowych (GZWP) (dyrektor RZGW).

Źródło: baza danych aPGW, baza danych aPWŚK

Dla JCWPd cele środowiskowe określono jako zapobieganie pogorszeniu jakości wody do spożycia. Głównym działaniem, realizowanym w sposób ciągły, jest coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia. W przypadku gdy Gmina jest właścicielem ujęcia, ma obowiązek corocznego raportowania ilości eksploatowanych wód podziemnych.

2.8. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju definiuje obszar strategicznej interwencji jako obszar będący przedmiotem koncentracji działań polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie. Podejmowanie w obrębie wyznaczonego obszaru strategicznej interwencji wiąże się z jednej strony z wyrównywaniem szans obszarów zmarginalizowanych w celu równoważenia poziomu życia mieszkańców i zapewnienia spójności w gospodarce, a z drugiej strony ze wspieraniem rozwiniętych już obszarów tak, aby były bardziej konkurencyjne i efektywne.

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”, obszarami objętymi strategiczną interwencją w Małopolsce są:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- miasta i gminy współpracujące w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych,
- obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia;

- gminy zmarginalizowane – wynikające z SOR/KSRR 2030 lub z rozszerzonej analizy regionalnej (razem 62 gminy),
- miejscowości uzdrowiskowe,
- gminy, na terenie których zlokalizowany jest obszar prawnie chroniony (tj. park narodowy, park krajobrazowy lub obszar Natura 2000).

Gmina Dobczyce nie należy do obszarów strategicznej interwencji określonych w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”.

3. Część wdrożeniowa

3.1. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

3.1.1. Podmioty zaangażowane w realizację strategii, ich rola, kompetencje i zadania

Strategia Rozwoju Gminy Dobczyce do 2030 roku DOBCZYCE 2030 jest programem strategicznym, określającym zasady i cele prowadzenia polityki prorozwojowej na obszarze gminy w obranym horyzoncie czasowym.

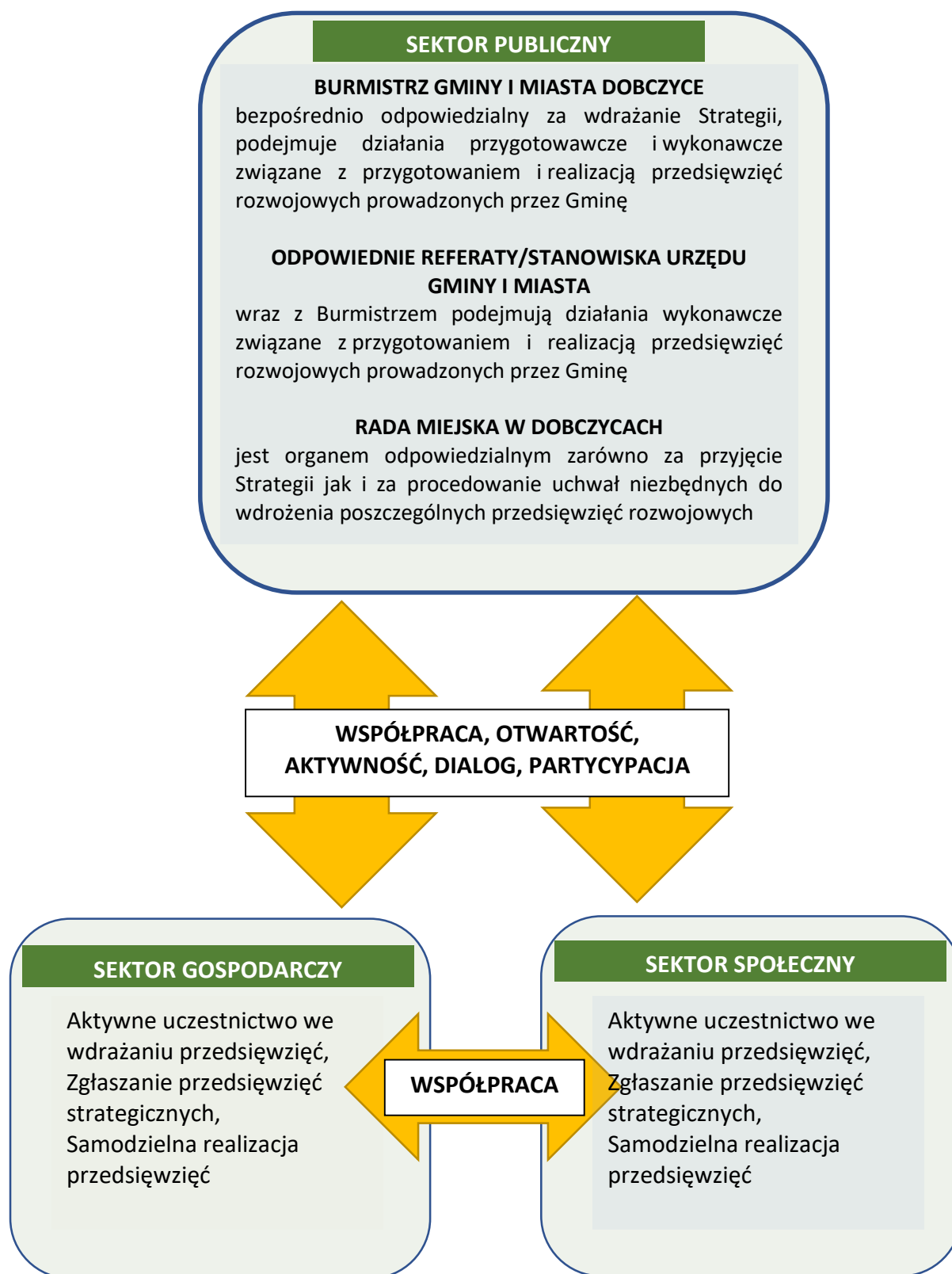
W procesie realizacji planu strategicznego będą brały udział podmioty, których działania będą wpisywać się w określone w Strategii cele i kierunki działań. Założono, iż wdrażanie przedsięwzięć rozwojowych odbywało się będzie w oparciu o „trójkąt współpracy”:

- **podmioty sektora publicznego** (gminne władze, odpowiednie referaty i stanowiska Urzędu Gminy i Miasta Dobczyce, gminne jednostki organizacyjne),
- **podmioty sektora gospodarczego** (przedsiębiorcy, pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu),
- **podmioty sektora społecznego** (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia nieformalne).

Realizacja Strategii co do zasady leży w kompetencji władz gminnych, które są z mocy prawa predestynowane do działań na rzecz rozwoju obszaru oraz podnoszenia jakości życia lokalnej społeczności. Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 z późn. zm.), politykę rozwoju na szczeblu lokalnym prowadzi samorząd gminny. Podmiotem bezpośrednio odpowiedzialnym za wdrażanie Strategii jest Burmistrz Gminy i Miasta Dobczyce, który wraz z odpowiednimi referatami i samodzielными stanowiskami Urzędu Gminy i Miasta Dobczyce oraz gminnymi jednostkami organizacyjnymi podejmował będzie działania wykonawcze związane z przygotowaniem i realizacją przedsięwzięć rozwojowych prowadzonych przez Gminę. Rada Miejska w Dobczycach, z uwagi na swoje kompetencje uchwałodawcze, jest organem odpowiedzialnym zarówno za przyjęcie strategii jak i za procedowanie uchwał niezbędnych do wdrożenia poszczególnych przedsięwzięć rozwojowych.

Pozostałe podmioty będą brały udział we wdrażaniu planu strategicznego zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami oraz wolą i chęcią współpracy. Przedstawiciele sektora publicznego, w szczególności bezpośrednio odpowiedzialne za wdrażanie strategii, zadbają o to, by podmioty pozostałych sektorów były należycie poinformowane o planowanych działaniach oraz miały pole do współpracy zarówno przy ich przygotowaniu, jak i przy ich wdrażaniu. Ponadto, podmioty sektora gospodarczego i społecznego także mogą zgłaszać i samodzielnie realizować przedsięwzięcia o charakterze strategicznym, pod warunkiem, iż będą one wpisywały się w określone w Strategii cele i kierunki działań.

Rysunek 15. Rola podmiotów poszczególnych sektorów we wdrażaniu strategii

Szczegółowe zadania podmiotów odpowiedzialnych za realizację Strategii:

- **Burmistrz Gminy i Miasta Dobczyce** – przygotowywanie i wdrażanie zadań, mobilizowanie i integrowanie niezbędnych zasobów, koniecznych do realizacji celów i przedsięwzięć, koordynacja działań, nadzorowanie prac zespołem wdrażającym Strategię, monitoring i ewaluacja,
- **Rada Miejska** - przyjęcie Strategii jak i za procedowanie uchwał niezbędnych do wdrożenia poszczególnych przedsięwzięć rozwojowych, wsparcie merytoryczne, dbałość o osiągnięcie celów strategicznych i operacyjnych, podejmowanie strategicznych decyzji dla realizacji Strategii, monitoring i ewaluacja,
- **Zespół ds. Realizacji Strategii** – wyznaczony przez Burmistrza zespół pracowników odpowiednich referatów i stanowisk Urzędu Gminy i Miasta, którzy z racji pracowniczych obowiązków włączeni są w realizację planu strategicznego. Odpowiedzialny za bezpośrednie przygotowywanie i wdrażanie zadań, w tym poszukiwanie źródeł dofinansowania, przeprowadzenie niezbędnych procedur, promocję i informację dotyczącą Strategii, przygotowywanie zmian i ewaluację, prowadzenie bezpośredniej współpracy i wspólnych działań z partnerami sektora gospodarczego i społecznego.

W Strategii przyjęto także zalecane przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej zasady współpracy podczas realizacji przedsięwzięć partnerskich, międzysektorowych (zgodnie z zapisami ministerialnego podręcznika praktycznego):

- partycypacja i partnerstwo, czyli współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się,
- otwartość, pozwalająca uczestniczyć jak największej liczbie osób i organizacji w partnerstwie, gwarantująca jego zróżnicowany skład,
- zintegrowana aktywność, będącą efektem podzielenia wspólnej wizji rozwoju gminy,
- transparentność, czyli przejrzystość działań, założenie dialogu, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych,
- determinacja, rozumiana jako konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych priorytetów i działań,
- elastyczność reagowania, zakładająca możliwość modyfikacji i dostosowania Strategii w zależności od zmian zachodzących w gminie i jej otoczeniu,
- efektywność, oznaczająca dokonywanie takich wyborów sposobu wykorzystania zasobów, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów,
- priorytet finansowania dla programów i projektów wpisanych wprost do Strategii oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają, dotyczący zarówno budżetu Gminy, jak i źródeł zewnętrznych.

3.1.2. Mechanizmy i narzędzia wdrażania Strategii

Strategia Rozwoju jest dokumentem, który opisuje długofalową politykę Gminy na poziomie od wizji i misji do celów i kierunków działań. Dołączone zostają do niej podstawowe i priorytetowe przedsięwzięcia na moment wdrażania, jednak podlegają one mechanizmowi aktualizacji i mogą zmieniać się w latach obowiązywania Strategii. Głównym punktem odniesienia pozostają założenia strategiczne i pożądane efekty w długim okresie. Strategia nie jest dokumentem wykonawczym, który opisywałby konkretne działania i procedury, jakie należy wdrożyć, by zrealizować dane przedsięwzięcie. Z tego względu, konieczne jest określenie, jakimi mechanizmami i narzędziami dysponują podmioty odpowiedzialne za wdrożenie Strategii, by możliwe było osiągnięcie jej założonych celów i rezultatów.

Do grup instrumentów, którymi dysponują władze gminne i inne podmioty odpowiedzialne za wdrożenie Strategii należą (zgodnie z zapisami ministerialnego podręcznika praktycznego):

- **Instrumenty wdrożeniowe** – strategie sektorowe i branżowe, plany, obowiązujące procedury, projekty;
- **Instrumenty organizacyjno-zarządcze** – statut Gminy, regulamin organizacyjny Urzędu, zarządzenie powołujące Zespół ds. Realizacji Strategii;
- **Instrumenty finansowe** – uchwały budżetowe, WPI, budżet zadaniowy, budżet obywatelski, granty, konkursy ofert dla organizacji pozarządowych, podatki i opłaty,
- **Instrumenty prawne** – uchwały, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, wymagane prawem decyzje administracyjne,
- **Instrumenty planowania przestrzennego** - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym,
- **Instrumenty społeczne** – konsultacje społeczne, media społecznościowe, strona internetowa, działania edukacyjne, kampanie promocyjne i informacyjne;
- **Instrumenty kadrowe** - np. kadra kierownicza, koordynatorzy programów i projektów, liderzy lokalni, system doskonalenia kadr, wymiana doświadczeń, dobre praktyki,
- **Instrumenty z zakresu ekonomii społecznej** - np. klauzule społeczne w konkursach i przetargach,
- **Instrumenty koordynacji i współpracy** - ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym (np. rada przedsiębiorczości, rada seniorów), partnerstwa lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, w tym o charakterze międzysamorządowym, międzysektorowym i międzyorganizacyjnym,
- **Instrumenty kontrolne**, np. aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego.

Poszczególne instrumenty mogą mieć zasięg ogólnogminny, jak też mogą działać w obrębie sołectwa, sąsiedztwa, osiedla. Podmiotowo również mogą dotyczyć wszystkich stron (jak np. akty prawa miejscowego) lub być kierowane do konkretnych grup (np.

konkursy ofert dla organizacji pozarządowych). Część instrumentów ma charakter partycypacyjny, a część z nich jest możliwa do zastosowania wewnątrz struktur Urzędu i jednostek organizacyjnych.

3.1.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze względem Strategii Rozwoju to obowiązkowe lub fakultatywne programy (np. program ochrony środowiska) lub plany (np. plan odnowy miejscowości), które Gmina opracowuje i wdraża w celu podjęcia interwencji w obszarze obowiązywania danego dokumentu. Zapisy Strategii i dokumentów wykonawczych powinny być spójne i zbieżne we wspólnych obszarach (np. celach strategicznych) i powinny wykazywać zgodność do planowanych efektów.

Tabela 51. Ogólne wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Obszar tematyczny	Dokument	Wytyczne
Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	Zgodność w zakresie założeń i celów polityki przestrzennej Wzięcie pod uwagę założeń modelu przestrzennego Wzięcie pod uwagę ustaleń i rekomendacji dla polityki przestrzennej
Gospodarka komunalna	Wieloletni program inwestycyjny	Zgodność celów i planowanych rezultatów przedsięwzięć Ujęcie przedsięwzięć priorytetowych
Ochrona środowiska	Program ochrony środowiska Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Plan gospodarki niskoemisyjnej Plan gospodarki odpadami tworzony na szczeblu krajowym i wojewódzkim	Zgodność celów i planowanych rezultatów przedsięwzięć Zgodność założeń polityki w zakresie ochrony środowiska Wzięcie pod uwagę ustaleń i rekomendacji dla obszarów cennych przyrodniczo
Ochrona zabytków	Program opieki nad zabytkami	Wzięcie pod uwagę ustaleń i rekomendacji dla obszarów lokalizacji zasobów dziedzictwa kulturowego

Polityka społeczna	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Gminny program rewitalizacji	Zgodność celów i planowanych rezultatów przedsięwzięć Zgodność założeń polityki społecznej Konsultacje z partnerami sektora społecznego i gospodarczego, także pod kątem zgodności ze Strategią
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa gminy Uchwały budżetowe	Zgodność celów i planowanych rezultatów przedsięwzięć Ujęcie przedsięwzięć priorytetowych

3.1.4. Sposób monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii oraz jej aktualizacji

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację procesów monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii jest Burmistrz Gminy i Miasta Dobczyce. Za bezpośrednią realizację działań związanych z monitorowaniem, ewaluacją i aktualizacją Strategii odpowiadać będzie Zespół ds. Realizacji Strategii.

Monitorowanie jest procesem ciągłego gromadzenia odpowiednich danych, ukazujących stopień realizacji Strategii oraz poddawania ich analizie, co pozwala na ocenę skuteczności podejmowanych działań i ich realnego wpływu na poprawę życia mieszkańców. Dodatkowo, umożliwia wprowadzenie ewentualnych zmian i korekt Strategii. Monitoring jest prowadzony w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań lub podmiotów odpowiedzialnych/ współpracujących przy realizacji. Zgodnie z rekomendacją ministerialną, monitoring będzie oparty o sprawozdawczość realizowaną między innymi poprzez analizę osiągniętych wskaźników, na podstawie własnych danych i informacji, statystyki publicznej (przede wszystkim generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych oraz gminę i jej jednostki), a także statystyk realizatorów i partnerów. Analiza wartości wskaźników przyjętych w strategii będzie realizowana co najmniej raz w roku. Ponadto, zgodnie z rekomendacją, sprawozdawczość dotycząca realizacji Strategii skoordynowana będzie z nałożonym na gminy, zgodnie z dyspozycją art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, strategii, programów i uchwał rady gminy.

Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Zgodnie z rekomendacją ministerialną, planuje się ewaluacji wykorzystać m.in. formę warsztatu z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy lokalnych. Ewaluacja zostanie przeprowadzona w połowie i na koniec okresu realizacji Strategii.

Dodatkowo, w procesie oceny stopnia wdrażania Strategii zostaną wykorzystane konsultacje społeczne. Będą one mogły mieć formę ankiet lub spotkań. Ich celem będzie uzyskanie od mieszkańców informacji, czy odczuwają efekty podejmowanych działań i czy oceniają je pozytywnie. Konsultacje społeczne pozwolą na zapoznanie się z opinią lokalnej społeczności oraz postulowanych przez nią zmianach.

Monitorowanie i ewaluacja sposobu jej realizacji będą się odbywały wspólnie z lokalną społecznością w celu jak najbardziej optymalnego zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy. Proces wdrażania Strategii będzie na bieżąco monitorowany i poddawany aktualizacji, jeśli w obranym horyzoncie czasowym istotnie zmieniają się uwarunkowania i czynniki wpływające na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

Warto zauważyć, że duży wpływ na wynik procesu realizacji będzie mieć szerokie informowanie lokalnej społeczności o planowanych działaniach oraz o wielkości poniesionych nakładów finansowych. Do uzyskania pożądaných efektów konieczna jest czytelna i otwarta na dialog komunikacja społeczna. Ma ona zapewnić dostęp do informacji na temat celów i problemów, zachęcić społeczność lokalną do wyrażania własnych opinii i zbudować przyjazną atmosferę dla działań podejmowanych przez wszystkie grupy zaangażowane w proces wdrażania polityki rozwoju. Konieczna jest promocja zarówno działań, jakie mają być podejmowane w ramach procesu strategicznego, jak i sposobów ich finansowania.

Opracowana Strategia będzie mogła być poddana aktualizacji w trakcie obowiązywania obranego horyzontu czasowego. Zarówno czynniki zewnętrzne, jak również dynamiczne procesy zachodzące na terenie gminy mogą spowodować zmianę bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej i, co za tym idzie, doprowadzić do dezaktualizacji Strategii w przyjętym kształcie. W związku z tym, zachowano możliwość korygowania jej założeń i sposobu realizacji, w zależności od ewentualnych zmian, co czyni plan strategiczny elastycznym i zgodnym z diagnozą stanu obecnego. Aktualizacja Strategii może odbywać się w sposób:

- **odgórny** – władze gminy stwierdzają, że któryś z celów, kierunków lub założeń Strategii się zdezaktualizował lub konieczne jest dodanie nowego i same wprowadzają niezbędne korekty, zgodnie z procedurą;
- **oddolny** – mieszkańcy, przedsiębiorcy, członkowie organizacji pozarządowych postulują wprowadzenie koniecznych według nich zmian, które, jeśli są uznane za zasadne i mające na celu poprawienie sytuacji społeczności lokalnej, są uwzględniane i nanoszone.

W ten sposób Strategia Rozwoju Gminy odzwierciedla nie tylko działania i dążenia władz lokalnych, lecz także postulaty i ocenę mieszkańców, a przedsięwzięcia podejmowane w jej ramach składają się na długofalową politykę prorozwojową gminy.

Procedura aktualizacji Strategii będzie zgodna z zasadami określonymi w ustawie o z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

3.2. Ramy finansowe i źródła finansowania

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań strategicznych wykorzystają wszystkie dostępne środki finansowe. Zakłada się, iż potencjalnymi źródłami finansowania przedsięwzięć rozwojowych będą:

- Środki własne Gminy Dobczyce - budżet Gminy będzie jednym z głównych źródeł finansowania przedsięwzięć zawartych w Strategii,
- środki pochodzące z budżetu państwa (pozostające w dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy),
- środki funduszy celowych np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki z budżetu Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej (obecne i przyszłe programy operacyjne na poziomie krajowym i regionalnym),
- środki z budżetu UE dostępne w ramach instrumentów (programów) bezpośrednio zarządzanych przez Komisję Europejską (dotyczą one głównie następujących zagadnień: wsparcie MŚP, kształcenie, w tym kształcenie ustawiczne, współpraca międzyregionalna i transgraniczna, szkolenie, a także energetyka i kwestie klimatyczne),
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych,
- inne fundusze ze źródeł europejskich np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki pochodzące z krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych,
- środki pochodzące od partnerów publicznych (inne jednostki samorządu terytorialnego) zaangażowanych we wspólną realizację przedsięwzięć (środki przeznaczone na sfinansowanie zadań w całości lub stanowiące wkład własny do projektów wspartych środkami zewnętrznymi),
- środki organizacji społeczno-gospodarczych (sektora prywatnego - środki angażowane w efekcie samodzielnej realizacji projektów, wykorzystanie środków własnych do montażu finansowego w projektach wdrażanych dzięki programom pomocowym, inwestycje w formule partnerstwa publiczno-prywatnego),
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych, np. tarcz antykrzysowych,
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa stanowią będą podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych. Gmina utrzymywać będzie nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki oraz dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji.

Długookresowe cele strategiczne odzwierciedlane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie przypadki, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

4. SPIS TABEL

Tabela 1. Porównanie gęstości zaludnienia gminy Dobczyce w roku 2014 oraz 2021.....	4
Tabela 2. Długość dróg rowerowych oraz wartości wskaźników dla tych dróg w roku 2014 oraz 2021	6
Tabela 3. Porównanie długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz udziału mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w roku 2014 i 2021	7
Tabela 4. Porównanie poziomu rozwoju sieci gazowej na terenie gminy Dobczyce w roku 2014 i 2021	7
Tabela 5. Odpady zebrane w 2017 oraz 2021 na terenie gminy Dobczyce.....	9
Tabela 6. Odpady zebrane selektywnie w 2017 oraz 2021 na terenie gminy Dobczyce	9
Tabela 7. Odpady selektywne w relacji do ogółu odpadów w 2021 na terenie gminy Dobczyce, miasta Dobczyce oraz obszaru wiejskiego gminy	9
Tabela 8. Porównanie kształtowania się liczby ludności gminy Dobczyce w 2014 i 2021 roku	10
Tabela 9. Porównanie kształtowania się przyrostu naturalnego i salda migracji gminy Dobczyce w 2014 i 2021 roku	10
Tabela 10. Porównanie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w liczbie ludności gminy Dobczyce w latach 2014 i 2021	10
Tabela 11. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Dobczyce w 2014 i 2020 roku.....	11
Tabela 12. Porównanie danych dotyczących organizacji wydarzeń kulturalnych i uczestnictwa w nich na terenie gminy Dobczyce w roku 2014 i 2021	11
Tabela 13. Funkcjonowanie placówek ochrony zdrowia na terenie gminy Dobczyce w 2014 i w 2021 roku	12
Tabela 14. Świadczenia pomocy społecznej na terenie gminy Dobczyce w 2014 i w 2021 roku.....	12
Tabela 15. Porównanie podstawowych wskaźników dotyczących bezrobocia na terenie gminy Dobczyce w 2014 oraz w 2021 roku.....	13
Tabela 16. Porównanie kształtowania się liczby podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Dobczyce w 2014 i 2021 roku.....	14
Tabela 17. Porównanie podstawowych wskaźników dotyczących finansów Gminy Dobczyce w roku 2014 i 2021	15
Tabela 18. Odległość drogowa siedzib wybranych gmin od Krakowa w km.....	17
Tabela 19. Porównanie gęstości zaludnienia w badanych gminach w 2021 roku	19
Tabela 20. Porównanie liczby ludności badanych gmin w roku 2014 i 2021	19
Tabela 21. Porównanie przyrostu naturalnego i salda migracji w badanych gminach w 2021 roku	20
Tabela 22. Porównanie udziału ludności wg ekonomicznych grup wieku w liczbie mieszkańców ogółem w badanych gminach w roku 2014 i 2021 (w %).....	20
Tabela 23. Porównanie stopnia wyposażenia mieszkań w instalacje w badanych gminach w 2020 roku	21

Tabela 24. Porównanie liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w badanych gminach w 2021 roku.....	21
Tabela 25. Porównanie udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w badanych gminach w 2021 roku.....	22
Tabela 26. Porównanie stopnia zwodociągowania i skanalizowania w badanych gminach w 2021 roku	22
Tabela 27. Porównanie liczby podmiotów gospodarki narodowej na terenie badanych gmin w roku 2014 i 2021	23
Tabela 28. Porównanie liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w badanych gminach w 2014 i 2021 roku	23
Tabela 29. Porównanie dochodów na mieszkańca, wydatków na mieszkańca w badanych gminach w 2021 roku	23
Tabela 30. Wynik oceny mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń dla sfery społecznej	32
Tabela 31. Wynik oceny mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń dla sfery gospodarczej	33
Tabela 32. Wynik oceny mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń dla przestrzeni i środowiska	34
Tabela 33. Wynik analizy SWOT dla sfery społecznej.....	36
Tabela 34. Wynik analizy SWOT dla sfery gospodarczej	37
Tabela 35. Wynik analizy SWOT dla przestrzeni i środowiska.....	39
Tabela 36. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie mocnych stron na szanse	45
Tabela 37. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie słabych stron na szanse.....	46
Tabela 38. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie mocnych stron na zagrożenia	47
Tabela 39. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie słabych stron na zagrożenia	47
Tabela 40. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie zagrożeń na mocne strony	48
Tabela 41. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie szans na mocne strony.....	49
Tabela 42. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie zagrożeń na słabe strony.....	49
Tabela 43. Wynik analizy SWOT/TOWS - oddziaływanie szans na słabe strony	50
Tabela 44. Macierz oddziaływań czynników wewnętrznych na czynniki zewnętrzne	51
Tabela 45. Macierz oddziaływań czynników wewnętrznych na czynniki zewnętrzne	51
Tabela 46. Suma obu oddziaływań i wybór typu strategii.....	52
Tabela 47. Oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia	64
Tabela 48. Porównanie powierzchni poszczególnych miejscowości gminy Dobczyce.....	73
Tabela 49. Charakterystyka JCWP położonych w granicach administracyjnych gminy Dobczyce	102
Tabela 50. Charakterystyka JCWP położonych w granicach administracyjnych gminy Dobczyce	105
Tabela 51. Ogólne wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	111

5. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Drzewo celów.....	61
------------------------------	----

Rysunek 2. Zagospodarowanie przestrzeni w gminie Dobczyce	72
Rysunek 3. Orientacyjna lokalizacja miejsc pełniących funkcję centrów miejscowości gminy Dobczyce	75
Rysunek 4. Schemat powiązań infrastrukturalnych na terenie gminy Dobczyce.....	76
Rysunek 5. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Dobczyce	80
Rysunek 6. Obszar centrum Dobczyc	84
Rysunek 7. Obszar strefa przemysłowa.....	85
Rysunek 8. Obszar otoczenie Zbiornika Dobczyckiego wraz ze Starym Miastem w Dobczycach	86
Rysunek 9. Obszar Jałowcowa Góra	87
Rysunek 10. Obszar w obrębie ulic Szkolnej, Obwodowej, Witosa i Armii Krajowej	88
Rysunek 11. Obszar centrum Dziekanowic	89
Rysunek 12. Obszar centrum Stadnik.....	90
Rysunek 13. Model przestrzenny gminy	92
Rysunek 14. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie gminy Dobczyce.....	99
Rysunek 15. Rola podmiotów poszczególnych sektorów we wdrażaniu strategii	108

6. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Porównanie liczby podmiotów sekcji C, F, G na terenie gminy Dobczyce w 2014 oraz 2021 roku	14
Wykres 2. Liczba respondentów poszczególnych grup profilowych	24
Wykres 3. Liczba respondentów w poszczególnych grupach wiekowych.....	25
Wykres 4. Liczba respondentów poszczególnych grup pod kątem sytuacji na rynku pracy	25
Wykres 5. Liczba ocen "bardzo złe" dla poszczególnych kategorii.....	26
Wykres 6. Liczba ocen "złe" dla poszczególnych kategorii.....	27
Wykres 7. Liczba ocen "średnie" dla poszczególnych kategorii	28
Wykres 8. Liczba ocen "dobre" dla poszczególnych kategorii.....	29
Wykres 9. Liczba ocen "bardzo dobre" dla poszczególnych kategorii	30
Wykres 10. Liczba ocen łącznych.....	31
Wykres 11. Udział ludności poszczególnych miejscowości gminy Dobczyce w ludności ogółem.....	70